POLIROM

Dylan Thomas

Portretul artistului ca tânăr câine

BIBLIOTECA POLIROM

„Thomas a ştiut ca nimeni altul să înfigă cuvintele în noi ca pe nişte ace.“ (Philip Larkin)

Dylan Thomas

Portretul artistului ca tânăr câine

Traducere din limba engleză şi note
de Mihaela Ghiţă

Prefaţă de Mircea Mihăieş

POLIROM
2014

Dylan Thomas, *Portrait of the Artist as a Young Dog*
© 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-4660-9
ISBN PDF: 978-973-46-4661-6
ISBN print: 978-973-46-4139-0

Coperta: Carmen Parii
Foto copertă: © Guliver/Getty Images/Picture Post

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

DYLAN MARLAIS THOMAS s-a născut în Swansea, Ţara Galilor, pe 27 octombrie 1914. După ce şi-a întrerupt studiile, a lucrat pentru o scurtă perioadă ca reporter la *South Wales Evening Post*, înainte să-şi înceapă cariera literară la Londra. Se va impune curînd ca unul dintre cei mai buni poeţi ai generaţiei sale. În 1934 îi apare volumul de poezii *Eighteen Poems*, urmat de *Twenty-five Poems* (1936), *Map of Love* (1939), *Deaths and Entrances* (1946), *Twenty-six Poems* (1949), *In Country Sleep and Other Poems* (1952). A scris mai multe volume de povestiri, cel mai cunoscut fiind *Portretul artistului ca tînăr cîine* (1940). S-a remarcat ca un neobosit om de radio şi a susţinut numeroase lecturi publice în Statele Unite. A murit la New York pe 9 noiembrie 1953, la puţin timp după ce împlinise treizeci şi nouă de ani.

Un precursor: Dylan Thomas

Probabil că lucrul cel mai cunoscut astăzi legat de Dylan Thomas e acela că un tânăr muzician din Midwest-ul american, Robert Allen Zimmerman, a decis, în 1963, să-şi schimbe numele în Bob Dylan. Mare admirator al poeziei scriitorului galez, Robert Zimmerman optase pentru tipul de sensibilitate al unui artist ce continua – nu doar la nivel biografic – tradiţia „damnaţilor“ şi un anumit fel de a scandaliza comunitatea. Mort la nici patruzeci de ani, în 1953, Dylan Thomas a continuat să aibă, o vreme, şi succes postum până când creaţia lui a fost înghiţită, împreună cu a întregii sale generaţii, de scriitorii şi modelele literare ulterioare, centrate pe înfruntarea directă a realităţii şi pe naiva credinţă în *revoluţia continuă* a conştiinţei.

Deşi a refuzat înregimentarea, pozând în lup singuratic plasat la întretăierea lumilor şi a vremurilor, Thomas se dovedeşte un precursor al multor experimente literare ale anilor ’60 şi ’70. Perfecţiunea formală a poeziei sale, dialogul (nu arareori contondent) cu tradiţia sunt foarte asemănătoare cu inovaţiile psihedelismului şi pop-art-ului ajunse la putere şi datorită spectacolelor publice cu participare masivă de la mijlocul deceniului şapte. Chiar dacă la Dylan Thomas beţia muzicală era indusă prin combinaţia, nemaiîntâlnită până atunci, de simbolism *à la* Gerard Manley Hopkins şi de explorări ale sinelui transcrise parcă după caietele de însemnări ale lui Freud, în timp ce la psihedelici transmiterea mesajului era intermediată de halucinogene, fondul a fost acelaşi.

Dylan Thomas e un precursor şi într-un alt sens: el se numără printre puţinii poeţi care au înţeles importanţa mijloacelor de comunicare în masă în zorii existenţei acestora. Imediat după al Doilea Război Mondial,

prezenţa lui constantă în emisiunile culturale ale BBC i-a adus o invidiabilă faimă. Devenise atât de popular, încât însăşi ideea de literatură „nouă“ era legată de personalitatea şi vocea lui. Pasul următor l-a constituit, la începutul anilor ’50, turneul-mamut de lecturi de-a lungul şi de-a latul Statelor Unite. Debutând la New York, cu un colosal succes, seria de lecturi publice avea să fie reluată şi în 1952 şi în 1953, transformându-l astfel pe scriitor într-o celebritate mondială. În ciuda problemelor cu alcoolul, în ciuda vieţii dezordonate şi a nenumăratelor scandaluri în care a fost implicat, Dylan Thomas a întrupat una dintre imaginile strălucitoare ale spiritului galez. Deşi nu a scris decât în engleză, amprenta culturii galice (a crescut în zona urbană Swansea, dar şi în ruralul Carmarthenshire) răzbate în aproape tot ce a creat: într-un anumit stil, într-o nedomolită facondă şi într-o vocaţie a multiplicării, prin harul imaginaţiei, a secretelor existenţiale.

Până şi suprarealismul intens irigat cu imagini obscure al poeziei sale îşi are originile în modalităţile de exprimare adeseori încifrate ale culturii celtice. Există, e adevărat, o anumită progresie dinspre creaţia de până în 1940 – volumele *18 Poems* (1934), *Twenty-five Poems* (1936), *Map of Love* (1939) – spre cea ulterioară: *Deaths and Entrances* (1946), *Twenty-six Poems* (1949), *In Country Sleep and Other Poems* (1952). Dacă iniţial Thomas părea să se ralieze *vitaliştilor* fascinaţi de intensitatea propriilor sentimente şi emoţii, treptat poezia sa migrează spre construcţii arborescente, dominate de sensuri încifrate. Puzzle-uri de dimensiuni apreciabile, poemele necesită o lectură atentă, cvasiarheologică, dificilă, impregnată de o simbolistică derutantă, căreia doar cu greutate îi poţi atribui sensuri precise. Probabil că natura ambiguă, balansul între cultura galică şi modalitatea de exprimare exclusiv în idiomul anglo-saxon a contribuit şi ea la stranietatea viziunii sale.

Bazată pe o tehnică ce aminteşte adeseori de poezia aluvionară a lui Walt Whitman, lirica lui Dylan Thomas trăieşte din exaltarea fiinţei

umane, văzut drept stăpâna legitimă a universului. Corpul, existenţa diurnă a individului, refuzul extincţiei – sau mai precis al victoriei morţii asupra vieţii – l-au condus la compunerea unor veritabile manifeste, al căror cap de afiş e, bineînţeles, *And Death Shall Have No Dominion* („Iar moartea nu se va înstăpâni. / Cel mort și gol va fi una-n toate / Cu omul din vânt și cel din miazănoapte; / Când oasele de carne-or fi golite și chiar și ele preschimbate-n colb, / Stele-or purta la cot și la picior; / Deși înnebunesc, vor fi întregi la minte, / Deși se prăvălesc în hăul mării, vor reveni la suprafață; / Deși pierduţi iubiţii toți vor fi, iubirea lor nu va muri; / Iar moartea nu se va înstăpâni.“).

De o egală forţă de convingere se bucură şi poemele scrise într-un regim conversaţional, precum dialogul imaginar despre rolul şi locul poeziei moderne în viaţa individului: „Nu uita că în aceste vremuri tulburi «lipitoare» / Rimează cu «putoare» / Şi că virgulele sunt cea mai mare infracţiune / Puţini înţeleg scrierile lui Cummings / Şi puţini truda nedesluşită a lui James Joyce / Şi puţini înţeleg vorbăria încifrată a tânărului Auden“ („A Letter to My Aunt [Discussing the Correct Approach to Modern Poetry]“).

În mod paradoxal, profunzimea personalităţii lui Dylan Thomas n-avea să fie exprimată pe de-a-ntregul nici în poezie, nici în proză – aceasta din urmă un *violon d’Ingres* cultivat cu intermitenţe, de la *Portrait of the Artist as a Young Dog* (1940), la scrierile postume (*Quite Early One Morning*, 1954) sau *Rebecca’s Daughters* (1965). Subliniind latura expansivă, însetată de comunicare directă cu destinatarul creaţiei sale, *Under Milk Wood* (1954) propune, simfonic, un colaj de cuvinte, idei, vise, discursuri aranjate într-o formulă dramatică inspirată, neîndoios, de monologul interior şi fluxul conştiinţei exploatate pe scară largă de unul dintre idolii lui Dylan Thomas, James Joyce. Ascultătorul (creaţia e o dramă radiofonică) e pus în contact nemijlocit cu mintea/subconştientul unui mic grup de locuitori ai unui sat pescăresc din Ţara Galilor,

Llareggub. Transpus scenic, iar ulterior filmic, *Under Milk Wood* trebuie plasat în categoria experimentelor de tip postmodernist, cu vagi nuanţe *gothic*: vocile aparţin atât celor vii, cât şi celor morţi, într-o democraţie deşuchiată în care feeria şi coşmarul îşi împart dreptul de a se exprima uzând atât de convenţiile dramaticului, cât şi de ale epicului, liricului şi oniricului.

Portretul artistului ca tânăr câine ar fi putut fi scris de oricare dintre prozatorii ieşiţi din pulpana psihologismului vizitat de obsesii freudiene al lui D.H. Lawrence. Aparţinând speciei bildungsromanului, volumul e o evocare dulce-amară a unei biografii aproape ca oricare alta, dar plasată într-o lume magică, între ţărmul Swansea-ului şi împrejurimile rurale. Construite într-un mod asemănător poeziilor sale – prin acumularea treptată de imagini, senzaţii şi amintiri –, povestirile trăiesc prin verva atent controlată a stilului şi prin aplombul viziunii comic-ironice. Într-un anumit sens, ele amintesc de *Oamenii din Dublin* al lui Joyce, cu diferenţa fundamentală că în capodopera irlandezului lumea e scufundată în paralizie, pe când la autorul galez tonul dominant e cel al exuberanţei. Despărţit de o generaţie de autorul lui *Ulysses*, Dylan Thomas a renunţat la inhibiţiile predecesorului, transcriind direct, încă de la primele pagini, freamătul erotic al unui personaj fascinat în egală măsură de alteritate şi totodată gelos pe propria-i singurătate.

Deşi depăşesc arareori dimensiunea şi consistenţa unor crochiuri, povestirile reconstituie cu o forţă a evocării impresionantă un univers dispărut şi o atmosferă unică. Nostalgia se strecoară inevitabil în interstiţiile unui discurs ce se vrea mai apropiat de uneltele arheologiei antropologice, decât de obişnuitele probe ale riturilor de iniţiere (sexuală, etică, existenţială). Mintea tânără, contradictorie şi dispusă la judecăţi sumare e admirabil exprimată în scene altminteri banale, precum aceea din *Extraordinary Little Cough* (*Nemaipomenitul Tusică*), când protagonistul se raportează la o fată, neîndoios seducătoare, cu

următoarele cuvinte, lucide şi surprinzător de mature: „Deşi ştiam că o iubesc, nu-mi plăcea nimic din ceea ce spunea sau făcea“.

Experimentul verbal şi preferinţa pentru structurarea textului în vederea construirii, prin supraetajare, a unor mici edificii irigate de tensiunea alegoriei şi de expresivitatea simbolului conferă volumului profunzime, tensiune şi o cuceritoare aură de jubilaţie copilărească, tandreţe şi melancolie. Puse în balanţă cu învolburările din viaţa reală a scriitorului, povestirile reprezintă o încercare de a redescoperi inocenţa pierdută a unui paradis plin de ispitele cunoaşterii post-adamice.

Mircea Mihăieş

Portretul artistului ca tânăr câine

Piersicile

Teleguţa verde ca iarba, pe care scria cu vopsea, cu nişte litere tremurate, „J. Jones, Gorsehill“, s-a oprit în gangul pietruit dintre „The Hare’s Foot“[1] şi „The Pure Drop“[2]. Era o seară de aprilie, târziu. Unchiul Jim, în costumul lui negru de piaţă, cu o cămaşă albă apretată şi fără guler, cu bocanci noi cu scârţ şi o şapcă din stofă cadrilată, a icnit şi s-a dat jos. A tras un coş din nuiele groase de pe un maldăr de paie aflat într-un colţ al teleguţei şi şi l-a azvârlit pe umăr. Din coş a răsunat un guiţat şi am zărit iţindu-se vârful răsucit al unei codiţe roz în timp ce unchiul Jim deschidea uşa de la „The Pure Drop“.

— Lipsesc numai două minute, mi-a spus el.

Barul era plin; două grăsance în rochii colorate şedeau lângă uşă, una dintre ele ţinând un copilaş negricios pe genunchi; l-au zărit pe unchiul Jim şi s-au foit pe băncuţă.

— Ies imediat, s-a răstit el de parcă l-aş fi contrazis. Tu stai acolo cuminte.

Femeia fără copil şi ridicat mâinile.

— O, domnu’ Jones, a spus ea chicotind piţigăiat.

Fălcile îi tremurau ca gelatina.

Apoi uşa s-a închis, iar vocile au fost înăbuşite.

Şedeam singur pe osia teleguţei în gangul îngust, holbându-mă printr-o fereastră laterală de la „The Hare’s Foot“. Un stor murdar o acoperea pe jumătate. Vedeam o jumătate dintr-o încăpere tainică, plină de fum, unde patru bărbaţi jucau cărţi. Unul dintre ei era enorm şi oacheş, cu o mustaţă în furculiţă şi o şuviţă răsucită pe frunte; lângă el şedea un bătrân slab, chel şi palid, cu obrajii supţi; chipurile celorlalţi doi se pierdeau în

întuneric. Toţi beau din halbe maro şi nu scoteau niciodată vreun cuvânt, trântind cărţile cu zgomot pe masă, scăpărându-şi chibriturile, pufăind din pipe, înghiţind în sec nemulţumiţi, sunând din clopoţelul de alamă şi comandându-i încă un rând, cu un semn din degete, unei femei acre cu bluză înflorată şi şapcă bărbătească.

Gangul se întuneca prea brusc. Zidurile se strângeau unele într-altele, iar acoperişurile păreau că se chircesc. Aşa cum stăteam acolo în gangul îngust dintr-un oraş necunoscut şi mă holbam timid înăuntru, bărbatul oacheş îmi părea un uriaş într-o colivie înconjurată de nori, iar din bătrânul chel nu se mai zărea decât o cocoaşă neagră cu un vârf alb; două mâini albe ţâşneau dinspre colţul mesei ţinând cărţi de joc invizibile. Un bărbat cu cizme cu arcuri[3] şi un cuţit cu două tăişuri putea oricând să se năpustească asupra mea dinspre Union Street.

— Unchiu’ Jim, unchiu’ Jim, am zis încetişor ca bărbatul să nu mă poată auzi.

Am început să fluier printre dinţi, dar când am încetat, mi s-a părut că şuieratul continuă în spatele meu. M-am dat jos de pe osie şi m-am apropiat de fereastra cu storul tras până la jumătate; o mână s-a întins pe lângă geam şi a apucat canaful de la jaluzea; în spaţiul îngust dintre mine, cum stăteam acolo pe caldarâm, şi jucătorii de cărţi aşezaţi la masă, nu-mi puteam da seama de care parte a geamului se afla mâna care trăgea încet storul în jos. Eram izolat de noapte de un pătrat murdar. O poveste pe care o născocisem în refugiul cald şi sigur al patului meu în vreme ce, în miez de noapte, somnorosul Swansea se întindea şi se încolăcea dincolo de casă, mi-a venit brusc în minte la auzul unui zgomot pe caldarâm. Mi-am amintit de demonul din poveste, cu aripile şi cangele lui, care mi se agăţa de păr asemenea unui liliac în timp ce mă războiam bătând în lung şi în lat Ţara Galilor în căutarea unei domniţe înalte, înţelepte, bălaie, de la o mănăstire din Swansea. M-am străduit să-mi aduc aminte numele ei adevărat, picioarele ei frumoase, lungi, în dresuri negre, chicotitul ei şi

moaţele din hârtie, însă aripile ca nişte cârlige mă sfâşiau, iar culoarea părului şi a ochilor ei pălea şi apoi dispărea precum verdele teleguţei care acum se înălţa între zidurile gangului asemenea unui munte întunecat, cenuşiu.

Şi în tot acest timp, iapa bătrână, spătoasă, răbdătoare, fără nume aştepta neclintită, fără să izbească nici măcar o dată caldarâmul cu copita sau să-şi scuture frâiele. I-am zis „ce fată cuminte“ şi m-am înălţat pe vârfuri ca s-o mângâi pe urechi când uşa de la „The Pure Drop“ s-a dat în lături şi lumina caldă de la bar m-a orbit şi mi-a risipit povestea din minte. Nu mai simţeam frică, doar furie, şi mă luase foamea. Cele două grăsance de lângă uşă au chicotit un „Noapte bună, domnu’ Jones“ dinspre încăperea din care răzbăteau zgomote şi mirosuri ademenitoare. Copilul dormea ghemuit sub băncuţă. Unchiul Jim le-a sărutat pe cele două femei pe buze.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

Apoi gangul s-a cufundat din nou în întuneric.

Unchiul a scos iapa cu spatele până în Union Street, mergând legănat pe lângă ea, ocărându-i încetineala şi mângâind-o pe bot, şi amândoi ne-am suit în teleguţă.

— Sunt prea mulţi ţigani beţi, a spus el în vreme ce traversam oraşul învăluit în lumina pâlpâitoare a felinarelor, legănându-ne şi hurducăindu-ne.

Tot drumul până la Gorsehill a cântat imnuri pe un ton cald, de bas, dirijând cu biciul prin aer. Nu avea nevoie să atingă frâiele. Odată ajunşi pe drumul accidentat, între nişte garduri din mărăcini care se răsuceau încercând să agaţe iapa de căpăstru şi să ne împungă în şepci, ne-am oprit la un „prr!“ rostit în şoaptă, iar unchiul şi-a aprins pipa, luminând întunericul şi dezvăluindu-şi chipul prelung, roşu, de vulpoi beţiv, cu

favoriţii zbârliţi şi nasul umed, fin. O casă albă cu o fereastră luminată la un dormitor sclipea în mijlocul unui deluşor dincolo de drum.

— Şezi uşor, fată, i-a şoptit iepei, cu toate că ea stătea liniştită locului, iar mie mi-a spus, peste umăr, înălţând brusc glasul: Aici a trăit un călău.

A lovit osia cu piciorul şi am pornit mai departe, troncănind prin vântul tăios. Unchiul tremura, îndesându-şi şapca până peste urechi; însă iapa înainta agale asemenea unei statui greoaie şi toţi demonii din poveştile mele, dacă ar fi mers pe lângă ea sau s-ar fi strâns laolaltă şi i-ar fi rânjit în faţă, tot n-ar fi făcut-o să scuture din cap sau să iuţească pasul.

— Mai bine o spânzura pe doamna Iisus, a zis unchiul.

Între imnuri, ocăra iapa în velşă. Casa albă a rămas în urmă, iar lumina şi dealul au fost înghiţite de beznă.

— Acum nu mai trăieşte nimeni acolo, a spus el.

Am intrat în curtea fermei Gorsehill, unde pavajul răsuna, iar grajdurile întunecate, goale, preluau ecoul şi-l amplificau, aşa încât am pătruns într-un cerc de întuneric găunos, şi iapa era o creatură goală pe dinăuntru şi nimic nu trăia în casa goală din fundul ogrăzii în afară de două beţe cu feţe din napi scobiţi.

— Tu fugi s-o vezi pe Annie, mi-a spus unchiul. Găseşti ciorbă caldă şi cartofi.

A mânat statuia găunoasă, hirsută către grajd; trop-trop până la hambarul cu şoareci. Am auzit zăngănit de ivăre şi am fugit către uşa casei.

Faţa casei era ca o jumătate de cochilie neagră, iar uşa boltită era scobitura de care îţi lipeai urechea să asculţi. Am împins uşa în lături şi am intrat în hol, la adăpost de vânt. Parcă aş fi mers prin întunericul cavernos şi prin vânt, trecând printr-o cochilie verticală către ţărmul unei mări interioare. Atunci, la capătul holului s-a deschis o uşă; am zărit farfuriile pe etajere, lampa aprinsă pe masa lungă, acoperită cu muşama, „Pregăteşte-te să-L întâlneşti pe Dumnezeul tău“ tricotat deasupra

căminului, câinii din porţelan care zâmbeau, laviţa băiţuită, pendula şi am alergat în bucătărie şi m-am aruncat în braţele lui Annie.

Eram aşteptat, totuşi. Pendula a bătut de douăsprezece în timp ce mă săruta, iar eu stăteam acolo, înconjurat de toată strălucirea aceea şi de bătăile ceasului ca un prinţ care îşi scoate masca, dezvăluindu-şi adevărata identitate. Acum eram mic şi înfrigurat, pitindu-mă, mort de frică, într-un gang întunecos în costumul meu cel bun şi ţeapăn, cu stomacul gol bufnind şi inima ca o bombă cu ceas, strângând în mâini şapca de şcolar, stingher, un povestitor cârn pierdut în propriile aventuri şi tânjind să ajungă acasă; în clipa următoare eram un nepot de neam regesc, în haine elegante de oraş, îmbrăţişat şi întâmpinat cu căldură, stând în centrul confortabil al poveştilor mele şi ascultând ceasul care îmi vestea sosirea. M-a zorit către scaunul aflat într-o latură a căminului adânc şi mi-a scos pantofii. Lămpile strălucitoare şi gongurile ritualice luminau şi răsunau pentru mine.

Mi-a pregătit o baie cu muştar şi un ceai tare şi mi-a spus să-mi pun o pereche de şosete de-ale lui văru-meu, Gwilym, şi o haină veche de-a unchiului, care mirosea a iepure şi a tutun. Se agita şi cloncănea şi dădea din cap şi mi-a povestit, în timp ce tăia pâinea şi untul, cum Gwilym încă mai învăţa să devină preot şi cum mătuşa Rach Morgan, care avea nouăzeci de ani, căzuse pe burtă peste o coasă.

Apoi unchiul Jim a intrat ca un nebun, tremurând, cu faţa roşie şi nasul umed şi mâinile păroase. Avea mersul împleticit. S-a împiedicat de bufet, ceea ce a făcut să se clatine farfuriile omagiale de la încoronare, iar o pisică slabă a ţâşnit dintr-un colţ al laviţei. Unchiul părea aproape de două ori mai înalt ca Annie. Te-ai fi gândit că o cărase ascunsă pe sub haină şi apoi o scosese brusc, o femeie măruntă, cu pielea cafenie, ştirbă, cocoşată, cu un glas spart, lălăit.

— N-ar fi trebuit să-l ţii pe-afară până la ora asta, a spus ea, furioasă şi sfioasă.

El s-a aşezat în fotoliul lui favorit, care era tronul rupt al unui bard scăpătat, şi-a aprins pipa, şi-a întins picioarele şi a început să pufăie nori înspre tavan.

— S-ar putea pricopsi cu o mamă de răceală, a spus ea.

Ea îi vorbea în ceafă în vreme ce el se învăluia în nori. Pisica s-a pitit la loc. Eu şedeam la masă. Terminasem de mâncat şi am găsit o sticluţă goală şi un balon alb în buzunarele de la haină.

— Fuguţa la culcare, drăgălaşule, a şoptit Annie.

— Pot să mă duc să mă uit la porci?

— Mâine dimineaţă, drăguţă, a spus ea.

Aşa că i-am urat noapte bună unchiului Jim, care s-a întors, mi-a zâmbit şi mi-a făcut cu ochiul prin norul de fum. Am sărutat-o pe Annie şi mi-am aprins lumânarea.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

Am urcat treptele; fiecare scotea alt sunet. Casa mirosea a lemn putred, a umezeală şi a animale. Am avut senzaţia că toată viaţa traversasem coridoare lungi, umede şi că urcasem scări pe întuneric, singur. M-am oprit în faţa uşii lui Gwilym pe palierul pe care trăgea curentul.

— Noapte bună.

Flacăra lumânării a tresărit când am ajuns la mine în cameră unde o lampă ardea stins, iar perdelele fluturau; mi s-a părut că apa dintr-un pahar aflat pe masa rotundă de lângă pat s-a zbuciumat, izbindu-se de pereţii de sticlă cu un clipocit când am închis uşa. Pe sub fereastră curgea un pârâu; mi s-a părut că îl aud cum se izbeşte de casă toată noaptea până când am adormit.

— Pot să mă duc să văd porcii? l-am întrebat pe Gwilym a doua zi de dimineaţă.

Spaima sonoră a casei dispăruse şi, în timp ce coboram în fugă la masă, am simţit în nări dulceaţa lemnului şi iarba proaspătă de primăvară şi ograda tăcută şi neîngrijită, cu staulul dărăpănat şi grajdurile goale, deschise.

Gwilym era un tânăr înalt de aproape douăzeci de ani, subţire ca un băţ şi cu o faţă ca o cazma. Puteai săpa grădina cu el. Avea o voce gravă, care i se frângea când se emoţiona, şi îşi cânta singur cântece, când subţire, când gros, pe aceeaşi melodie tristă de imn, şi compunea imnuri în hambar. Îmi spunea poveşti despre fete care muriseră din dragoste.

— Şi a legat o funie de copac, dar era prea scurtă, spunea el; şi-a înfipt un briceag în piept, dar era prea tocit.

În ziua aceea şedeam împreună pe căpiţele de paie în semiîntunericul grajdului oblonit. El s-a răsucit şi s-a aplecat către mine, înălţându-şi degetul lui noduros, iar paiele au foşnit.

— S-a aruncat în râul îngheţat cum mă vezi şi cum te văd, a spus el, cu gura lipită de urechea mea, s-a dat peste cap şi, Doamne, dusă a fost.

Chiţăia ca un liliac.

Cocinele porcilor se aflau în fundul ogrăzii. Am pornit într-acolo, Gwilym îmbrăcat în haine negre preoţeşti cu toate că era în timpul săptămânii, iar eu într-un costum din serj cu turul cârpit. Am trecut pe lângă trei găini care râcâiau pietrele murdare de noroi şi pe lângă un ciobănesc scoţian chior, care dormea cu unicul ochi deschis. Acoperişurile putrezite ale dependinţelor dărăpănate stăteau să se prăbuşească, pereţii coşcoviţi erau plini de găuri şi obloanele stricate; prin scândurile strâmbe, desprinse ieşeau şuruburi ruginite; pisica jigărită din seara trecută se tolănise printre gâturi de sticle sparte, spălându-se pe faţă, în vârful maldărului de gunoi care se înălţa ca o piramidă mirosind dulceag şi pătrunzător până la nivelul acoperişului ciuruit al şopronului. În tot ţinutul acela încropit nu mai era vreun loc ca ograda aia, nici unul la fel de sărac, de impresionant şi de murdar precum pătratul ăla de noroi şi de gunoaie,

de lemne stricate şi de piatră căzută, unde o mână de găini bătrâne şi murdare scurmau şi făceau nişte ouă mititele. O raţă a ieşit măcănind din troaca unei cocini abandonate. Acum un tânăr şi un băieţaş creţ stăteau şi se holbau pe deasupra unui zid la o scroafă care alăpta cu ţâţele în noroi.

— Câţi porci sunt?

— Cinci. Scârba aia l-a mâncat pe unul, a spus Gwilym.

I-am numărat în timp ce se vânzoleau şi se zvârcoleau, rostogolindu-se pe spate şi pe burtă, se înghesuiau unul în celălalt, se înghionteau şi guiţau pe lângă maică-sa. Erau patru. I-am mai numărat o dată. Patru porci, patru codiţe rozalii care se răsuceau în sus în timp ce boturile se ghiftuiau, iar scroafa grohăia de durere şi de plăcere.

— Trebuie că a mai mâncat unul, am zis eu, culegând de jos o scărpinătoare cu care am început să împung scroafa şi să-i frec în răspăr ţepii murdari. Sau a sărit vreo vulpe peste zid, am spus.

— N-a fost nici scroafa, nici vulpea, a spus Gwilym. A fost tata.

Parcă îl şi vedeam pe unchiul, înalt şi hâtru şi roşu la faţă ţinând în mâinile lui păroase porcul care se zvârcolea, afundându-şi dinţii în pulpa lui, ronţăindu-i ciolanele: mi-l închipuiam aplecându-se peste zidul cocinii cu picioarele de porc iţindu-i-se din gură.

— Unchiul Jim a mâncat porcul?

Uite-l colo, chiar în clipa aia, în spatele şoproanelor putregăite, stând până la genunchi în fulgi, rupând cu dinţii capetele păsărilor şi mestecându-le.

— L-a vândut să meargă la băut, a spus Gwilym pe tonul lui cel mai plin de reproş, privind fix la cer. De Crăciunul trecut a azvârlit o oaie peste umăr şi a fost pulbere zece zile.

Scroafa s-a rostogolit mai aproape de scărpinătoare, iar purceluşii care sugeau, rătăciţi în întunericul subit, se opinteau guiţând să iasă de sub pliurile burţii ei.

— Hai să-mi vezi capela, a spus Gwilym.

A uitat brusc de porcul pierdut şi a început să vorbească despre oraşe pe care le vizitase în cadrul unui pelerinaj religios, Neath şi Bridgend şi Bristol şi Newport, cu lacurile lor şi cu grădinile luxuriante, cu străzile luminoase, colorate, vuind de ispite. Ne-am îndepărtat de cocină şi de scroafa dezamăgită.

— Am cunoscut o actriţă după alta, a spus el.

Capela lui Gwilym era ultimul hambar vechi înainte să înceapă mirişte a care ducea jos la râu; era aşezată mult mai sus faţă de ogradă, pe un deal noroios. Avea o singură uşă întreagă cu un lacăt greu, dar puteai intra uşor prin găurile din părţi. A scos un lanţ de chei pe care le-a scuturat uşor şi le-a încercat pe rând în broască.

— Foarte şic, a spus el. Le-am cumpărat dintr-un magazin de vechituri din Carmarthen.

Am pătruns în capelă printr-o gaură din perete.

În mijloc stătea o cotigă prăfuită, cu numele acoperit cu vopsea şi o cruce pictată cu var pe o laterală.

— Amvonul meu pe roţi, a spus el şi s-a suit solemn în cotigă păşind pe osia ruptă. Tu aşază-te pe fân; ai grijă la şoareci, a zis el. Apoi, făcând din nou uz de vocea lui de bas, a strigat către ceruri şi către căpriorii plini de lilieci şi către pânzele de păianjen: Binecuvântează, Doamne, ziua aceasta, binecuvântează-ne pe mine şi pe Dylan şi această micuţă capelă ridicată întru cinstirea Ta, în vecii vecilor, Amin. I-am adus o mulţime de îmbunătăţiri locului ăstuia.

Şedeam pe fân şi mă holbam la Gwilym în timp ce predica, şi i-am auzit vocea înălţându-se ca mai apoi să i se frângă şi să se topească într-o şoaptă, să izbucnească în cântec, apoi în velşă, şi să răsune victorios, sălbatică şi umilă. Soarele care pătrundea printr-o spărtură strălucea pe umerii lui aplecaţi în rugăciune, iar el a zis:

— O, Doamne, Tu eşti mereu în toate, în roua dimineţii, în bruma serii, în câmp şi în oraş, în preot şi în păcătos, în vrabie şi în uliul cel

mare. Tu le vezi pe toate, până în adâncul sufletelor noastre; Tu poţi vedea şi când soarele a apus; Tu ne poţi vedea şi când nu sunt stele, în noaptea grea, în gheena cea fără de fund; ne vezi şi ne iscodeşti şi ne veghezi în toată vremea, în ungherele întunecoase, în preeriile vaste ale cowboy-lor, pe sub pături când sforăim duşi, în întunericul înspăimântător, negru, negru ca smoala; tu vezi tot ce facem, noaptea sau ziua, pe toate le vezi; Tu poţi vedea mereu. O, Doamne, omule, eşti ca o afurisită de pisică.

A lăsat să-i cadă mâinile împreunate. Capela a încremenit, traversată de raze de lumină. Nu era nimeni care să strige Aleluia sau Doamne miluieşte; eu eram prea mic şi prea vrăjit în toată tăcerea aceea. Singura raţă a măcănit afară.

— Acum vin cu cheta, a zis Gwilym.

S-a dat jos din cotigă, a căutat cu mâna prin fânul de sub ea şi mi-a întins o cutie de conservă turtită.

— N-am o cutie adevărată, a spus el.

Am pus doi penny înăuntru.

— E vremea cinei, a zis el, şi ne-am întors în casă fără un cuvânt.

Când am terminat de mâncat, Annie a zis:

— Azi după-amiază să-ţi pui costumul de bun. Ăla cu dungi.

Avea să fie o după-amiază specială, căci cel mai bun prieten al meu, Jack Williams din Swansea, sosea cu mama lui bogată cu automobilul, iar Jack urma să petreacă o vacanţă de două săptămâni cu mine.

— Unde e unchiu’ Jim?

— S-a dus la piaţă, a zis Annie.

Gwilym a scos un mic guiţat. Ştiam unde era unchiul; şedea într-o cârciumă cu o junică pe după umăr, cu doi purcei iţindu-i-se din buzunare şi cu buzele pline de sânge de taur.

— Doamna Williams e foarte bogată? a întrebat Gwilym.

I-am spus că avea trei automobile şi două case, ceea ce era o minciună.

— E cea mai bogată femeie din Ţara Galilor, şi o dată a fost primăriţă, am zis eu. O să servim ceaiul în camera cea bună?

Annie a încuviinţat din cap.

— Şi o să servim şi o conservă mare de piersici, a zis ea.

— Conserva aia veche stă în bufet de la Crăciun, a spus Gwilym. Mama o păstrează pentru o zi ca asta.

— Sunt nişte piersici delicioase, a spus Annie, apoi a urcat la etaj să se îmbrace ca de duminică.

Camera cea bună mirosea a naftalină şi a blană şi a mucegai şi a plante uscate şi a aer stătut, acru. De peretele cu fereastra erau lipite două vitrine înălţate pe coşciuge de lemn. La grădina de legume năpădită de buruieni te uitai printre picioarele unei vulpi împăiate, pe deasupra unui cap de potârniche şi pe lângă pieptul pătat cu vopsea roşie al unei raţe sălbatice. O vitrină plină cu porţelanuri, vase din cositor, bibelouri, dinţi, broşe de familie trona dincolo de masa cu picioare arcuite; pe faţa de masă din petice erau o lampă mare cu ulei, o Biblie cu încuietoare, o vază înaltă având pe ea o femeie înfăşurată într-o mantie care se pregătea să se îmbăieze şi o fotografie înrămată cu Annie, unchiul Jim şi Gwilym zâmbind dinaintea unei ferigi într-un ghiveci. Pe policioara căminului se aflau două ceasuri, nişte câini, nişte sfeşnice din alamă, o păstoriţă, un bărbat în kilt şi o fotografie colorată manual de-a lui Annie cu părul înfoiat şi sânii ieşindu-i din corsaj. În jurul mesei şi în fiecare colţ erau scaune drepte, curbate, băiţuite, capitonate, toate cu macrameuri pe spătare. Un cearşaf alb, peticit acoperea orga de cameră. Căminul era plin de cleşti de alamă, de lopeţi şi de vătraie. Camera bună era arareori folosită. Annie ştergea praful, dădea cu peria şi lustruia pe acolo săptămânal, însă covorul tot mai scotea un nor cenuşiu când călcai pe el, şezuturile scaunelor erau acoperite de un strat uniform de praf, iar crăpăturile din sofa erau împănate cu ghemotoace de bumbac, praf, câlţi

negri şi fire lungi şi negre de păr de cal. Am suflat praful de pe geam ca să văd fotografiile. Gwilym şi castele şi vite.

— Mergi să-ţi schimbi costumul, a zis Gwilym.

Eu voiam să port costumul cel vechi, să arăt ca un fermier adevărat şi să am gunoi de grajd în pantofi şi să-i aud lipăind în timpul mersului, să văd vaca fătând şi taurul călare pe vacă, să alerg în vâlceaua împădurită şi să mă ud la ciorapi, să ies şi să strig cât mă ţine gura „Ce mai aştepţi, ticălosule“ şi să jumulesc găinile şi să vorbesc ca oamenii mari. Dar am urcat la etaj şi mi-am pus costumul cu dungi.

Din camera mea am auzit zgomotul unui automobil care intra în curte. Erau Jack Williams şi maică-sa.

— Uite-i, sunt într-un Daimler! a strigat Gwilym de la baza scării, iar eu am coborât în fugă să-i întâmpin, cu cravata desfăcută şi nepieptănat.

În pragul uşii, Annie spunea:

— Bună ziua, doamna Williams, bună ziua. Poftiţi, e o zi minunată, doamna Williams. Aţi călătorit bine? Pe aici, doamna Williams, aveţi grijă la prag.

Annie purta o rochie neagră, lucioasă, care mirosea a naftalină, la fel ca husele scaunelor din camera cea bună; uitase să-şi schimbe tenişii, care erau plini de noroi şi ciuruiţi. Se agita dinaintea doamnei Williams conducând-o prin coridorul cu piatră pe jos, sucindu-şi capul în toate părţile, plescăind aprobator, fâţâindu-se de colo-colo, scuzându-se pentru casa neîncăpătoare şi aranjându-şi emoţionată părul cu o mână aspră, butucănoasă.

Doamna Williams era înaltă şi corpolentă, cu un bust proeminent, picioare groase şi gleznele umflate deasupra pantofilor ascuţiţi; era echipată ca o primăriţă sau ca un vapor şi a urmat-o pe Annie cu un mers legănat până în camera cea bună.

— Vă rog să nu vă daţi peste cap pentru mine, doamna Jones, a spus ea. Înainte să se aşeze a şters praful de pe un scaun cu o batistă din dantelă

pe care a scos-o din geantă. Nu stau mult.

— O, dar trebuie să rămâneţi pentru o ceaşcă de ceai, a spus Annie, mutând şi hârşâind scaunele de lângă masă aşa încât nimeni nu se mai putea mişca, iar doamna Williams ajunsese încercuită din toate părţile, cu tot cu pieptul ei generos, cu inelele şi cu poşeta, apoi deschizând bufetul cu porţelanuri, dărâmând Biblia pe podea, ridicând-o şi ştergând-o în pripă de praf cu mâneca.

— Şi nişte piersici, a zis Gwilym, care stătea în picioare pe coridor, cu pălăria pe cap.

Annie a zis:

— Dă-ţi jos pălăria, Gwilym, ajut-o pe doamna Williams să se simtă ca acasă.

Apoi a pus lampa pe orga acoperită cu cearşaf, a întins o faţă de masă albă care avea o pată de ceai în mijloc, a scos vesela de porţelan şi a pus cuţite şi ceşti pentru cinci persoane.

— Vă rog să nu vă deranjaţi pentru mine, a zis doamna Williams. Ce vulpe frumoasă! A întins un deget plin de inele către vitrină.

— E sânge adevărat, i-am spus eu lui Jack şi am escaladat sofaua ca să ajungem la masă.

— Ba nu e, a zis el. E cerneală roşie.

— Vai, pantofii tăi! a zis Annie.

— Nu călca pe sofa, Jack, dacă nu te superi.

— Dacă nu e cerneală, atunci e vopsea.

Gwilym a zis:

— Vă aduc nişte prăjitură, doamna Williams?

Annie a zăngănit ceştile de ceai.

— Nu avem nici o bucăţică de prăjitură în casă, a zis ea; am uitat să comandăm de la magazin; nici măcar o bucăţică. Vai, doamna Williams!

Doamna Williams a zis:

— Doar o ceaşcă de ceai, mulţumesc.

Încă mai asuda după drumul pe jos de la maşină. Transpiraţia îi stricase pudra. A scăpărat din inele şi şi-a tamponat faţa.

— Trei cuburi, a zis ea. Şi sunt convinsă că Jack are să fie foarte fericit aici.

— În al nouălea cer, a spus Gwilym şi s-a aşezat.

— Trebuie să luaţi nişte piersici, doamna Williams, sunt minunate.

— Ar fi şi cazul la cât au stat pe-aici, a zis Gwilym.

Annie a zăngănit din nou ceştile înspre el.

— Nu vreau piersici, mersi, a zis doamna Williams.

— Vai, dar trebuie, doamna Williams, una singură măcar. Cu frişcă.

— Nu, nu, doamna Jones, mersi oricum, a zis ea. Nu mă deranjează perele sau compotul, dar nu pot să sufăr piersicile.

Jack şi cu mine ne opriserăm din vorbit. Annie îşi fixa tenişii. Unul dintre ceasurile de pe policioară a tuşit şi a bătut ora exactă. Doamna Williams s-a opintit să se ridice de pe scaun.

— Ei, cum zboară timpul! a zis ea.

Şi-a croit drum printre mobile, s-a lovit de bufet, a zăngănit bibelourile şi broşele şi l-a sărutat pe Jack pe frunte.

— Miroşi, a zis ea.

Pe mine m-a mângâiat pe cap.

— Să fiţi cuminţi.

Lui Annie i-a şoptit:

— Şi nu uitaţi, doamna Jones, doar mâncare bună, simplă. Să nu-şi strice pofta.

Annie a urmat-o afară din cameră. Acum se mişca încet.

— O să mă străduiesc cât pot de mult, doamna Williams. Am auzit-o cum spunea: La revedere, atunci, doamna Williams, apoi a coborât treptele de la bucătărie şi a închis uşa după ea. Automobilul a huruit în curte, apoi zgomotul s-a îndepărtat şi s-a stins.

Jack şi cu mine alergam prin crângul des strigând, jupuind rugii cu toporiştile, dansând, ţipând în gura mare. Am frânat brusc şi am început să cercetăm malurile pline de tufişuri ale pârâului. Sus şedea, cu un singur ochi deschis şi acela impasibil, Gwilym, sumbru, zvelt, la patru ace, încărcându-şi puştile în Gallows Farm. Mergeam de-a buşilea, ciocănind tufişurile, ne ascundeam în iarba înaltă la auzul fluieratului şi rămâneam pitiţi acolo, aşteptând să auzim trosnetul unei rămurele sau frângerea tainică a crengilor.

Aşezat pe vine, nerăbdător şi singur, proiectând o umbră smolită, în vreme ce jungla din Gorsehill fremăta în jurul meu, iar speciile de păsări şi de peşti violente, improbabile, săreau, ascunse sub flori cu câte patru tulpini cât caii de înalte, seara devreme, într-o vâlcea din apropiere de Carmarthen, cu prietenul Jack Williams invizibil lângă mine, îmi simţeam trupul tânăr împresurându-mă asemenea unui animal surescitat – cu genunchii juliţi îndoiţi, cu inima tremurând, cu dogoarea şi abisul dintre picioare, cu sudoarea prelingându-mi-se în jos pe mâini, cu tunelurile până la timpane, cu micile cocoloaşe de murdărie dintre degetele de la picioare, cu ochii din orbite, cu glasul învăluit, cu sângele care-mi clocotea prin vene, cu amintirea celor din jur şi de dinăuntru – zburând, sărind, înotând şi pregătindu-se să se năpustească. Acolo, în seara aceea, în timp ce ne jucam de-a indienii, am devenit conştient de mine însumi ca fiind în centrul unei poveşti vii, iar trupul meu era aventura mea şi numele meu. Am ţâşnit în sus de încântare şi am prins a-mi croi din nou drum printre rugii ţepoşi.

Jack a strigat:

— Te-am văzut! Te-am văzut!

A luat-o la fugă după mine.

— Poc! Poc! Eşti mort!

Însă eu eram tânăr şi gălăgios şi viu, chiar dacă şedeam culcat la pământ ascultător.

— Acum încearcă tu să mă omori pe mine, a zis Jack. Numără până la o sută.

Am închis un ochi, l-am văzut îndreptându-se iute spre câmpul de deasupra ca apoi să se întoarcă în vârful picioarelor şi să înceapă să se cocoaţe într-un copac. Am numărat până la cincizeci, am alergat la poalele copacului şi l-am omorât în timp ce urca.

— Cazi! i-am zis.

El a refuzat să cadă, aşa că m-am urcat după el. Ne ţineam de crengile din vârf şi ne uitam la closetul din colţul câmpului. Gwilym şedea pe tron cu pantalonii în vine. Părea mic şi negru. Citea o carte şi îşi mişca mâinile.

— Te vedem! am strigat noi.

Şi-a tras pantalonii în grabă şi a pus cartea în buzunar.

— Te vedem, Gwilym!

A ieşit în câmp.

— Unde sunteţi?

Ne-am fluturat şepcile înspre el.

— În cer! a strigat Jack.

— Zburăm! am strigat eu.

Ne-am întins braţele ca nişte aripi.

— Zburaţi încoace.

Râdeam, legănându-ne pe crengi.

— Io-te păsările! a exclamat Gwilym.

Aveam hainele rupte, şosetele ude şi pantofii cleioşi; aveam muşchi verde şi scoarţă cafenie pe mâini şi pe faţă când am intrat în casă pentru o porţie de mâncare şi una de săpuneală. Annie era tăcută în seara aceea, deşi m-a făcut haimana şi mi-a zis că ce o să creadă doamna Williams şi i-a spus lui Gwilym că ar fi trebuit să aibă mai multă minte. Ne-am strâmbat la Gwilym şi i-am pus sare în ceai, dar după cină ne-a zis:

— Puteţi veni la capelă dacă vreţi. Chiar înainte să mergeţi la culcare.

A aprins o lumânare în vârful cotigii care-i servea drept amvon. Lumina părea plăpândă în hambarul mare. Liliecii dispăruseră. Nişte umbre continuau totuşi să atârne cu capul în jos la îmbinarea acoperişului. Gwilym nu mai era vărul meu îmbrăcat în costum de duminică, ci un străin înalt semănând cu o cazma şi înfăşurat într-o pelerină. Vocea îi răsuna prea gros. Căpiţele erau însufleţite. M-am gândit la predica din cotigă: eram urmăriţi, sufletul lui Jack era urmărit, limba lui Gwilym era auzită, şoapta mea „Uitaţi-vă la ochişorii ăia“ n-avea să fie în veci uitată.

— Acum ascult confesiuni, a zis Gwilym din cotigă.

Jack şi cu mine stăteam cu capul gol în cercul de lumină pe care îl proiecta lumânarea. Îl simţeam pe Jack tremurând.

— Tu primul.

Degetul lui Gwilym, incandescent de parcă l-ar fi ţinut în flacăra de la lumânare până când i-ar fi luat foc, arăta spre mine. Am făcut un pas înspre cotigă, înălţându-mi capul.

— Mărturiseşte, a zis Gwilym.

— Ce am de mărturisit?

— Cel mai rău lucru pe care l-ai făcut.

Din cauza mea Edgar Reynolds a fost biciuit pentru că îi luasem tema; am furat din poşeta maică-mii; am furat din poşeta lui Gwyneth; am furat douăsprezece cărţi din trei vizite la bibliotecă şi le-am aruncat în parc; am băut un pahar din propria urină să văd ce gust are; am bătut un câine cu un băţ să-l fac să se rostogolească şi să-mi lingă mâna după aceea; m-am uitat cu Dan Jones printr-o gaură la slujnica lor care făcea baie; m-am tăiat la genunchi cu un briceag, am mânjit o batistă cu sânge şi am zis că îmi cursese din urechi ca să mă pot da bolnav şi s-o bag pe maică-mea în sperieţi; mi-am dat jos pantalonii şi i-am arătat-o lui Jack Williams; l-am văzut pe Billy Jones omorând un porumbel cu o lopată de cărbune şi am râs până mi-a venit rău; Cedric Williams şi cu mine am intrat pe ascuns în casa doamnei Samuels şi am turnat cerneală peste aşternuturi.

— N-am făcut nimic rău, am zis.

— Haide, mărturiseşte, a zis Gwilym. Mă privea încruntat.

— Nu pot! Nu pot! am spus. N-am făcut nimic rău.

— Haide, mărturiseşte.

— Nu vreau! Nu vreau!

Jack a început să plângă.

— Vreau acasă, a zis el.

Gwilym a deschis uşa capelei şi l-am urmat afară, în curte, apoi mai departe pe lângă şoproanele întunecate, dărăpănate, către casă. Jack s-a smiorcăit tot drumul.

După ce ne-am băgat în pat, Jack şi cu mine ne-am mărturisit unul altuia păcatele.

— Şi eu fur din poşeta maică-mii; sunt o mulţime de lire acolo.

— Cât furi?

— Trei penny.

— O dată am omorât un om.

— Ei, nu te cred.

— Jur pe ce am mai sfânt. L-am împuşcat în inimă.

— Cum îl chema?

— Williams.

— A sângerat?

Mi se părea că aud pârâul izbindu-se de casă.

— Ca un porc înjunghiat, am zis eu.

Lui Jack i se uscaseră lacrimile.

— Nu-mi place de Gwilym. E ţicnit.

— Ba nu e. Odată am găsit o mulţime de poezii la el în cameră. Toate erau scrise pentru fete. Şi după aia mi le-a arătat el şi schimbase toate numele fetelor cu Dumnezeu.

— E credincios.

— Nu e, se vede cu actriţe. Se ştie cu Corinne Griffith.

Uşa de la camera noastră era deschisă. Mie îmi plăcea să dorm cu camera încuiată pentru că preferam să-mi intre o fantomă în dormitor decât să mă gândesc că putea intra cineva peste mine; însă lui Jack îi plăcea s-o ştie deschisă, aşa că am dat cu banul şi el a câştigat. Am auzit uşa de la intrare zăngănind şi zgomot de paşi pe holul de la bucătărie.

— Ăsta e unchiu' Jim.

— Ce fel de om e?

— E ca o vulpe. Mănâncă porci şi pui.

Tavanul era subţire şi auzeam fiecare zgomot – scârţâitul fotoliului bardului, zăngănitul farfuriilor, glasul lui Annie spunând: „Miezul nopţii!".

— E beat, am zis eu.

Stăteam aproape nemişcaţi, sperând să-i auzim certându-se.

— Poate că are să arunce cu farfurii, am zis eu.

Însă Annie îl dojenea blând:

— Halal stare în care să ajungi acasă, Jim.

El i-a murmurat ceva.

— Lipseşte un purcel, a zis ea. O, de ce faci aşa ceva, Jim? Nu ne-a mai rămas nimic. N-o s-o scoatem în veci la capăt.

— Bani! Bani! Bani! a zis el.

Ştiam că îşi aprinde pipa.

Apoi glasul lui Annie a devenit atât de stins, încât nu mai puteam distinge cuvintele. Unchiul Jim a zis:

— Ţi-a dat ăia treizeci de şilingi?

— Vorbesc despre maică-ta, i-am zis lui Jack.

Multă vreme Annie a vorbit pe ton scăzut. Am ciulit urechile să auzim cuvinte. „Doamna Williams", a zis ea, şi „automobil" şi „Jack" şi „piersici". Mi s-a părut că plânge, căci la ultimul cuvânt i s-a frânt glasul. Fotoliul unchiului Jim a scârţâit din nou. Se poate să fi lovit cu pumnul în masă. L-am auzit ţipând:

— Îi arăt eu piersici! Piersici, piersici! Cin’ se crede? Piersicile nu-s suficient de bune pentru ea? La dracu’ cu automobilu’ ei afurisit şi cu afurisitu’ de fecioru-su! Să ne facă să ne simţim ca ultimii oameni!

— Nu, te rog, Jim! a spus Annie. O să-i trezeşti pe băieţi.

— O să-i trezesc şi-o să-i şi biciuiesc de-o să-i ia mama dracului!

— Te rog, te rog, Jim!

— Trimite-l pe băiat de unde a venit, a zis el. Dacă nu, o fac eu. Înapoi la alea trei case ale lui.

Jack şi-a tras aşternuturile peste cap şi a început să plângă în pernă.

— Nu vreau s-aud! Nu vreau s-aud! O să-i scriu mamei. O să vină să mă ia de-aici.

M-am dat jos din pat să închid uşa. Jack n-a vrut să mai vorbească cu mine şi am adormit în zgomotul glasurilor de la parter, care s-a stins curând.

Unchiul Jim n-a apărut la micul dejun. Când am coborât, pantofii lui Jack erau curăţaţi şi haina cârpită şi călcată. Annie i-a dat două ouă fierte lui Jack şi unul mie şi m-a iertat când am băut ceai din farfurioară.

După micul dejun, Jack a plecat pe jos până la poştă. Eu l-am luat pe ciobănescul scoţian chior să vânăm iepuri sus pe deal, însă el a lătrat la raţe, mi-a adus pantoful unui vagabond din gardul viu şi s-a culcat, dând din coadă, într-o vizuină de iepure. Eu am azvârlit pietre în eleşteul pustiu al raţelor, iar câinele mi-a adus beţe.

Jack s-a ascuns în vâlceaua umedă. Mergea cu mâinile în buzunare şi şapca pe un ochi. Am lăsat câinele să adulmece pe lângă un muşuroi de cârtiţă şi m-am cocoţat în vârful copacului din colţul câmpului pe care era closetul. Sub mine, Jack se juca singur de-a indienii, scalpându-se prin tufişuri, încolţindu-se pe după câte un copac, ascunzându-se de el însuşi în iarbă. L-am strigat o dată, dar s-a făcut că nu mă aude. Se juca singur, tăcut şi încrâncenat. L-am văzut stând cu mâinile îndesate în buzunare, legănându-se ca braţul unei sonde de petrol pe malul mâlos al pârâului

care curgea la marginea vâlcelei. Craca pe care stăteam s-a înclinat, iar vârfurile tufişurilor din râpă s-au răsucit către mine ca nişte sfârleze verzi.

— Caaad! am ţipat eu.

M-au salvat pantalonii. Mi-am făcut vânt şi m-am prins cu mâinile. A fost un minut de aventură nebunească, însă Jack nu şi-a înălţat privirea, iar minutul a fost ratat. M-am dat jos din copac, umilit.

La începutul amiezii, după o masă luată în tăcere, în timp ce Gwilym citea din scriptură sau le compunea imnuri fetelor sau dormea la el în capelă, Annie cocea pâine, iar eu ciopleam un fluier din lemn în podul de deasupra grajdului, automobilul a tras din nou în curte.

Jack, îmbrăcat în costumul lui cel mai bun, a ieşit în fugă din casă s-o întâmpine pe maică-sa şi, în timp ce ea înainta suflecându-şi jupoanele pe pavelele din piatră, l-am auzit spunându-i:

— Şi pe tine te-a făcut vacă afurisită, şi pe mine a zis că o să mă biciuiască de-o să mă ia mama dracului, şi Gwilym m-a dus în hambar şi m-a lăsat să se suie şoarecii pe mine, şi Dylan e un hoţ şi bătrâna aia mi-a distrus haina.

Doamna Williams a trimis şoferul după bagajul lui Jack. Annie a ieşit în prag, chinuindu-se să zâmbească şi să facă o reverenţă, aranjându-şi părul, ştergându-şi mâinile de şorţ.

— Bună ziua, a zis doamna Williams şi s-a urcat pe bancheta din spate lângă Jack, uitându-se lung la Gorsehill-ul cel prăpădit.

Şoferul s-a întors. Maşina a demarat, zburătăcind găinile. Am alergat afară din grajd ca să-i fac cu mâna lui Jack. Şedea nemişcat şi ţeapăn lângă maică-sa. Am fluturat din batistă.

1. Piciorul iepurelui (engl.).
2. Picătura limpede (engl.).

3. Referire la Spring-heeled Jack, personaj din folclorul urban al epocii victoriene, cu o înfăţişare înspăimântătoare şi capabil de salturi extraordinare.

În vizită la bunicu’

M-am trezit în miez de noapte dintr-un vis plin de bice şi de funii ca şerpii de lungi şi de diligenţe gonind nebuneşte prin trecători de munte şi de galopuri întinse, înspăimântate peste câmpuri cu cactuşi şi l-am auzit pe bărbatul din camera de alături strigând „Dii!“ şi „Prr!“ şi plescăind din limbă.

Era prima oară când stăteam la bunicu’. Scândurile duşumelei chiţăiseră ca nişte şoareci când m-am suit în pat, iar şoarecii din pereţi scârţâiseră ca lemnul de parcă un alt musafir călca pe ei. Era o seară blândă de vară, însă perdelele fluturaseră şi crengile se loveau de fereastră. Îmi trăsesem cearşafurile peste cap şi în scurt timp eram într-o carte unde răcneam şi călăream.

— Prr, frumoşii mei! a strigat bunicu’. Glasul îi suna foarte tineresc şi puternic, iar limba lui avea potcoave zdravene. Îşi prefăcuse camera într-o pajişte întinsă. Mi-a trecut prin minte să mă duc să văd dacă nu cumva îi era rău sau dacă nu-şi dăduse foc la aşternuturi, căci mama îmi spusese că obişnuia să-şi aprindă pipa sub pături şi mă avertizase să-i sar în ajutor în caz că simţeam miros de fum noaptea. Am mers în vârful picioarelor pe întuneric până la el la uşă, atingându-mă de mobilă şi dărâmând un sfeşnic care a căzut cu o bufnitură. Când am văzut că la el în cameră era lumină, m-am speriat. În clipa în care am deschis uşa, l-am auzit pe bunicu’ strigând „Diii!“ tare ca un taur cu un megafon.

Şedea în capul oaselor în pat şi se legăna într-o parte şi în alta ca şi cum patul s-ar fi hurducat pe un drum desfundat; ciucurii de la cuvertură îi serveau drept frâie; calul lui invizibil stătea ascuns în întuneric, dincolo de lumânarea de la capul patului. Peste o cămaşă de noapte din flanel alb

purta o jiletcă roşie cu butoni de alamă de mărimea unei nuci. Pipa umplută până la refuz îi ardea mocnit între favoriţi precum un şomoiog de paie într-un băţ. Când m-a văzut, mâinile au dat drumul frâielor şi acum se odihneau, cuminţi şi albăstrii, patul s-a oprit pe teren drept, limba i-a amuţit, iar caii au frânat încetişor.

— S-a întâmplat ceva, bunicu’? am întrebat, cu toate că hainele nu-i ardeau. În lumina lumânării, chipul lui semăna cu o cuvertură din petice scămoşată, prinsă vertical de aerul întunecat şi cârpită în tot locul cu bărbuţe.

M-a fixat cu blândeţe. Apoi a suflat în pipă, împrăştiind scânteile şi scoţând un fluierat umed şi surd prin muştiuc şi a strigat:

— Nu mă întreba nimic!

După o pauză, a zis cu un aer şmecheresc:

— Ai vreodată coşmaruri, băiete?

Am zis:

— Nu.

— O, ba da, ai, a zis el.

I-am spus că m-a trezit o voce care striga la cai.

— Ce ţi-am zis eu? a zis el. Mănânci prea mult. Cine a mai pomenit cai într-un dormitor?

A scotocit pe sub pernă de unde a scos o punguţă zornăitoare şi i-a dezlegat cu grijă baierele. Mi-a pus o monedă de o liră din aur în palmă şi mi-a zis:

— Cumpără-ţi o prăjitură.

I-am mulţumit şi i-am urat noapte bună.

În timp ce închideam uşa de la camera mea, am auzit cum striga tare şi vesel: „Diii! diii!“, apoi legănatul patului călător.

Dimineaţă m-am trezit dintr-un vis cu armăsari năvalnici pe un câmp presărat cu mobile şi cu bărbaţi masivi, nedesluşiţi care călăreau câte şase

cai deodată şi îi şfichiuiau cu aşternuturi arzând. Bunicu’ lua micul dejun, îmbrăcat în negru din cap până în picioare. Când a terminat, mi-a zis:

— A fost un vânt îngrozitor azi-noapte. După care s-a aşezat în fotoliul lui de lângă cămin să facă bile din lut pentru foc.

Mai târziu m-a luat la o plimbare prin satul Johnstown şi pe câmpurile care se întindeau de-a lungul şoselei spre Llanstephan.

Un bărbat cu un ogar a zis:

— Ce dimineaţă frumoasă, domnu’ Thomas; şi, după ce s-a îndepărtat, la fel de uscăţiv ca animalul său, pierzându-se în pădurea scundă în care n-ar fi trebuit să intre dacă era să te iei după panourile de avertizare, bunicu’ a spus:

— Ai auzit cum ţi-a zis? Domnu’ Thomas!

Am trecut pe lângă nişte case mărunte şi toţi bărbaţii care se aplecau peste poartă îl felicitau pe bunicu’ pentru dimineaţa aceea frumoasă. Am traversat pădurea plină de porumbei, iar aripile lor au frânt crengile în zborul către vârfurile copacilor. Peste vocile blânde, mulţumite şi zborul zgomotos, timid, bunicu’ a zis, ca şi cum i-ar fi strigat cuiva peste câmp:

— Dacă ai auzi păsările alea noaptea, m-ai trezi şi mi-ai zice că în copaci sunt cai.

Pe drumul de întoarcere am mers încet, căci obosise, iar bărbatul cel uscăţiv a ieşit cu pas mândru din pădurea interzisă cu un iepure pe care îl ţinea delicat peste braţ la fel cum îşi ţine o fată mâna într-un manşon călduros.

În penultima zi a vizitei mele, am fost dus la Llanstephan într-o şaretă trasă de un ponei scund şi plăpând. Dar bunicu’ ziceai că mâna un bizon, aşa de strâns ţinea frâiele, aşa de sălbatic plesnea din biciul lung, aşa de tare îi drăcuia pe băieţii care se jucau în stradă, aşa de îndârjit se proptea în picioarele încălţate cu ghetre şi ocăra forţa diavolească şi încăpăţânarea poneiului lui care se clătina pe picioare.

— Ai grijă, băiete! ţipa el de fiecare dată când ajungeam la o cotitură şi smucea de hăţuri şi se trudea şi îşi flutura biciul ca pe o sabie de cauciuc. Şi după ce poneiul se târa ca vai de el după colţ, bunicu’ se întorcea către mine oftând mulţumit:

— Cum l-am mai dovedit pe-ăsta, băiete.

Când am ajuns în satul Llanstephan din vârful dealului, a lăsat şareta lângă „Edwinsford Arms“, a mângâiat poneiul pe bot şi i-a dat zahăr, spunându-i:

— Eşti un ponei prea plăpând, Jim, ca să duci nişte bărbaţi aşa mari ca noi.

El şi-a luat o bere tare, iar eu o limonadă şi i-a plătit doamnei Edwinsford cu o monedă de aur din punga zornăitoare; ea l-a întrebat cum o duce cu sănătatea, iar el i-a răspuns că Llangadock făcea bine la piept. Ne-am dus să privim cimitirul şi marea şi ne-am aşezat în pădurea numită Sticks şi am stat pe estrada înălţată în inima pădurii unde vizitatorii cântau în nopţile de vară şi unde, an după an, prostul satului era ales primar. Bunicu’ s-a oprit în dreptul cimitirului şi a arătat cu degetul peste poarta din fier către pietrele de mormânt în formă de îngeri şi către crucile din lemn prăpădite.

— N-are nici o noimă să zaci acolo, a zis el.

Am făcut drumul înapoi într-o goană. Jim redevenise un bizon.

În ultima dimineaţă petrecută acolo, m-am trezit târziu, din vise în care marea de la Llanstephan legăna bărci cu vele strălucitoare lungi cât vasele de linie; iar în pădurea Sticks coruri de heruvimi îmbrăcaţi în robe de barzi şi jiletci cu butoni din alamă le cântau într-o velşă stranie marinarilor care plecau pe mare. Bunicu’ nu era la masă; el se trezea devreme. M-am plimbat pe câmp cu o praştie nouă şi am tras în pescăruşii de pe Towy şi în ciorile din copacii de pe lângă casa parohială. Un vânt cald bătea dinspre sălaşurile văratice ale vremii; negura dimineţii se înălţa de la pământ şi plutea printre copaci, ascunzând păsările gălăgioase; prin

negură, pietricelele mele se înălţau puţin, purtate de vânt, ca o grindină într-o lume întoarsă cu susul în jos. Dimineaţa a trecut fără să cadă vreo pasăre.

Praştia mi s-a rupt şi am pornit prin livada parohiei către casă, unde mă aştepta prânzul. Îmi spusese mie bunicu’ că o dată parohul cumpărase trei raţe din târg de la Carmarthen şi le făcuse un eleşteu în mijlocul grădinii, însă ele o luaseră cu mersul lor legănat până în rigola de sub treptele dărăpănate care duceau în casă şi acum înotau şi măcăneau pe acolo. Când am ajuns la capătul cărării care traversa livada, m-am uitat printr-o spărtură în gardul viu şi am văzut că parohul făcuse un tunel printre stâncile decorative care se înălţau între rigolă şi eleşteu şi pusese un panou scris cu litere de o şchioapă: „Pe aici către eleşteu“.

Raţele continuau să înoate sub trepte.

Bunicu’ nu era în casă. M-am dus în grădină, însă bunicu’ nu se uita la pomii fructiferi. I-am strigat unui om care se sprijinea într-o cazma pe câmpul de dincolo de gardul viu ce delimita grădina.

— L-aţi văzut pe bunicu’ în dimineaţa asta?

Mi-a răspuns peste umăr, fără să se oprească din săpat.

— L-am văzut în jiletca lui şmecheră.

Griff, bărbierul, trăia în casa vecină. L-am strigat prin uşa deschisă.

— Domnu’ Griff, l-aţi văzut pe bunicu’?

Bărbierul a ieşit în cămaşă şi vestă.

— E îmbrăcat cu jiletca lui cea mai bună, am zis eu.

Nu ştiam dacă era important, dar bunicu’ nu purta jiletca aceea decât noaptea.

— Bunicu’ a fost cumva la Llanstephan de curând? a întrebat domnul Griff neliniştit.

— S-a dus ieri cu o brişcă, i-am zis.

A intrat în grabă înapoi în casă şi l-am auzit vorbind în velşă. Când a ieşit din nou, era îmbrăcat cu haina lui albă şi ţinea în mână un baston cu

dungi colorate. A pornit-o pe strada comunală, iar eu am luat-o la fugă după el. Mergeam umăr la umăr.

Când ne-am oprit la croitorie, el a strigat: „Dan!“, iar Dan Croitorul a plecat de la fereastra unde şedea asemenea unui preot indian, dar cu melon pe cap, şi a ieşit în uşă.

— Dai Thomas e în jiletcă, a zis domnul Griff, şi a fost la Llanstephan.

În timp ce Dan Croitorul îşi căuta pardesiul, domnul Griff pornise deja mai departe.

— Will Evans, a strigat el în dreptul tâmplăriei. Dai Thomas a fost la Llanstephan şi e în jiletcă.

— Acum îi zic lui Morgan, am auzit-o pe nevasta tâmplarului din întunericul prăfos şi plin de bubuituri de ciocan şi de zgomot de fierăstraie al atelierului.

Am strigat la casa măcelarului şi la cea a domnului Price, iar domnul Griff îşi repeta mesajul ca un vornic.

Ne-am strâns cu toţii în piaţa din centru. Dan Croitorul venise cu bicicleta, domnul Price cu brişca trasă de un ponei. Domnul Griff, măcelarul, Morgan, tâmplarul, şi cu mine ne-am urcat în brişca şubredă şi am pornit la trap către Carmarthen. Croitorul mergea în faţă, sunând din clopoţel de parcă undeva luase foc sau se întâmplase un jaf, şi o bătrână care stătea la poarta unei case aflate în capătul străzii a fugit înăuntru ca o găină jumulită. O alta a fluturat o batistă strălucitoare.

— Unde mergem? am întrebat eu.

Vecinii lui bunicu’ erau la fel de solemni ca bătrânii cu haine şi pălării negre care stau pe margine la bâlciuri. Domnul Griff a clătinat din cap şi s-a tânguit:

— Nu m-am aşteptat ca Dai Thomas s-o facă din nou.

— Nu după ce s-a întâmplat ultima dată, a zis domnul Price cu tristeţe.

Am pornit mai departe la trap, am luat-o în sus, pe Constitution Hill, am intrat hodorogind în Lammas Street, iar croitorul continua să sune din clopoţel şi un câine i-a sărit chelălăind în faţa roţii. În timp ce tropoteam pe drumul pietruit care ducea la podul Towy, mi-am amintit de zgomotoasele peregrinări nocturne ale lui bunicu' care făceau patul să se zgâlţâie şi pereţii să se cutremure şi mi s-a părut că-i văd jiletca lui care-ţi lua ochii şi capul din petice cu barbişon zâmbind în lumina lumânării. Croitorul, care mergea înaintea noastră, s-a răsucit în şa. Bicicleta i s-a bălăbănit şi a derapat.

— Îl văd pe Dai Thomas! a strigat el.

Brişca a intrat hodorogind pe pod şi acolo l-am văzut pe bunicu': butonii jiletcii sclipeau în soare, era îmbrăcat cu pantalonii lui strâmţi, negri, de sărbătoare, pe cap purta un joben prăfuit pe care îl zărisem într-un dulap din pod, iar în mână avea o geantă veche de când lumea. Ne-a făcut o plecăciune.

— Bună dimineaţa, domnu' Price, a zis el, şi domnu' Griff, şi domnu' Morgan, şi domnu' Evans. Mie mi-a zis: Bună dimineaţa, băiete.

Domnul Griff şi-a îndreptat bastonul colorat către el.

— Şi ce-ţi închipui că faci pe podul Carmarthen ziua-n amiaza mare, a zis el pe un ton sever, în jiletca cea mai bună şi cu jobenul dumitale vechi?

Bunicu' nu a răspuns, însă şi-a înclinat faţa în adierea care venea dinspre râu, aşa încât barba îi dansa şi îi tremura ca şi când ar fi vorbit. Se uita la barcagiii care se mişcau ca nişte ţestoase pe mal.

Domnul Griff a ridicat bastonul lui scurt cu dungi.

— Şi unde-ţi închipui că pleci, a zis el, cu geanta aia neagră şi veche a dumitale?

Bunicu' a zis:

— Mă duc la Llangadock să mă îngroape.

Şi se uita la bărcile din nuiele care alunecau uşor pe apă şi la pescăruşii care se căinau pe deasupra râului plin de peşte la fel de amarnic cum protesta domnul Price:

— Dar n-ai murit încă, Dai Thomas.

Bunicu’ a reflectat preţ de o clipă, după care a zis:

— N-are nici o noimă să zaci mort în Llanstephan. În Llangadock pământul e confortabil; îţi poţi întinde picioarele fără să ţi le uzi în mare.

Vecinii s-au apropiat de el.

— Nu eşti mort, domnu’ Thomas, i-au zis ei.

— Cum să te îngroape, atunci?

— Nimeni n-o să te îngroape în Llanstephan.

— Hai acasă, domnu’ Thomas.

— Avem bere tare pentru gustarea de după-masă.

— Şi prăjitură.

Însă bunicu’ stătea neclintit pe pod, cu geanta strânsă la piept, şi se uita la râu şi la cer, ca un profet care nu are nici o îndoială.

Patricia, Edith şi Arnold

Băieţelul în locomotiva lui invizibilă Cwmdonkin Special, cu roţile sclipind de lustruite ce erau, trosnind peste grădiniţa din spate, presărată cu firimituri pentru păsările şi albă de la zăpada căzută cu o zi în urmă, cu fumul înălţându-se plăpând şi palid ca o răsuflare în după-amiaza rece, a trecut ţipând pe sub frânghia de rufe, a dat cu piciorul în farfuria câinelui în staţia de la spălătorie, apoi a pufăit şi a huruit tot mai încet în vreme ce servitoarea a înclinat prăjina, a desfăcut cârligele de pe flanelele care fluturau în vânt, dezvăluindu-şi petele cafenii de la subsuoară, şi a strigat peste zid:

— Edith, Edith, vino-ncoace, am nevoie de tine.

Edith s-a suit pe două căzi de pe partea cealaltă a zidului şi i-a strigat la rândul ei:

— Aici sunt, Patricia.

Şi-a iţit capul peste geamul spart.

Băiatul a dat Galezul zburător cu spatele de la spălătorie până la uşa deschisă de la magazia de cărbuni şi a tras tare de frâna care era un ciocan ascuns în buzunar: ajutoarele în uniformă au ieşit în fugă cu combustibilul; a schimbat două vorbe cu un pompier care îi dădea onorul, iar locomotiva a pornit mai departe, târşâind din picioare, pe lângă zidul chinezesc din sârmă ghimpată care trebuia să ţină mâţele la distanţă, pe lângă râurile îngheţate din spălător şi traversând tunelul din magazia de cărbuni. Dar în tot acest timp le asculta cu atenţie, printre chiţăieli şi fluierături, pe Patricia şi pe servitoarea doamnei Lewis, vecina lor, vorbind când ar fi trebuit să muncească, spunându-i mamei lui „doamna T.“ şi vorbind urât despre doamna L.

A auzit-o pe Patricia spunând:

— Doamna T. nu se întoarce înainte de şase.

Iar Edith de alături i-a răspuns:

— Bătrâna doamnă L. E dusă la Neath să-l caute pe domnul Robert.

— Iar umblă creanga, a şoptit Patricia.

— Creanga, langa, danga! a ţipat băiatul din magazia de cărbune.

— Dacă te murdăreşti pe faţă, te omor, a zis Patricia cu gândurile aiurea.

N-a încercat să-l oprească când s-a cocoţat pe grămada de cărbuni. Stătea tăcut în vârf, regele Castelului de Cărbune, atingând acoperişul cu creştetul capului şi ascultând glasurile îngrijorate ale fetelor.

Patriciei aproape că-i dăduseră lacrimile, Edith plângea, clătinându-se pe căzile instabile.

— Stau pe grămada de cărbuni, a zis el şi a aşteptat revărsarea de furie a Patriciei.

Ea a zis:

— Nu vreau să-l văd, du-te singură.

— Trebuie musai să mergem amândouă, a zis Edith. Trebuie să ştiu.

— Eu nu vreau să ştiu.

— Nu fac faţă singură, Patricia, trebuie să vii cu mine.

— Du-te singură, te aşteaptă.

— Te rog, Patricia!

— Stau cu faţa în cărbune, a zis băiatul.

— Nu, e ziua ta cu el. Eu nu vreau să ştiu. Vreau doar să cred că mă iubeşte.

— O, nu vorbi prostii, Patricia, te rog! Vii sau nu? Trebuie să aud ce are de zis.

— Fie. În jumătate de oră. Strig peste zid.

— Ai face bine să vii repede, a zis băiatul. Sunt murdar ca dracu’!

Patricia a alergat până la magazia de cărbune.

— Vezi cum vorbeşti! Ieşi de acolo imediat! a zis ea.

Căzile au început să alunece, iar Edith s-a făcut nevăzută.

— Să nu care cumva să îndrăzneşti să mai vorbeşti vreodată aşa. Vai! Costumul tău!

Patricia l-a luat în casă.

L-a obligat să-şi schimbe costumul în faţa ei.

— Altfel vezi tu.

Şi-a dat jos pantalonii şi a început să danseze în jurul ei, ţipând:

— Uită-te la mine, Patricia!

— Fii cuviincios, a zis ea, altfel nu te duc în parc.

— Merg în parc?

— Da, mergem în parc cu toţii; tu şi cu mine şi cu Edith de alături.

S-a îmbrăcat cu grijă, să n-o supere, şi şi-a scuipat în palme înainte de a-şi face cărarea pe mijloc. Ea nu părea să-i bage în seamă nici tăcerea, şi nici străduinţa. Stătea cu mâinile ei mari împreunate şi cu privirea pironită în broşa albă din piept. Era o fată înaltă, solidă, avea mâini urâte cu degete precum cele de la picioare şi umeri laţi, de bărbat.

— Sunt acceptabil? a întrebat el.

— Ce cuvânt lung! a zis ea, privindu-l drăgăstos. L-a luat pe sus şi l-a aşezat pe servantă. Acum eşti la fel de înalt ca mine.

— Dar nu sunt la fel de bătrân ca tine, a zis el.

Ştia că aia era o după-amiază în care se putea întâmpla orice; putea ninge suficient cât să se dea pe derdeluş cu tava; unchi din America, unde nu avea nici un unchi, puteau sosi cu revolvere şi Saint Bernarzi; prăvălia lui Ferguson putea să ia foc şi toate pachetele să cadă pe caldarâm; şi nu a fost surprins atunci când ea şi-a sprijinit capul ei greu, cu păr negru, drept, de umărul lui şi i-a şoptit în guler:

— Arnold, Arnold Matthews.

— Gata, gata, a zis el şi i-a frecat cărarea din păr cu degetul, făcându-şi cu ochiul în oglinda din spatele ei şi plimbându-şi privirea în josul

rochiei.

— Plângi?

— Nu.

— Ba da. Simt umezeala.

Şi-a şters ochii cu mâneca.

— Să nu duci vorba că m-ai văzut plângând.

— O să spun la toată lumea. O să-i spun lu’ doamna T. şi lu’ doamna L., o să-i spun poliţistului şi lui Edith şi lui tata şi lu’ domnu’ Chapman că Patricia îmi plângea pe umăr ca o capră, a plâns două ore, de putea să umple un ceainic. N-o să zic nimic, stai liniştită, i-a spus el.

De îndată ce el, cu Patricia şi cu Edith au plecat către parc, s-a pornit să ningă. Fulgi mari au început să cadă din senin peste dealul stâncos, iar afară s-a întunecat, deşi nu era decât trei după-amiaza. De undeva din curţile din spatele caselor, un alt băiat a strigat când s-au pornit să cadă primii fulgi. Doamna Ocky Evans a deschis bovindourile din pod de la Springmead şi a scos capul şi mâinile pe geam, ca şi cum ar fi vrut să prindă fulgii. Aştepta, fără să se revolte, ca Patricia să-i spună „Repede! Fugi înapoi, ninge!“ şi să-l expedieze în casă înainte să se fi udat la picioare. Pesemne că Patricia n-a văzut zăpada, şi-a spus când a ajuns în vârful dealului, cu toate că ningea tare, biciuindu-i faţa şi acoperindu-i pălăria ei neagră. Nu îndrăznea să spună nimic de teamă să n-o trezească la realitate când au cotit pe strada care ducea către parc. A rămas în urmă să-şi scoată şapca şi să prindă fulgii pe limbă.

— Pune-ţi şapca la loc, a zis Patricia, întorcându-se spre el. Vrei să răceşti şi să mori?

Şi-a îndesat fularul în palton şi i-a spus lui Edith:

— Ce zici, o să fie acolo pe ninsoarea asta? Musai să fie acolo, nu-i aşa? Întotdeauna era acolo miercurea, când era rândul meu, fie că ploua sau era frumos.

Vârful nasului i se înroşise, obrajii îi ardeau ca nişte tăciuni, arăta mai frumoasă pe ninsoare decât vara, când părul îi stătea lipit de fruntea udă şi pe spate i se lăţea o pată caldă.

— Îl găsim acolo, a zis Edith. Într-o vineri ploua cu găleata şi era acolo. N-are unde să se ducă în altă parte, e întotdeauna acolo. Bietul Arnold!

Arăta albă şi îngrijită într-un palton cu guler din blană, şi jumătate cât Patricia; păşea prin zăpada groasă de parcă ar fi mers la cumpărături.

— Minunile nu mai contenesc, şi-a spus el cu glas tare. Asta pentru că Patricia îl lăsa să meargă prin zăpadă şi că se plimba prin viscol alături de două fete mai mari. S-a aşezat pe jos în mijlocul străzii.

Sunt pe sanie, a zis el. Trage-mă, Patricia, trage-mă ca pe un eschimos.

— Sus de-acolo, puşlama, altfel te duc acasă.

El şi-a dat seama că nu vorbea serios.

— Minunata mea Patricia, frumoasa mea Patricia, a zis el. Târăşte-mă pe fund.

— Încă un cuvânt porcos şi ştii cui am să te spun.

— Lui Arnold Matthews, a zis el.

Patricia şi Edith s-au strâns una în alta.

— Observă totul, a şoptit Patricia.

Edith a zis:

— Mă bucur că n-am slujba ta.

— O, a exclamat Patricia, prinzându-i mâna băiatului şi strângându-i-o sub braţul ei. Nu l-aş schimba pentru nimic din lume!

El a luat-o la fugă pe cărarea de pietriş până la aleea principală a parcului.

— Sunt un răsfăţat! a strigat el. Sunt un răsfăţat! Patricia mă răsfaţă.

În curând, parcul avea să fie complet alb; deja contururile copacilor din jurul bazinului şi al fântânii arteziene se estompaseră, iar şcoala de

arte şi meserii de pe deal era ascunsă într-un nor. Patricia şi Edith au luat-o pe cărarea abruptă până la chioşc. Urmându-le prin iarba interzisă, a alunecat pe lângă ele intrând de-a dreptul într-o tufă desfrunzită, şi din cauza loviturii şi a ţepilor a început să ţipe, dar nu păţise nimic. Fetele şuşoteau acum triste. Şi-au scuturat paltoanele în chioşcul pustiu, împrăştiind zăpadă pe scaune, şi s-au aşezat, strânse în continuare una în alta, în faţa ferestrei clubului de bowling.

— Am ajuns la fix, a zis Edith. E greu să fii punctual când ninge.

— Pot să mă joc pe-aici?

Patricia a încuviinţat din cap.

— Joacă-te în linişte; nu te tăvăli în zăpadă.

— Zăpadă! Zăpadă! Zăpadă! a exclamat el, scobind puţină din rigolă şi făcând un bulgăre mic.

— Poate şi-a găsit o slujbă, a zis Patricia.

— Nu Arnold.

— Şi dacă nu vine deloc?

— N-are cum să nu vină. Nu mai zi aşa.

— Ţi-ai adus scrisorile?

— Le am în geantă. Tu câte ai?

— Nu, câte ai tu, Edith?

— Nu le-am numărat.

— Arată-mi una de-a ta, a zis Patricia.

Deja se obişnuise cu cleveteala lor; erau bătrâne şi duse cu pluta, cum stăteau acolo în chioşc, plângând din te miri ce. Patricia citea o scrisoare şi buzele i se mişcau.

— Şi mie mi-a zis asta, a spus ea, că sunt steaua lui.

— Începea cu „Inimioara mea“?

— Întotdeauna: „Inimioara mea“.

Edith a izbucnit într-un plâns adevărat, zgomotos. Cu bulgărele de zăpadă în mâini, a văzut-o cum se leagănă pe scaun şi îşi ascunde faţa în

paltonul nins al Patriciei.

Patricia a mângâiat-o şi a îmbărbătat-o, apoi a spus, clătinând din cap:

— Să vezi ce-i zic eu când vine!

Când vine cine?

A aruncat bulgărele în înaltul cerului, prin ninsoarea care cădea tăcută. În parcul amuţit, plânsul lui Edith răsuna limpede şi ascuţit ca un fluierat şi, dezicându-se de fetele alea pufoase şi îndepărtându-se de ele în caz că trecea vreun străin, un bărbat cu cizme până deasupra genunchilor sau vreun băiat rânjit, mai mare, de la munte, a îngrămădit zăpada în gardul de sârmă care împrejmuia terenul de tenis şi şi-a vârât mâinile în ea asemenea unui brutar care frământă pâine. În timp ce răscolea şi plămădea zăpada în franzele, mormăind: „Aşa se face, doamnelor şi domnilor“, Edith şi-a înălţat capul şi a zis:

— Patricia, promite-mi că n-ai să te superi pe el. Hai să fim toţi calmi şi prieteni.

— Să ne scrie „inimioara mea“ şi mie, şi ţie, a zis Patricia furioasă. Ţi-a scos vreodată pantofii şi te-a tras de degetele de la picioare şi…

— Nu, nu, nu poţi… taci, nu trebuie să vorbeşti aşa! Edith şi-a dus palmele la obraji. Da, a făcut-o, a zis ea.

— Cineva a tras-o pe Edith de degetele de la picioare, şi-a spus el şi a luat-o la goană în jurul chioşcului, chicotind.

— Edith s-a dus la piaţă, a zis el râzând şi s-a oprit la vederea unui tânăr fără palton care stătea pe scaunul din colţ şi îşi sufla în palmele făcute căuş. Tânărul purta un fular alb şi o şapcă în carouri. Când l-a zărit pe băiat, şi-a tras şapca pe ochi. Avea mâinile albăstrii şi vârfurile degetelor galbene.

Băiatul a fugit într-un suflet la Patricia.

— Patricia, e un bărbat acolo! a ţipat el.

— Unde e un bărbat?

— Pe partea cealaltă a chioşcului; n-are palton pe el şi îşi suflă în palme uite-aşa.

Edith a sărit în picioare.

— E Arnold!

— Arnold Matthews, Arnold Matthews, ştim că eşti acolo! a strigat Patricia dând înconjur chioşcului şi, după câteva clipe bune, un tânăr s-a ivit de după colţ, scoţându-şi şapca şi zâmbind, şi s-a sprijinit de un stâlp de lemn.

Pantalonii de la costumul lui albastru, lucios aveau manşete largi, umerii erau supraînălţaţi şi ţepeni şi răsfrânţi; pantofii ascuţiţi de lac sclipeau; o batistă roşie i se iţea din buzunarul de la piept; nu mersese prin ninsoare.

— Ce chestie, voi două vă cunoaşteţi! a zis el cu glas tare, stând acolo şi uitându-se la fetele cu ochii înroşiţi şi la băiatul cu buzunarele pline de bulgări care rămăsese nemişcat, cu gura căscată, lângă Patricia.

Patricia şi-a azvârlit capul pe spate, iar pălăria i-a alunecat pe un ochi. Şi-a îndreptat-o la loc şi i-a zis pe tonul ei din ziua de spălat rufe:

— Vino numaidecât şi stai jos aici, Arnold Matthews, ai nişte răspunsuri de dat.

Edith a strâns-o de braţ.

— Vai, Patricia, ai promis!

Trăgea de tivul batistei. O lacrimă i s-a prelins pe obraz.

Atunci Arnold a zis încetişor:

— Spuneţi-i băiatului s-o şteargă la joacă.

Băiatul a dat o tură în jurul chioşcului şi, când s-a întors, a auzit-o pe Edith spunând:

— Ai o gaură în cot, Arnold, şi l-a văzut pe tânăr lovind cu piciorul în zăpadă şi fixând cu privirea numele şi inimioarele scrijelite pe peretele din spatele capetelor fetelor.

— Cu cine ieşeai să te vezi miercurea? a întrebat Patricia. Mâinile ei grosolane striveau scrisoarea lui Edith de pliurile pline de zăpadă ale fularului.

— Cu tine, Patricia.

— Cu cine ieşeai să te vezi vinerea?

— Cu Edith, Patricia.

Apoi, către băiat:

— Ia vezi, băiete, poţi să faci un bulgăre de zăpadă mare cât o minge de fotbal?

— Da. Mare cât două mingi.

Arnold s-a întors din nou către Edith şi i-a spus:

— Cum de-o cunoşti pe Patricia Davies? Tu munceşti în Brynmill.

— Tocmai m-am angajat în Cwmdonkin, a zis ea. Nu te-am mai văzut de atunci, ca să apuc să-ţi spun. Aveam de gând să-ţi zic azi, dar am aflat. Cum ai putut să faci aşa ceva, Arnold? Cu mine în după-amiaza mea liberă şi cu Patricia miercurea.

Bulgărele de zăpadă se transformase într-un om de zăpadă pipernicit, cu un cap strâmb, murdar şi o faţă plină de crenguţe, care purta o şapcă de şcolar şi fuma un creion.

— N-am vrut să vă supăr, a zis Arnold. Vă iubesc pe amândouă.

Edith a ţipat. Băiatul a făcut un salt, iar omul de zăpadă s-a prăbuşit frânt de şale.

— Mai lasă-mă cu minciunile tale! Cum poţi să ne iubeşti pe amândouă?

Edith plângea, agitându-şi poşeta înspre Arnold. Poşeta s-a deschis şi un teanc de scrisori a căzut în zăpadă.

— Să nu cumva să îndrăzneşti să ridici scrisorile alea! a zis Patricia.

Arnold nu se mişcase din loc. Băiatul îşi căuta creionul printre rămăşiţele omului de zăpadă.

— Trebuie să alegi, Arnold Matthews, acum, pe loc.

— Ea sau eu, a zis Edith.

Patricia s-a întors cu spatele la el. Edith, cu poşeta atârnându-i deschisă în mână, a rămas nemişcată. O rafală de ninsoare a întors prima pagină dintr-o scrisoare.

— Şi voi acuma, a zis el, prea vă enervaţi. Staţi jos şi haideţi să vorbim. Nu mai plânge aşa, Edith. Sunt sute de bărbaţi pe lume care iubesc mai multe femei, citeşti peste tot despre treburi din astea. Dă-ne o şansă, Edith. Aşa, ce fată bună.

Patricia se uita la inimi şi la săgeţi şi la numele vechi. Lui Edith îi jucau literele prin faţa ochilor.

— Pe tine, Patricia, a zis Arnold.

Însă Patricia continua să stea cu spatele întors la el. Edith a dat să ţipe, însă el şi-a lipit degetul de buze. A scos o şoaptă, prea stinsă ca Patricia s-o poată auzi. Băiatul s-a uitat la el cum o alina pe Edith şi îi făcea promisiuni, însă ea a ţipat din nou şi a luat-o la fugă afară din chioşc şi în jos pe alee, cu poşeta izbindu-i-se de coapsă.

— Patricia, a zis el, întoarce-te cu faţa la mine. Trebuia s-o spun. Pe tine, Patricia.

Băiatul s-a aplecat peste omul de zăpadă şi şi-a găsit creionul înfipt în capul acestuia. Când s-a ridicat, i-a văzut pe Patricia şi pe Arnold braţ la braţ.

Zăpada îi picura din buzunare, zăpada i se topea în pantofi, zăpada i se prelingea pe lângă guler, udându-i flanela.

— Uită-te la tine, a zis Patricia, alergând către el şi prinzându-l de mâini. Eşti ud leoarcă.

— Nu-i decât un pic de zăpadă, a zis Arnold, rămas brusc singur în chioşc.

— Aşa zici tu. E îngheţat bocnă şi are picioarele ca nişte bureţi. Hai acasă imediat!

Au urcat toţi trei pe cărarea care ducea către aleea principală. Picioarele Patriciei lăsau urme mari, ca de cal, în zăpada care se depunea.

— Uite! Se vede casa noastră, are acoperişul alb!

— Ajungem acolo imediat, răţuşcă.

— Aş prefera să rămân afară şi să fac un om de zăpadă care să semene cu Arnold Matthews.

— Şşt! Şşt! Te aşteaptă mama ta. Trebuie să mergi acasă.

— Ba nu mă aşteaptă. Umblă creanga cu domnul Robert. Creanga, langa, danga!

— Ştii foarte bine că e la cumpărături cu doamna Partridge. N-ai voie să spui minciuni.

— Păi Arnold Matthews a spus minciuni. Te-a minţit că te iubeşte pe tine mai mult decât pe Edith şi şuşotea pe la spatele tău cu ea.

— Jur că nu-i adevărat, Patricia. N-o iubesc pe Edith deloc!

Patricia s-a oprit din mers.

— N-o iubeşti pe Edith?

— Nu, ţi-am spus, pe tine te iubesc. Pe ea n-o iubesc deloc, a zis el. O, Doamne! Ce mai zi! Nu mă crezi? Tu eşti aleasa, Patricia. Edith nu înseamnă nimic. Doar mă întâlneam cu ea pe pe-aici; mă plimb mereu prin parc.

— Dar i-ai spus c-o iubeşti.

Băiatul stătea uluit între ei doi. De ce era Patricia atât de furioasă şi de serioasă? Se îmbujorase şi ochii îi sclipeau. Îi vedea firele lungi de păr de pe picior printr-o gaură din ciorap. Piciorul ei e cât mijlocul meu de gros, şi-a zis el. Mi-e frig. Vreau ceai. Am zăpadă în prohab.

Arnold se retrăgea încet cu spatele pe alee.

— A trebuit să-i spun, altfel nu mai pleca. N-am avut ce face, Patricia. Ai văzut cum făcea. O urăsc, Patricia. Mă jur!

— Poc! Poc! a strigat băiatul.

Patricia îl plesnea pe Arnold, trăgându-l de fular şi înghiontindu-l cu coatele. L-a împins pe cărare în jos, lovindu-l cu pumnii şi strigând cât o ţinea gura:

— Te învăţ eu s-o mai minţi pe Edith! Porcule! Mizerabilule! Te învăţ eu să-i mai frângi inima!

El se trăgea din calea ei, clătinându-se şi ferindu-şi faţa de lovituri.

— Patricia! Patricia! Nu mai da! Ne vede lumea!

Când Arnold s-a prăvălit la pământ, două femei cu umbrele s-au chiorât la ei de după un tufiş prin ninsoarea învârtejită.

Patricia stătea aplecată peste el.

— Ai minţit-o pe ea şi ai fi în stare să mă minţi şi pe mine, a zis ea. Ridică-te de jos, Arnold Matthews!

El s-a ridicat, şi-a îndreptat fularul şi s-a şters la ochi cu batista roşie. Şi-a cules şapca de jos şi a luat-o înspre chioşc.

— Cât despre voi, a zis Patricia, întorcându-se către femeile care se uitau, ar trebui să vă fie ruşine! Două femei bătrâne care se hârjonesc în zăpadă!

Cele două s-au pitit la loc în spatele tufişului.

Patricia şi băiatul au urcat ţinându-se de mână înapoi până la aleea principală.

— Mi-am uitat şapca lângă omul de zăpadă, şi-a amintit el. E şapca mea cu culorile Tottenham-ului.

— Fugi repede, a zis ea. Nu ai cum să te uzi mai tare de-atât.

Şi-a găsit şapca pe jumătate îngropată în zăpadă. Într-un colţ al chioşcului, Arnold şedea şi citea scrisorile pe care le scăpase Edith, întorcând încet paginile ude. Nu l-a văzut pe băiat, iar băiatul, ascuns pe după un stâlp, nu l-a întrerupt. Arnold a citit fiecare scrisoare cu atenţie.

— Ţi-a luat o mulţime să-ţi găseşti şapca, a zis Patricia. L-ai mai văzut pe tânărul acela?

— Nu, a zis el. Plecase.

Acasă, în sufrageria încălzită, Patricia l-a pus să-şi schimbe din nou hainele. Şi-a ţinut mâinile în faţa focului şi curând au început să-l doară.

— Mi-au luat foc mâinile, i-a zis el, şi degetele de la picioare, şi faţa.

După ce l-a liniştit, fata i-a zis:

— Gata, gata, e mai bine. Durerea a trecut. Într-o clipă o să fii în al nouălea cer. Se foia de colo-colo prin cameră. Cu toţii am tras o porţie zdravănă de plâns azi.

Bătaia

Stăteam în capătul terenului de joacă şi îl enervam pe domnul Samuels, care locuia în casa aflată imediat sub gardul înalt. Domnul Samuels se plângea săptămânal că şcolarii îi aruncă mere, pietre şi mingi prin fereastra de la dormitor. Şedea în şezlong într-un pătrăţel îngrijit de grădină şi încerca să citească ziarul. Eram la doar câţiva metri de el. Mă uitam fix în ochii lui, încercând să-l forţez să-şi ferească privirea. Se prefăcea că nu mă observă, dar eu ştiam că el ştie că stau acolo, insolent şi tăcut. Când şi când îmi arunca o privire din spatele ziarului, mă vedea nemişcat, serios şi singur, cu ochii pe el. De îndată ce avea să-şi iasă din fire, urma să plec acasă. Şi aşa întârziasem la cină. Aproape îl dovedisem, ziarul îi tremura şi răsufla greu, când un băiat străin, pe care nu-l auzisem apropiindu-se, m-a împins în josul malului.

I-am aruncat o piatră în faţă. El şi-a scos ochelarii, i-a pus într-un buzunar de la haină, apoi şi-a dat-o jos, a agăţat-o frumos în gard şi s-a năpustit asupra mea. În timp ce ne încăieram pe vârful malului, m-am întors şi am văzut că domnul Samuels îşi împăturise ziarul pe şezlong şi se ridicase în picioare să se uite la noi. A fost o greşeală să mă întorc. Băiatul străin mi-a tras doi pumni în ceafă. Domnul Samuels ţopăia de încântare când am căzut lângă gard. Acum mă tăvăleam prin praf, înfierbântat, zgâriat, muşcând în stânga şi în dreapta, şi în clipa următoare mă ridicasem şi dansam. I-am înfipt un cap în burtă băiatului şi ne-am prăvălit grămadă unul peste celălalt. Printr-un ochi care mi se umfla am văzut că-i curgea sânge din nas. L-am pocnit în nas. El mi-a rupt gulerul şi m-a apucat de păr, învârtindu-mă.

— Haide! Haide! l-am auzit ţipând pe domnul Samuels.

Ne-am întors amândoi către el. Îşi agita pumnii şi făcea fente prin grădină. În clipa aceea s-a oprit şi a tuşit, şi-a îndreptat pălăria panama şi, evitându-ne privirile, s-a întors cu spatele şi s-a îndreptat încet către şezlong.

Amândoi am aruncat cu pietricele înspre el.

— Îi arăt eu lui „Haide!“, a zis băiatul în timp ce traversam în fugă terenul de joacă, departe de ţipetele domnului Samuels, apucând-o în jos pe trepte până pe deal.

Am mers împreună către casă. Eu i-am complimentat nasul însângerat. El mi-a spus că ochiul meu arăta ca un ou ochi, numai că negru.

— N-am mai văzut în viaţa mea atâta sânge, am zis eu.

El mi-a zis că aveam cel mai frumos ochi învineţit din toată Ţara Galilor, poate chiar cel mai frumos ochi învineţit din toată Europa; punea pariu că Tunney[1] nu avusese niciodată un ochi învineţit ca ăla.

— Şi ai cămaşa plină de sânge.

— Uneori sângerez cu găleata, a zis el.

Pe Walter’s Road am trecut pe lângă un grup de fete de liceu, iar eu mi-am tras şapca pe o ureche, nădăjduind că între timp ochiul mi se făcuse cât un uger inflamat, în timp ce el umbla cu haina descheiată ca să i se vadă petele de sânge.

Cât a durat masa am fost un huligan şi un bătăuş şi la fel de rău ca un băiat din Sandbanks, şi ar trebui să fiu mai respectuos, şi mi-am înghiţit limba şi am tăcut, la fel ca Tunney, deasupra budincii din tapioca. În după-amiaza aceea m-am dus la şcoală cu un cozoroc. Dacă aş fi avut un petic din mătase neagră, aş fi fost la fel de vesel şi de disperat precum căpitanul rănit din cartea pe care obişnuia soră-mea s-o citească şi pe care eu o citeam pe ascuns noaptea, sub aşternuturi, la lumina lanternei.

Pe drum, un băiat de la o şcoală inferioară, unde părinţii nu trebuiau să plătească nimic, mi-a zis „Chiorule!“ pe un ton aspru, de om mare. Nu l-

am băgat în seamă şi mi-am văzut de drum, fluierând, urmărind cu ochiul cel bun norii care pluteau, netulburaţi, peste Terrace Road.

Profesorul de matematică a zis:

— Văd că domnul Thomas din fundul clasei şi-a forţat ochii. Dar nu cred că în timp ce-şi făcea temele, nu-i aşa, domnilor?

Gilbert Rees, colegul meu de bancă, a râs cel mai tare.

— O să-ţi rup piciorul când ieşim de la şcoală! i-am zis.

Avea să se ducă, şchiopătând, urlând la biroul directorului. Peste şcoală s-ar fi aşternut tăcerea. Un mesaj adus de portar pe o farfurie. „Cu complimente din partea directorului, domnule. Vă roagă să vă prezentaţi numaidecât.“ „Cum ai reuşit să-i rupi piciorul băiatului?“ „O! La naiba, ce mă doare!“ ar fi ţipat Gilbert Rees. „I l-am răsucit doar aşa, puţin“, aş fi zis eu. „Nu-mi cunosc puterea, domnule. Îmi cer iertare. Dar nu aveţi de ce să vă faceţi griji. Daţi-mi voie să-i îndrept piciorul, domnule.“ O manevră rapidă, un trosnet de oase. „Doctorul Thomas, domnule, la ordinele dumneavoastră.“ Doamna Rees căzută în genunchi. „Cum să-ţi mulţumesc?“ „E doar un fleac, stimată doamnă. Spălaţi-l în urechi în fiecare dimineaţă. Aruncaţi-i riglele. Aruncaţi-i cerneala roşie şi pe cea verde la chiuvetă.“

La ora de desen a domnului Trotter desenam stângaci fete goale pe coli de hârtie ascunse sub desenele noastre cu o vază şi ni le treceam din mână în mână pe sub bănci. Unele dintre desenele noastre erau ciudat de detaliate, altele se terminau într-o coadă ca de sirenă. Gilbert Rees nu desena decât vaza.

— Vă-ncălecaţi nevasta, domnule?

— Ce-ai zis?

— Vă mai trebuie pensula asta, domnule?

— Ce-ai face cu un milion de lire sterline?

— Mi-aş cumpăra un Bugatti şi un Rolls şi un Bentley şi aş merge cu trei sute la oră pe plaja Pendine.

— Eu mi-aş cumpăra un harem şi aş ţine fetele în sala de gimnastică.

— Eu mi-aş cumpăra o casă ca a doamnei Cotmore-Richard, de două ori cât a ei, şi un teren de crichet, şi unul de fotbal, şi un garaj adevărat, cu mecanici şi lift.

— Şi o toaletă mare cât… cât pavilionul Melba, cu fotolii de catifea şi un lanţ din aur şi…

— Şi aş fuma ţigări cu filtru aurit, mai bune decât Blue Book de la Morris.

— Eu aş cumpăra toate trenurile, şi numai clasa noastră ar putea călători cu ele.

— Dar Gilbert Rees n-ar avea voie.

— Unde ai fost cel mai departe?

— Am fost la Edinburgh.

— Tata a fost până la Salonic în timpul războiului.

— Unde e asta, Cyril?

— Cyril, povesteşte-ne despre doamna Pussie Edwards din strada Hanovra.

— Păi, fratele meu spune că poate să facă orice.

Am desenat o componentă misterioasă mai jos de mijloc şi am scris „Pussie Edwards“ cu litere mici în josul paginii.

— Şase!

— Ascundeţi desenele!

— Pun pariu cu tine că un ogar aleargă mai repede decât un cal.

Tuturor ne plăcea lecţia de desen, mai puţin domnului Trotter.

Seara, înainte de a merge în vizită la noul meu prieten, şedeam la mine în cameră, lângă boiler, şi îmi citeam caietele de exerciţii pline de poezii. Pe spatele caietelor se găseau liste cu lucruri pe care nu era bine să le faci. Pe pereţii camerei mele erau portretele lui Shakespeare, Walter de la Mare, pe care îl rupsesem din revista *Bookman* a lui tata, numărul de Crăciun, Robert Browning, Stacy Aumonier, Rupert Brooke, un bărbos

despre care descoperisem că era Whittier, poemul „Hope“ al lui Watts şi o diplomă de la Şcoala de Duminică pe care mi-era ruşine s-o dau jos. Un poem pe care mi-l publicaseră la rubrica „Ţara Galilor de zi cu zi“ din *Western Mail* era lipit de oglindă să mă facă să roşesc, însă ruşinea poemului se stinsese. Peste poem scrisesem în diagonală, cu o pană furată şi cu multe înfloriturі: „Homer moţăie“[2]. Mereu aşteptam ocazia să aduc pe cineva la mine în cameră – „Pofteşte în bârlogul meu; te rog să scuzi dezordinea; ia un loc. Nu! Nu pe ăla, e rupt!“ – şi să-l forţez să observe ca din întâmplare poemul. „L-am pus acolo să mi se facă ruşine.“ Dar nu intra nimeni în afară de maică-mea.

Mergând spre casa lui la căderea serii, de-a lungul marilor bulevarde părăsite, cu clădiri de birouri şi copaci pe margini, îmi recitam frânturi din poeme şi îmi ascultam vocea care răsuna nefamiliar pe Park Drive, însoţită de bocănitul ghetelor cu ţinte, înălţându-se anemic prin amurgul respectabil de toamnă.

Mintea mea este croită
Cum ar fi un interstiţiu,
Fierbinţi şi învăluite
Gândurile ce ţâşnesc
Din havuzul ei de viţiu
Fermecat cu praf drăcesc.

Dacă m-aş uita afară pe fereastră, aş vedea un băiat cu o şapcă stacojie şi cu ghete butucănoase mergând cu paşi mari pe mijlocul străzii, şi m-aş întreba cine ar putea fi. Dacă aş fi o fetiţă, cu chip de Mona Lisa şi părul negru răsucit în cocuri peste urechi, aş vedea, pe sub costumul luat de la raionul de „Băieţi“, un trup păros şi bronzat de bărbat şi l-aş striga, şi l-aş întreba „Ai vrea să bei un ceai sau un cocteil?“ şi l-aş auzi recitând *Psalmul firului de iarbă* în semiîntunericul sufrageriei cu draperii bogate,

colorate, plină de reproduceri celebre şi sclipind de cărţi şi de sticle de vin:

Îngheţul s-a lăsat,
Îngheţ umbrit de floarea sângelui vărsat,
Unde coboară
Ici şi colo firav o lumină lunară
Spre capul meu singuratic într-un roşu fanat, antipatic.

Îngheţul glăsuit-a,
Îngheţ ascuns ce-şi are-n fulg tăcut ispita,
Cu nevăzute buze de sticlă albastre
În luciul azvârlit de astre,
La urechile-mi doar
Glăsuit-a plângând vizionar.

Îngheţu-a prins de veste
Dintr-un răzleţ conclav de adieri campestre
Cum spiritul la rădăcinile-mi descins
Într-un hăţiş de roade înadins,
În inima zilelor mele sporinde-a sădit
Întru slavă un an înverzit.

Îngheţul mi-a turnat
În inimă un dor din fald de noapte-mprăştiat
Îngheţ ce de-o pâclă celestă umplut e
Îngheţ căutat de-ncolonate zăpezi necăzute
La necuprinderile ce se-ntind peste sălaşul meu râvnind.

— Uite un băiat ciudat care se plimbă singur ca un prinţ.

— Nu, nu, ca un lup! Uite ce mers mândru are!

Biserica din Sketty îşi scutura clopotele în cinstea mea.

Când m-aştern şi cobor
Şi-un praf mi-e cenuşa-mprejur
Într-un prostesc spectacol sfidător
Al unei stele de rău augur…

Recitam. Un tânăr şi o tânără, braţ la braţ, s-au ivit brusc de pe o alee întunecată dintre case. M-am oprit din recitat, prefăcându-mă în schimb că îngân o melodie şi am trecut pe lângă ei. Acum se hlizeau, cu trupurile lor îngrozitoare strânse unul în altul. Păr lung, efeminat, luminat de lună. Am fluierat prelung şi tare, am dat cu piciorul într-o intrare de serviciu şi m-am uitat în urmă peste umăr. Perechea dispăruse. Un şut în uşa de la „The Elms“[3]. Unde sunt afurisiţii ăia de ulmi, domnule? Ia de-aici un pumn de pietriş, doamnă. „The Croft“[4], chiar sub fereastra dumitale. Într-o noapte aveam să scriu „Fund“ cu vopsea pe toată poarta de la „Kia-ora“.

O femeie şedea pe treptele de la „Lyndhurst“ cu un pomeranian care şuiera printre dinţi şi, îndesându-mi şapca în buzunar, am luat-o la vale pe stradă; şi uite casa lui Dan, „Warmley“, din care răsuna muzică.

Era compozitor şi poet; scrisese câteva romane istorice înainte să împlinească doisprezece ani şi cânta la pian şi la vioară; maică-sa făcea tablouri din lână, frate-su era funcţionar în port şi cânta sincopat, mătuşa lui ţinea o şcoală pregătitoare la parter, iar taică-su compunea muzică pentru orgă. Toate astea mi le-a spus în timp ce mergeam împreună către casă, sângerând, ţanţoşi, pe lângă fetele în sarafane de sport care le făceau cu mâna băieţilor din tramvaie.

Mama noului meu prieten a răspuns la uşă cu un ghem de lână în mână. Dan a auzit când am ajuns din salonul de la etaj şi a început să

cânte la pian mai repede.

— N-am auzit când ai intrat, a zis el când m-a văzut. A încheiat cu un acord amplu, răsfirându-şi toate degetele pe clape.

Încăperea era într-o sublimă dezordine, plină de lână şi de hârtii şi de dulapuri deschise, înţesate cu lucruri pe care nu aveai cum să le găseşti niciodată; toată mobila scumpă purta urme de lovituri de picior; de candelabru atârna o vestă. Aveam senzaţia că aş putea trăi toată viaţa în camera aceea, scriind şi bătându-mă şi vărsând cerneala, invitându-mi prietenii la picnicuri nocturne cu cremă de rom de la Waller şi *charlottes russes* de la Enyon şi cu Cydrax[5] şi Vino.

Mi-a arătat cărţile lui şi cele şapte romane pe care le scrisese. Toate erau cu bătălii, asedii şi regi.

— Nu sunt decât nişte chestii de când eram mai mic, a zis el.

M-a lăsat să-i iau vioara şi să scot un miorlăit ca de pisică.

Ne-am aşezat pe un divan în dreptul ferestrei şi am stat de vorbă de parcă ne cunoşteam de când lumea. Oare cei de la Swans aveau să-i bată pe Spurs? Când puteau fetele să aibă copii? Media lui Arnott[6] de anul trecut era mai bună decât a lui Clay[7]?

— Uite-l pe taică-meu acolo, în stradă! a zis el. Ăla înalt care dă din mâini.

Doi bărbaţi stăteau de vorbă pe şinele de tramvai. Dl Jenkyn părea că încearcă să înoate de-a lungul Eversley Road. A făcut bras prin aer, tropăind din picioare, apoi a şchiopătat puţin şi şi-a înălţat un umăr.

— Poate că descrie o luptă, am zis eu.

— Sau poate îi spune domnului Morris o poveste despre ologi, a zis Dan. Ştii să cânţi la pian?

— Ştiu să cânt nişte acorduri, dar nu ştiu melodii, am zis eu.

Am cântat la două mâini, încrucişat.

— Ia zi, a cui e sonata aia?

Am cântat un dr. Percy[8], care era cel mai mare compozitor pentru patru mâini din lume, şi eu eram Paul America, pianistul, iar Dan era Winter Vaux.

I-am citit un caiet întreg de poezii. El asculta înţelept, ca un băiat de o sută de ani, cu capul plecat într-o parte şi ochelarii tremurându-i pe nasul umflat.

— Asta se intitulează „Deformare“, am zis eu:

Ca nişte roşii sori din lacrimi prelinse
Cinci sori în pahar,
Laolaltă, separaţi însă, însă rotunzi separat
Poate sunt roşii, însă paharul ca iarba-i de palid
Lunecă tăcut şi netulburat.
Laolaltă cinci lacrimi se preling pe sub pleoapele deschise, însă sori, însă sare,
Cinci enigmatice suliţe-n ţeastă,
Fiecare soare agonizant,
Se răsucesc poate, durerea-i izvorâtă din ură,
Cinci într-unul, cel făcut din cinci într-unul,
Sori timpurii, deformare.
Nebuneşte şi trist toţi laolaltă,
Se-nfăşoară în pânza celorlalţi cinci şi aleargă
Sălbatic, înspumat, sălbatic şi trist
Ţâşnesc şi cad. Unul dintre cei cinci e un soare.

Huruitul tramvaielor care treceau pe lângă casă răsuna până hăt, la mare sau chiar mai departe, în golful înţesat de drage. Nimeni nu mai ascultase cu atâta atenţie până atunci. Şcoala dispăruse, iar în locul ei, pe dealul Mount Pleasant, rămăsese un crater adânc care mirosea a toalete şi a şoareci de vestiar, iar „Warmley“ sclipea prin întunericul unui oraş pe

care nu-l ştiam. În încăperea încremenită, care nu-mi fusese nicicând străină, şedeam înconjuraţi de lână colorată, el cu nasul umflat şi eu cu un singur ochi şi ne simţeam recunoscători pentru darurile noastre. Viitorul se întindea dincolo de fereastră, peste parcul Singleton cel înţesat de tineri care îşi făceau de cap, şi până în Londra cea ceţoasă, pavată cu poeme.

Doamna Jenkyn s-a ivit de după uşă şi a aprins lumina.

— Uite, e mai plăcut acum, a zis ea. Că doar nu sunteţi pisici.

Viitorul a pierit când s-a aprins lumina şi am cântat o piesă bubuitoare scrisă de dr. Percy.

— Ai mai auzit în viaţa ta ceva atât de frumos? Mai tare, mai tare, America! a zis Dan.

— Lasă-mi şi mie puţină pedală, am zis eu, până când în peretele vecin s-au auzit ciocănituri.

— Ăia sunt alde Carey. Domnul Carey a ajuns până la Capul Horn cu vasul lui, a zis Dan.

I-am închinat un marş disonant, potrivit pentru un vânător de balene înainte ca doamna Jenkyn să urce în goană până la noi, cu lâna şi cu andrelele ei cu tot.

După ce a plecat, Dan a zis:

— De ce îi e întotdeauna ruşine unui bărbat cu maică-sa?

— Poate că nu îi mai e când creşte, am zis eu, deşi mă îndoiam.

Cu o săptămână în urmă mergeam pe strada principală cu trei băieţi de la şcoală şi am văzut-o pe maică-mea cu o oarecare doamnă Partridge în faţă la Kardomah. Ştiam că are să mă oprească de faţă cu ceilalţi şi să-mi spună „Să nu întârzii la ceai“, iar eu am vrut ca strada să se caşte şi să mă înghită cu totul. O iubeam şi mă deziceam de ea. „Hai să traversăm“, am zis eu, „am văzut nişte ghete de marinar în vitrină la Griffith“. Dar acolo nu erau decât un manechin îmbrăcat într-un costum de golf şi un sul de stofă.

— Mai e încă jumătate de oră până la cină. Ce vrei să facem?

— Hai să vedem care ţine scaunul ăla în aer cel mai mult.

— Nu, hai să editǎm un ziar: tu te ocupi de literatură, eu de muzică.

— Cum să-i zicem?

A scris: „…, editat de D. Jenkyn şi D. Thomas“ pe fundul unei cutii de pălării pe care a extras-o de sub divan. Suna mai bine cu D. Thomas şi D. Jenkyn, dar eram la el acasă.

— Ce zici de *Muzicanţii*?

— Nu, e prea muzical, am zis eu.

— *Revista Warmley?*

— Nu, am zis eu. Eu locuiesc în „Glanrhyd“.

După ce am pus capacul cutiei la loc, am scris: „*Tunătorul*, editat de D.

Jenkyn

Thomas

“ cu creta pe o bucată de carton şi am prins-o cu piuneze pe perete.

— Vrei să-ţi arăt camera slujnicei? a întrebat Dan.

Am urcat vorbind în şoaptă până sus, în pod.

— Cum o cheamă?

— Hilda.

— E tânără?

— Nu, are douăzeci sau treizeci de ani.

Avea patul nefăcut.

— Mama zice că o slujnică se cunoaşte întotdeauna după miros.

Am mirosit aşternuturile.

— Eu nu simt nimic.

În cufărul ei legat în alamă era fotografia înrămată a unui tânăr în pantaloni de golf.

— Ăsta e iubitul ei.

— Să-i facem mustăţi.

Cineva s-a mişcat la parter, o voce a strigat: „E gata masa!“ şi ne-am grăbit să ieşim din cameră, lăsând cufărul deschis.

— Într-o noapte o să ne ascundem la ea sub pat, a zis Dan în timp ce deschideam uşa de la sufragerie.

La masă şedeau domnul Jenkyn, doamna Jenkyn, mătuşa lui Dan şi un anume reverend Bevan şi soţia lui.

Domnul Bevan a rostit rugăciunea. Când s-a ridicat, parcă ar fi rămas tot aşezat, aşa de scund era.

— Binecuvântează hrana din seara aceasta, a zis el ca şi cum nu i-ar fi plăcut deloc mâncarea. Dar imediat după „Amin“ s-a repezit la friptură ca un câine.

Doamna Bevan nu părea în apele ei. Se uita fix la faţa de masă şi îşi mişca şovăielnic furculiţa şi cu cuţitul. Părea să se întrebe ce să taie mai întâi, carnea sau pânza.

Dan şi cu mine ne holbam încântaţi la ea. El mi-a tras un şut pe sub masă şi eu am vărsat sarea. În agitaţia creată, am reuşit să-i torn nişte oţet pe pâine.

În vreme ce toată lumea în afară de domnul Bevan se uita la doamna Bevan cum îşi plimba încet cuţitul pe marginea farfuriei, doamna Jenkyn a zis:

— Sper că vă place friptura rece de miel.

Doamna Bevan i-a zâmbit, a liniştit-o şi a început să mănânce. Avea părul cenuşiu şi chipul la fel. Poate că era cenuşie peste tot. Am încercat s-o dezbrac, dar mintea mi s-a înspăimântat când a ajuns la juponul scurt din flanel şi la pantalonii bufanţi bleumarin care-i ajungeau până la genunchi. Nici măcar nu îndrăzneam să-i dezleg ghetele înalte să văd cât de cenuşii îi erau picioarele. Şi-a ridicat ochii din farfurie şi mi-a zâmbit şăgalnic.

Roşind, m-am întors să-i răspund domnului Jenkyn care mă întreba câţi ani am. I-am spus, dar am adăugat un an în plus. De ce minţeam pe

vremea aceea? Şi eu mă întrebam. Dacă îmi pierdeam şapca şi o găseam în dormitor şi mama mă întreba unde o găsisem, îi spuneam „În pod“ sau „Sub cuierul din hol“. Era palpitant să trebuiască să fiu tot timpul atent ca nu cumva să mă contrazic singur, să zic de un film că l-am văzut şi să-l distribui pe Jack Holt în locul lui Richard Dix.

— Cincisprezece ani şi trei sferturi, a zis domnul Jenkyn. Asta e o vârstă foarte exactă. Bag seamă că avem un matematician printre noi. Acum hai să vedem dacă poţi face o mică adunare.

A terminat de mâncat şi a împrăştiat nişte chibrituri pe farfurie.

— E fumată, tată, a zis Dan.

— O, mi-ar plăcea foarte mult s-o văd, am zis eu pe tonul cel mai cuviincios cu putinţă. Îmi doream să vin şi altă dată în casa asta. Era mai bine decât acasă la mine, unde mai pui că era şi o femeie nebună acolo.

Când n-am reuşit să aşez beţele de chibrit cum trebuia, domnul Jenkyn mi-a arătat cum se face şi, fără să înţeleg nici de data asta, i-am mulţumit şi i-am cerut să mai încercăm o dată. A fi ipocrit era aproape la fel de bine cu a fi mincinos; îţi dădea un sentiment de însufleţire şi de ruşine.

— Despre ce vorbeai cu domnul Morris în stradă, tată? a întrebat Dan. V-am văzut de la etaj.

— Îi povesteam cum corurile Swansea şi District Male Voice au interpretat *Mesia*, asta-i tot. De ce întrebi?

Domnul Bevan nu mai putea mânca, era sătul. Pentru prima dată de la începutul cinei şi-a plimbat privirea de jur împrejurul mesei. Nu i-a plăcut ce vedea.

— Cum merge şcoala, Daniel?

— Fii atent la domnul Bevan, Dan. Te-a întrebat ceva.

— O, aşa şi aşa.

— Aşa şi aşa?

— Vreau să zic, merge foarte bine, mulţumesc, domnule Bevan.

— Tinerii ar trebui să încerce să spună ce gândesc.

Doamna Bevan a chicotit şi a mai cerut o porţie de friptură.

— Încă o porţie de friptură, a zis ea.

— Iar dumneata, tinere, ai vreo înclinaţie pentru matematici?

— Nu, domnule, am zis eu, mie îmi place engleza.

— E poet, a zis Dan şi a părut stânjenit.

— Un confrate poet, l-a corectat domnul Bevan, dezvelindu-şi dinţii.

— Domnul Bevan a publicat mai multe cărţi, a zis domnul Jenkyn. *Proserpina, Psyche şi…*

— *Orfeu*, a zis domnul Bevan tăios.

— Şi *Orfeu*. Trebuie să-i arăţi domnului Bevan nişte poezii de-ale tale.

— Nu am nici una la mine, domnule Jenkyn.

— Un poet, a zis domnul Bevan, ar trebui să-şi poarte poeziile în minte.

— Păi de amintit, mi le amintesc, nu-i vorbă, am zis eu.

— Recită-mi-o pe ultima pe care ai scris-o; mă interesează întotdeauna.

— Ce adunare, a zis doamna Jenkyn, poeţi, muzicieni, predicatori. Nu ne mai lipseşte decât un pictor, nu-i aşa?

— Nu cred că o să vă placă ultima, am zis eu.

— Poate, a zis domnul Bevan zâmbind, că eu sunt cel mai în măsură să judec.

— „Frivolă e ura mea“, am zis, dorindu-mi să mor în clipa aia şi uitându-mă la dinţii domnului Bevan.

De bestiale remuşcări e pârjolită
A dorinţelor forţă neîmplinită
Poftind la sfâşieri târzii;

Mă întreb de i-aş putea-nălţa
Trupul mort, carbonizat, să i-l lipesc de coapsa mea

Şi vesel să-i aud oasele trosnind
Iar în ochi văpaia morţii să-i zăresc;

Mă-ntreb de m-aş putea
Trezi însufleţit din morţi să-i ling
Extazul urii ei, sfâşiind risipa
Cărnii. Să-i frâng trupul mort, întunecat, să-l frâng.

Dan mi-a tras un şut în fluierul piciorului în tăcerea care s-a aşternut înainte ca domnul Bevan să spună:

— Influenţa este evidentă, desigur. „Te frânge, tu, mare, de stâncile reci, cenuşii“.[9]

— Hubert îl ştie pe Tennyson pe de rost, a zis doamna Bevan. Pe de rost, vă zic.

— Acum avem voie să mergem sus? a întrebat Dan.

— Aveţi grijă să nu-l deranjaţi pe domnul Carey.

Şi am închis încetişor uşa în urma noastră şi am fugit la etaj, acoperindu-ne gurile cu palma.

— Să fiu al naibii! a zis Dan. I-ai văzut faţa reverendului?

L-am imitat plimbându-ne încoace şi încolo prin cameră şi ne-am încăierat puţin pe covor. Lui Dan i-a dat din nou sângele pe nas.

— E un fleac, o să se oprească imediat. Pot să sângerez când am eu chef.

— Zi-mi de doamna Bevan. E nebună?

— E complet dusă. Nici nu ştie cine e. A încercat să se arunce de la geam, dar el nici măcar n-a observat. Aşa că a venit la noi şi i-a povestit maică-mii totul.

Doamna Bevan a ciocănit la uşă şi a intrat.

— Sper că nu vă deranjez.

— Bineînţeles că nu, doamna Bevan.

— Simţeam nevoia să schimb puţin aerul, a zis ea şi s-a aşezat peste lâna de pe divanul de lângă fereastră.

— Nu-i aşa că e un aer închis în seara asta? Vreţi să deschidem fereastra?

Femeia s-a uitat la fereastră.

— Pot oricând s-o deschid pentru dumneavoastră, a zis Dan şi mi-a făcut cu ochiul.

— Daţi-mi voie să v-o deschid eu, doamna Bevan, am zis eu.

— E bine să stai cu fereastra deschisă.

— Unde mai pui că e şi foarte sus fereastra asta.

— Vine o mulţime de aer dinspre mare.

— Las-o aşa, dragă, a zis ea. O să stau aici şi-o să-l aştept pe soţul meu.

S-a jucat cu ghemele de lână, a cules o andrea şi s-a lovit încetişor cu ea peste palmă.

— Întârzie mult domnul Bevan?

— O să stau aici şi-o să-l aştept pe soţul meu, a zis ea.

I-am mai vorbit o vreme despre ferestre, însă ea nu făcea decât să zâmbească şi să deşire lâna şi o dată şi-a vârât capătul bont al andrelei în ureche. Curând ne-am săturat să ne uităm la ea, iar Dan a cântat la pian – „A douăzecea mea sonată“, a zis el, „se cheamă *Omagiu lui Beethoven*“ – şi la nouă şi jumătate a trebuit să plec acasă.

I-am urat noapte bună doamnei Bevan, care mi-a făcut semn cu andreaua şi s-a înclinat, rămânând aşezată, iar la parter domnul Bevan mi-a strâns mâna rece în stilul lui, domnul şi doamna Jenkyn mi-au zis să mai vin şi altă dată, iar mătuşa cea tăcută mi-a oferit un baton de ciocolată Mars.

— Merg cu tine câţiva paşi, a zis Dan.

Afară, pe caldarâm, în noaptea caldă, ne-am uitat în sus la fereastra luminată de la salon. Era singura lumină de pe stradă.

— Uite-o!

Faţa doamnei Bevan era lipită de geam, nasul ei coroiat se turtise şi buzele păreau strivite de sticlă, şi am luat-o la goană până la capătul lui Eversley Road în caz că s-ar fi aruncat.

Când am ajuns la colţ, Dan a zis:

— Acum trebuie să te las. Trebuie să termin un trio de coarde în seara asta.

— Eu lucrez la un poem lung, am zis, despre prinţii Ţării Galilor şi despre vrăjitori şi despre toate alea.

Amândoi ne-am dus acasă şi ne-am culcat.

1. James Joseph „Gene“ Tunney (1897-1978), boxer profesionist american, campion mondial la categoria grea între 1926 şi 1928.
2. Expresie idiomatică cu sensul „chiar şi cei mai buni dintre oameni greşesc“, derivată dintr-un citat din *Ars Poetica* lui Horaţiu („*indignor quandoque bonus dormitat Homerus*“). Traducerea englezească („*Homer nods*“) îi este atribuită lui John Dryden.
3. Ulmii (engl.).
4. Grădiniţa casei (engl.).
5. Marcă de cidru de mere.
6. Trevor Arnott (1902-1975), jucător galez de crichet.
7. John „Johnnie“ Charles Clay (1898-1973), jucător galez de crichet, căpitan al echipei clubului Glamorgan.
8. Percy Grainger (1882-1961), compozitor, pianist şi orchestrator de origine australiană.
9. „*Break, break, break on thy cold, grey stones, O sea*“, vers din poemul „Break, Break, Break“, de Alfred, Lord Tennyson.

Nemaipomenitul Tusică

Într-o după-amiază, într-un august deosebit de luminos şi de strălucitor, cu câţiva ani înainte să-mi dau seama că eram fericit pe-atunci, George Hooping, căruia noi îi ziceam Tusică, Sidney Evans, Dan Davies şi cu mine şedeam pe acoperişul unui camion care mergea către capătul Peninsulei. Era un camion înalt, cu şase roţi, de pe care puteam să scuipăm pe acoperişurile maşinilor pe lângă care treceam şi să aruncăm cu cotoarele de măr în femeile de pe trotuar. Un cotor l-a nimerit pe un biciclist chiar în spate, iar el a virat brusc. Preţ de o clipă am rămas tăcuţi, iar George Hooping a pălit. Şi dacă îl calcă, mi-am spus eu calm, în timp ce biciclistul se bălăbănea către gardul viu, o să-l omoare, iar eu o să vomit pe pantaloni, poate şi pe ai lui Sidney, şi o să ne aresteze şi o să ne spânzure pe toţi în afară de George Hooping, care nu avea nici un măr.

Însă camionul a trecut mai departe; în urma noastră, bicicleta s-a înfipt în gardul viu, bărbatul s-a ridicat în picioare şi şi-a agitat pumnul înspre noi, iar eu mi-am fluturat şapca în chip de răspuns.

— N-ar fi trebuit să fluturi din şapcă, a zis Sidney Evans, o să ştie la ce şcoală mergem.

Era deştept, brunet şi grijuliu, şi avea bani şi un portmoneu.

— Acum nu suntem la şcoală.

— Pe mine nu mă pot exmatricula, a zis Dan Davies.

Trimestrul următor pleca să lucreze în prăvălia de fructe a tatălui lui pe salariu.

Toţi purtam raniţe, mai puţin George Hooping, căruia maică-sa îi dăduse un pachet înfăşurat în hârtie cafenie care se tot desfăcea, şi toţi aveam câte o valiză. Eu îmi pusesem o haină peste a mea pentru că

iniţialele de pe ea erau „N. T.“ şi toţi aveau să-şi dea seama că era valiza soră-mii. În camion erau două corturi, o cutie cu mâncare, o ladă cu ceainice, farfurii, cuţite şi furculiţe, o lampă cu ulei, o maşină de gătit, folii de pus pe jos şi pături, un gramofon cu trei plăci şi o faţă de masă de la mama lui George Hooping.

Urma să mergem cu cortul două săptămâni în Rhossilli, pe un câmp situat deasupra plajei care se întindea pe opt kilometri. Sidney şi Dan stătuseră acolo cu un an înainte şi se întorseseră bronzaţi şi spurcaţi la vorbă, plini de poveşti despre vilegiaturişti care dansau în jurul focurilor la miezul nopţii şi despre fete mai mari de la şcoala de meserii care făceau plajă despuiate pe stânci, înconjurate de băieţi care râdeau, şi despre cum se cânta în pat până în zori. Însă George nu fusese niciodată plecat de acasă mai mult de o noapte; şi atunci, după cum îmi mărturisise într-o zi liberă când ploua afară şi nu aveam nimic mai bun de făcut decât să stăm în spălătorie şi să facem curse cu porcuşorii de Guineea de-a lungul băncilor, stătuse în St. Thomas, la cinci kilometri de casă, la o mătuşă care vedea prin pereţi şi care ştia ce făcea o anume doamnă Hoskin în bucătărie.

— Cât mai avem? a întrebat George Hooping, strângând la piept pachetul desfăcut, chinuindu-se pe ascuns să îndese la loc şosetele şi bretelele, urmărind cu invidie cum câmpurile verzi alunecă pe lângă noi ca şi cum acoperişul nostru ar fi fost o plută cu motor pe un ocean. Aproape totul îl deranja la stomac, chiar şi lemnul dulce şi şerbetul, dar numai eu ştiam că vara purta combinezoane lungi cu numele lui brodat cu aţă roşie.

— O grămadă de kilometri, a zis Dan.

— Mii de kilometri, am zis eu. Mergem în Rhossilli, S.U.A. O să punem cortul pe o stâncă micuţă care se clatină în bătaia vântului.

— Şi trebuie să legăm stânca de un copac.

— Tusică îşi poate folosi bretelele, a zis Sidney.

Camionul a luat vijelios o curbă – Hopa! Ai simţit, Tusică? A virat pe o singură roată – şi sub noi, dincolo de câmpuri şi de ferme, scânteia marea şi un vapor cu aburi hăt, în zare.

— Vezi marea acolo jos? Scânteiază, Dan, am zis eu.

George Hooping s-a prefăcut că uită de legănatul acoperişului alunecos şi de marea care părea înspăimântător de mică de la înălţimea aceea. Ţinându-se strâns de balustradă, a zis:

— Taică-miu a văzut o balenă ucigaşă.

Convingerea din glasul lui s-a stins iute când a deschis gura. Şfichiuia vântul cu glasul lui spart, ascuţit, încercând să ne convingă. Ştiam că voia să găsească un motiv ca să se dea mare şi să să ni se facă părul măciucă şi să oprească autocamionul dezlănţuit.

— Taică-tu e vânzător de plante medicinale.

Însă fumul de la orizont era şuvoiul alb, răsucit, pe care îl scotea pe nas balena, iar nasul ei negru era prora ascuţită a vasului.

— Unde-o ţinea, Tusică, în spălătorie?

— A văzut-o în Madagascar. Avea nişte colţi de aici până… de aici până…

— De aici până-n Madagascar.

Dintr-odată, ameninţarea unui deal abrupt l-a tulburat. Fără să îl mai intereseze aventurile tatălui lui, un bărbat mărunţel, prăfuit, cu haină de alpaca şi scufie, care stătea şi bombănea cât era ziua de lungă într-o prăvălie plină de ierburi şi de nişe acoperite cu perdea în pereţi, unde bătrâni cu dureri de şale şi tinere la ananghie aşteptau la consultaţie în semiîntuneric, se holba la dealul care se năpustea către noi şi se agăţa de Dan şi de mine.

— Merge cu optzeci la oră!

— Ne-au lăsat frânele, Tusică!

S-a răsucit cu spatele la noi şi s-a prins strâns cu ambele mâini de balustradă. Trăgea de ea tremurând, proptindu-se cu piciorul într-o ladă

aflată în spatele lui şi aşa a reuşit să redreseze camionul pe după colţul unui zid de piatră şi în sus pe un deal mai domol până în faţa porţii unei ferme părăginite.

De la poartă pornea o alee care cobora până la prima plajă. Mareea era înaltă şi auzeam valurile izbindu-se de stânci. Patru băieţi pe un acoperiş – unul înalt, brunet, cu trăsături regulate şi exprimare elegantă, într-un costum bun, un băiat de lume, ce mai; unul îndesat, dizgraţios, cu părul roşu şi cu încheieturi roşii care îi ieşeau din mânecile zdrenţuite, prea scurte; unul cu ochelari cu lentile groase, cu un început de burtă, cu umeri aduşi şi şireturile permanent dezlegate la bocancii care păreau să o apuce în direcţii diferite; unul pirpiriu, slab, cu părul cârlionţat, plin de viaţă, dar împrăştiat, care se murdărea imediat – au văzut întinzându-se dinaintea lor câmpul ce avea să le slujească drept casă vreme de două săptămâni, noua lor casă cu garduri vii dese şi ţepoase pe post de pereţi, cu marea pe post de grădină, cu un lavabou verde pe post de toaletă şi cu un copac bătut de vânt drept în mijloc.

Cât timp eu l-am ajutat pe Dan să descarce din camion, Sidney l-a plătit pe şofer, iar George s-a luptat cu poarta fermei şi s-a uitat la raţele din curte. Camionul şi-a văzut mai departe de drum.

— Hai să punem corturile lângă copacul din mijloc, a zis George.

— Să punem cortul! a zis Sidney, descuindu-i poarta în care se tot opintea.

Ne-am pus corturile într-un colţ ferit de vânt.

— Cineva trebuie să aprindă maşina de gătit, a zis Sidney şi, după ce George s-a fript la mână, ne-am aşezat în cerc în faţa unuia dintre corturi, discutând despre automobile, bucuroşi să fim la ţară, simţindu-se în largul nostru unii în compania celorlalţi, cu gândurile aiurea în timp ce pălăvrăgeam, ştiind tot timpul că marea se izbea de stâncile aflate nu mult sub noi şi apoi se rostogolea mai departe şi că a doua zi aveam să facem baie şi să ne jucăm cu mingea pe nisip şi să aruncăm cu pietre într-o sticlă

pusă pe o stâncă şi poate să întâlnim trei fete. Cea mai mare avea să fie pentru Sidney, cea mai urâtă pentru Dan, iar cea mai mică pentru mine. George îşi spărgea ochelarii atunci când vorbea cu fete; trebuia să o întindă, orb ca noaptea, iar a doua zi dimineaţă le spunea: „Îmi pare rău că a trebuit să te părăsesc, dar mi-am amintit un mesaj“.

Era trecut de cinci. Tata şi mama trebuie că terminaseră de luat ceaiul; farfuriile cu castele celebre fuseseră luate de pe masă; tata cu un ziar, mama cu o pereche de şosete, erau undeva, departe, în negura albăstrie din stânga, pe un deal, într-o vilă, în timp ce dinspre parc răzbătea ţipetele slabe ale copiilor, înălţându-se peste terenul public de tenis, şi se întrebau unde eram şi ce făceam. Eram singur cu prietenii mei pe un câmp, cu un fir de iarbă în gură, spunând: „Dempsey l-ar face praf“ şi gândindu-mă la balena uriaşă pe care tatăl lui George n-a văzut-o niciodată lovind apa mării sau scufundându-se ca un munte.

— Pe pariu că te întrec până la marginea câmpului.

Dan şi cu mine ne-am luat la întrecere printre balegi, cu George tropăind în spatele nostru.

— Hai să coborâm pe plajă.

Sidney mergea în frunte, alergând cu umerii drepţi ca un soldat în pantalonii lui scurţi kaki, sărind un pârleaz, apoi peste câmp ajungea la altul, printr-o vâlcea împădurită, prin buruieni până într-un luminiş aflat aproape de marginea falezei, unde doi băieţi laţi în umeri se luptau corp la corp în faţa unui cort. Am văzut cum unul îl muşcă pe celălalt de picior. Amândoi loveau cu pricepere şi fără milă la faţă, unul a reuşit să se elibereze şi, dintr-un salt, celălalt l-a ţintuit cu faţa la pământ. Erau Brazell şi Skully.

— Salutare, Brazell şi Skully! a zis Dan.

Skully îi strânsese braţul lui Brazell ca într-o menghină la spate; i l-a răsucit repede de două ori şi s-a ridicat, zâmbind.

— Salutare, băieţi! Salutare, Tusică! Ce mai face taică-tu?

— Foarte bine, mulţumesc.

Trântit pe iarbă, Brazell se pipăia de oase rupte.

— Salutare, băieţi! Ce fac taţii voştri?

Erau cei mai răi şi cei mai mari băieţi din şcoală. Zi de zi un trimestru întreg mă prindeau înainte de începutul orei şi mă îndesau în coşul de hârtii pe care după aceea îl aşezau pe catedră. Uneori reuşeam să ies din coş, alteori nu. Brazell era slab, iar Skully gras.

— Noi suntem veniţi cu cortul la Button pe câmp.

— Noi facem o cură de odihnă aici, a zis Brazell. Şi ce mai face Tusică zilele astea? I-a dat taică-su o pilulă?

Voiam să o luăm la fugă până pe plajă, Dan, Sidney, George şi cu mine, să fim numai noi, să ne plimbăm şi să ţipăm pe malul mării, să azvârlim cu pietre în valuri, să ne amintim aventuri şi să trăim altele memorabile.

— Coborâm şi noi până pe plajă cu voi, a zis Skully.

L-au prins de braţ pe Brazell şi au pornit agale în urma noastră, imitându-i mersul dezlânat al lui George şi plesnind iarba cu beţele.

Dan i-a întrebat, plin de speranţă:

— Staţi mult aici, Brazell şi Skully?

— Două săptămâni, Davies şi Thomas şi Evans şi Hooping.

Am ajuns pe plaja Mewslade şi ne-am trântit pe jos. În timp ce eu scobeam în nisip şi îl lăsam să mi se prelingă, fir cu fir, printre degete, în vreme ce George se uita la mare prin lentilele lui duble, iar Sidney şi Dan îi îngropau picioarele în nisip, Brazell şi cu Skully şedeau în spatele nostru ca nişte gardieni.

— Ne-am gândit să mergem la Nice două săptămâni, a zis Brazell – pronunţând numele ca şi cum ar fi rimat cu „bice“ şi trăgându-i un ghiont în coaste lui Skully –, dar aerul de aici e mai bun pentru ten.

— E la fel de bun ca o plantă medicinală, a zis Skully.

Au râs împreună ca de o glumă nemaipomenit de bună, dându-şi unul altuia palme şi muşcându-se şi luându-se din nou la trântă şi aruncându-şi cu nisip în ochi până când au căzut pe jos de râs, iar Brazell s-a şters la nas de sânge cu o bucată de şerveţel. George şedea îngropat până la brâu în nisip. Eu mă uitam la marea care se retrăgea, la păsările care se ciondăneau pe deasupra şi la soarele care începea să apună încetişor.

— Uită-te la Tusică, a zis Brazell. Nu-i aşa că-i nemaipomenit? Creşte din nisip. Tusică n-are picioare.

— Bietul Tusică, a zis Skully. E cel mai nemaipomenit băiat din lume.

— Nemaipomenitul Tusică, au zis ei în cor. Nemaipomenit, nemaipomenit, nemaipomenit. Au început să cânte şi să dirijeze cu beţele.

— Nu poate să înoate.

— Nu poate să alerge.

— Nu poate să înveţe.

— Nu poate să joace bile.

— Nu poate să joace crichet.

— Şi pun pariu că nici pipi nu poate să facă.

George şi-a azvârlit nisipul de pe picioare.

— Ba pot!

— Poţi să înoţi?

— Poţi să alergi?

— Poţi să joci bile?

— Lăsaţi-l în pace, a zis Dan.

Cei doi s-au apropiat de noi, târşâindu-şi picioarele. Marea se retrăgea cu viteză acum. Brazell a spus pe un ton serios, făcându-i cu degetul:

— Acum, zău aşa, Tuse, nu-i aşa că eşti nemaipomenit? Cât se poate de nemaipomenit? Spune „da“ sau „nu“.

— Fii categoric, „da“ sau „nu“! a zis Skully.

— Nu, a zis George. Pot să înot şi pot să alerg şi pot să joc crichet. Nu mi-e frică de nimeni.

Eu am zis:

— A fost al doilea din clasă trimestrul trecut.

— Măi să fie, nu-i o chestie nemaipomenită asta? Dacă poate fi al doilea, înseamnă că poate fi şi primul. Dar nu, asta e prea la îndemâna oricui. Tusică trebuie să iasă pe locul al doilea.

— Am găsit răspunsul la întrebare, a zis Skully. Tusică e nemaipomenit.

Au început să cânte iarăşi.

— E un alergător foarte bun, a zis Dan.

— Păi, s-o demonstreze. Skully şi cu mine am alergat dintr-un capăt în celălalt al plajei Rhossilli azi-dimineaţă, nu-i aşa, Skull?

— Până la ultimul centimetru.

— Tusică e în stare?

— Da, a zis George.

— Atunci hai!

— Nu vreau.

— Nemaipomenitul Tusică nu poate s-alerge, cântau ei. Nu poate s-alerge, nu poate s-alerge.

Trei fete, blonde toate, coborau pe povârnişul falezei braţ la braţ, îmbrăcate în pantaloni scurţi, albi. Aveau braţele şi picioarele şi gâturile maronii ca nişte boabe de cafea; când râdeau, am văzut că aveau dinţii foarte albi; au păşit pe plajă, iar Brazell şi Skully s-au oprit din cântat. Sidney şi-a netezit părul, s-a ridicat nonşalant, şi-a îndesat mâinile în buzunare şi a pornit către fete, care acum stăteau una lângă alta, aurii şi bronzate, admirând apusul, dar fără să-i dea de fapt mare atenţie, mângâindu-şi eşarfele şi zâmbindu-şi complice. El s-a oprit în faţa lor, a rânjit şi le-a salutat milităreşte.

— Salutare, Gwyneth! Mă mai ţii minte?

— Ce fandosit! a şoptit Dan lângă mine şi a maimuţărit un salut în direcţia lui George, care continua să se uite la marea ce se retrăgea.

— Măi să fie, ce surpriză! a zis cea mai înaltă dintre fete. Cu gesturi mici şi studiate, de parcă ar fi împărţit flori, i le-a prezentat pe Peggy şi pe Jean.

Peggy cea grasă, mi-am spus eu, prea veselă pentru gustul meu, cu picioare de hocheist şi o tunsoare băieţească, era fata potrivită pentru Dan; Gwyneth a lui Sidney era o bucăţică deosebită care arăta clar de şaisprezece ani, la fel de imaculată şi de inabordabilă ca o vânzătoare de la Ben Evans[1]; însă Jean, timidă şi creaţă, cu părul de culoarea untului, era a mea. Dan şi cu mine am pornit încet către fete.

Am născocit două replici: „Ce-i drept, e drept, Sidney, în străinătate nu mai e bigamie“ şi „Îmi pare rău că n-am reuşit să facem să vină şi marea odată cu voi“.

Jean a zâmbit, afundându-şi călcâiul în nisip, iar eu mi-am scos şapca.

— Salutare!

Şapca a căzut la picioarele ei.

Când m-am aplecat, din buzunarul sacoului mi-au căzut trei cuburi de zahăr.

— Am hrănit un cal, am zis şi am început să mă îmbujorez de ruşine când fetele au râs. Aş fi putut mătura nisipul cu şapca, să-mi sărut dosul palmei vesel, să le zic *señoritas* şi să le fac să zâmbească fără reţinere. Sau aş fi putut să mă ţin deoparte, iar asta ar fi fost şi mai bine, cu părul răvăşit de vânt, cu toate că nu bătea deloc vântul în seara aceea, învăluit în mister şi privind în soare, prea distant pentru a vorbi cu fete; însă ştiam că în tot timpul acela urechile mi-ar fi dogorit, stomacul gol mi-ar fi răsunat de voci ca o cochilie. Zi-le repede ceva până nu pleacă! mi-ar fi şoptit insistent o voce în tăcerea teatrală, în timp ce eu, asemenea unui Valentino, aş fi stat pe plajă ca pe marginea unei arene strălucitoare, invizibile.

— Nu-i aşa că-i minunat aici? am zis.

Mă adresam doar lui Jean; deci asta e iubirea, mi-am spus, în timp ce ea a dat aprobator din cap, fluturându-şi buclele şi a zis:

— E mai frumos decât la Porthcawl.

Brazell şi Skully erau doi bătăuşi desprinşi dintr-un coşmar; am uitat de ei cât am urcat cu Jean panta falezei şi, întorcându-mă să văd dacă se luaseră din nou de George sau se încăieraseră iar, am văzut că George dispăruse pe după stânci şi că ei vorbeau la poalele falezei cu Sidney şi cu cele două fete.

— Cum te cheamă?

I-am zis.

— Ăsta e velş, a zis ea.

— Tu ai un nume foarte frumos.

— Ei, e banal.

— O să te mai văd?

— Dacă vrei.

— Ba bine că nu! Putem merge să facem baie dimineaţa. Şi am putea încerca să punem mâna pe un ou de vultur. Ştiai că aici sunt vulturi?

— Nu, a zis ea. Cine era băiatul acela frumos de pe plajă, cel înalt, cu pantalonii murdari?

— Nu e frumos, ăla e Brazell. Nu se spală niciodată şi nu se piaptănă sau treburi din astea. E un bătăuş şi trişează tot timpul.

— Eu îl găsesc frumos.

Am intrat pe câmpul lui Button şi am invitat-o să se uite în corturi şi i-am dat un măr de-al lui George.

— Mi-ar plăcea o ţigară, a zis ea.

Aproape se întunecase când au venit ceilalţi. Brazell şi Skully erau cu Gwyneth, fiecare ţinând-o de câte un braţ, Sidney era cu Peggy, iar Dan mergea în urma lor, fluierând, cu mâinile în buzunare.

— Ia uite şi la ăştia doi, a zis Brazell. Au stat aici singuri-singurei şi nici măcar nu se ţin de mână. Îţi trebuie o pilulă, mi s-a adresat el mie.

— Daţi Marii Britanii cât mai mulţi copii, a zis Skully.

— Fugi de-aici! a zis Gwyneth. L-a împins de lângă ea, însă râdea şi n-a protestat când el şi-a petrecut braţul pe după mijlocul ei.

— Ce ziceţi de un focuşor? a zis Brazell.

Jean a bătut din palme ca o actriţă. Deşi ştiam că o iubesc, nu-mi plăcea nimic din ceea ce spunea sau făcea.

— Cine-l face?

— El e cel mai bun, sunt convinsă, a zis ea, arătând spre mine.

Dan şi cu mine am strâns beţe şi, când aproape că se înnoptase de tot, focul trosnea. Înăuntru, în cort, Brazell şi Jean stăteau lipiţi unul de celălalt; capul ei bălai se sprijinea de umărul lui; lângă ei, Skully îi şoptea lui Gwyneth; Sidney o ţinea pe Peggy de mână cu un aer nefericit.

— Ai mai văzut vreodată atâta dulcegărie? am zis eu, uitându-mă la Jean care zâmbea în întunericul învăpăiat.

— Sărută-mă, Charley! a zis Dan.

Şedeam lângă foc în colţul câmpului. Marea, care se retrăsese până în depărtare, încă mai vuia. Am auzit nişte păsări de noapte.

— U-hu! Hu-hu! Ascultă! Nu-mi plac bufniţele, a zis Dan. Poa’ să-ţi scoată ochii cu ghearele! şi se străduia să nu asculte glasurile înăbuşite din cort. Râsul lui Gwyneth s-a înălţat peste câmpul luminat brusc de lună, însă Jean, lângă bestie, zâmbea şi tăcea în căldura tainică; ştiam că mâna ei micuţă era în cea a lui Brazell.

— Femeile astea! am zis.

Dan a scuipat în foc.

Ne simţeam bătrâni şi singuri, cum stăteam aşa, departe de dorinţă în miezul nopţii, când a apărut George ca o fantomă în lumina focului şi s-a oprit în dreptul nostru, tremurând, şi eu i-am zis:

— Pe unde ai umblat? Lipseşti de ceasuri întregi. Ce ai de tremuri în halul ăsta?

Brazell şi Skully şi-au iţit capetele din cort.

— Salutare, Tuse, băiatule! Ce mai face taică-tu? Ce-ai făcut în seara asta?

George Hooping de-abia se ţinea pe picioare. I-am pus o mână pe umăr să-l liniştesc, dar el mi-a dat-o la o parte.

— Am alergat pe plaja Rhossilli! Am străbătut-o de la un capăt la altul până la ultimul centimetru! Ai zis că nu-s în stare, dar am fost! Am ţinut-o tot într-o fugă!

Într-unul din corturi, cineva a pus o placă la patefon. Era o selecţie din *No, No, Nanette*[2].

— Ai alergat pe întuneric, Tusică?

— Şi pe pariu că am scos un timp mai bun decât tine! a zis George.

— Nu mă-ndoiesc, a zis Brazell.

— Crezi că noi am alerga opt kilometri? a zis Skully.

Acum piesa era *Tea for Two*.

— Ai mai auzit ceva atât de nemaipomenit? V-am zis eu că Tuse e nemaipomenit. Tusică a alergat toată noaptea.

— Nemaipomenitul, nemaipomenitul Tusică, au zis ei.

Aşa cum râdeau în întuneric la adăpostul cortului, arătau ca un băiat cu două capete. Şi când m-am întors să mă uit iarăşi la George, dormea dus, întins pe spate în iarba înaltă, iar flăcările îi atingeau părul.

1. Celebru magazin universal de lux din Swansea, primul de acest fel din Ţara Galilor.
2. Comedie muzicală celebră. A avut premiera pe Broadway în 1925.

Întocmai ca nişte căţelandri

Cum stăteam singur sub un pod de cale ferată la adăpost de vânt şi mă uitam la plaja care se întindea pe kilometri întregi, lungă şi murdară în lumina înserării, în vreme ce pe mal erau doar câţiva băieţi şi unul sau două cupluri grăbite, cu impermeabilele umflându-li-se ca nişte baloane pe lângă corp, doi tineri mi s-au alăturat parcă de nicăieri şi au dat să-şi aprindă ţigările, scăpărând chibrituri care le-au luminat preţ de o clipă feţele pe sub şepcile în carouri colorate.

Unul avea un chip plăcut; sprâncenele îi coborau comic către tâmple, avea ochii calzi, căprui, pătrunzători şi sinceri, iar gura îi era cărnoasă şi delicată. Celălalt avea un nas de boxer şi o bărbie masivă, acoperită cu ţepi roşcaţi.

Ne-am uitat la băieţii care se întorceau dinspre marea uleioasă; podul a răsunat de ţipetele lor, apoi glasurile li s-au stins. În scurt timp nu se mai zărea nici un cuplu; îndrăgostiţii se făcuseră nevăzuţi pe după dunele de nisip şi stăteau acolo, întinşi printre cutiile de conserve şi sticlele sparte rămase de vara trecută, în timp ce vântul purta hârtii vechi pe lângă ei şi nimeni întreg la minte nu trecea prin preajmă. Necunoscuţii, strânşi unul în altul lângă zid, cu mâinile înfundate în buzunare şi ţigările licărind, se uitau – aşa mi se părea mie – la întunericul care se înteţea peste plaja pustie, dar se poate să-şi fi ţinut ochii închişi. Un tren a trecut în goană pe deasupra noastră şi podul s-a cutremurat. În urma trenului care se pierdea în depărtare, nori de fum zburau laolaltă pe deasupra ţărmului ca nişte frânturi de aripi şi trupuri scobite de păsări uriaşe, mari cât nişte tuneluri, ca apoi să se despartă alene; cenuşa se cernea prin aer, iar întunericul umed stingea scânteile înainte să atingă nisipul. Cu o seară în urmă, nişte

momâi iuţi se aplecaseră şi trăgeau de şina de cale ferată, în vreme ce un gunoier singuratic şi demn a hoinărit cinci kilometri pe ţărm cu un sac de cărbuni boţit şi un băţ cu vârf ascuţit din cele de care au îngrijitorii parcurilor. Acum toţi erau înfofoliţi în saci, adormiţi pe o linie de garare, cu capetele în lăzi, cu bărbile pline de paie, în vagoane de cărbuni, visând la focuri, sau zăceau pe după muntele de resturi din faţă de la Jack Stiff, lângă crâşma din Fishguard Alley, unde băutorii de alcool metilic dansau drept în braţele poliţiştilor şi femei ca nişte grămezi de haine într-un bazin aşteptau, în praguri şi în găuri săpate în peretele jilav, să vină ori vampirii, ori pompierii. Întunericul se lăsase de-a binelea de-acum. Vântul îşi schimbase direcţia. A început să burniţeze. Plaja însăşi a dispărut. Stăteam în spaţiul concav, bătut de vânt al podului, ascultând zgomotele care răzbăteau dinspre oraşul înăbuşit – un marfar făcând manevre, o sirenă în port, tramvaiele huruind răguşit undeva în spate, lătratul unui câine, sunete imposibil de localizat, un fier bătut, scârţâit de lemn departe, zgomot de uşi trântite dintr-o zonă fără nici o casă, o locomotivă care tuşea ca o oaie care urcă la deal.

Cei doi tineri erau nişte statui care fumau, privitori şi martori cu şepci ţepene şi cămăşi fără guler, ciopliţi în piatra încăperii măturate de vânt unde stăteau lângă mine, fără să aibă unde să se ducă şi nimic de făcut, cu toată noaptea aceea ploioasă, ca de iarnă aproape, întinzându-se dinaintea lor. Am aprins un chibrit în palmele făcute căuş ca ei să-mi poată vedea chipul în penumbra teatrală, ochii afundaţi în orbite, care poate păreau misterioşi datorită tenului meu uimitor de alb, cu înfăţişarea mea tinerească răvăşită în licărul brusc de lumină, să-i fac să se întrebe cine eram în timp ce eu pufăiam dintr-un ultim chiştoc şi mă întrebam ce e cu ei. Ce motiv avea tânărul cu trăsături delicate, cu sprâncenele lui de diavol îmblânzit, să stea acolo ca o siluetă de piatră cu un licurici înăuntru? Ar fi trebuit să aibă o fată drăguţă care să-l certe încetişor şi să-l ducă să plângă la film sau copii care să ţopăie într-o bucătărie de pe Rodney Street. Nu

avea nici o noimă să stai în tăcere ore întregi sub un pod de cale ferată pe o noapte oribilă la sfârşitul unei veri urâte, când fetele aşteptau, gata să se arate fierbinţi şi prietenoase, în bufete şi în pragul prăvăliilor şi în cafeneaua non-stop a lui Rabbiotti, când barul ieftin de la „Bay View“ din colţ avea şemineu şi popice şi o fată oacheşă, senzuală, ceacâră, când saloanele de biliard erau deschise, doar că în cel de pe strada principală nu puteai intra fără guler şi cravată, când parcurile închise aveau estrade pustii, acoperite şi garduri uşor de sărit.

Undeva orologiul de la o biserică a bătut lung, stins, în noaptea care se întindea în dreapta mea, dar n-am stat să număr.

Celălalt tânăr, care stătea la mai puţin de un metru de mine, ar fi trebuit să strige cu băieţii, să se dea mare prin ganguri, să sprijine tejghele, să ţopăie şi să execute croşee în Mannesmann Hall sau să şuşotească în jurul unei găleţi într-un colţ de ring. De ce stătea aici gheboşat, împreună cu un tip ciufut şi cu mine, ascultându-ne respiraţia, marea, vântul care împrăştia nisip pe sub pod, un câine în lanţ şi huruitul tramvaielor câteva străzi mai încolo, văzând scăpăratul unui chibrit, un chip fraged de băietan care iscodea din umbră, razele de la far, mişcarea unei mâini care dibuie după o ţigară, când oraşul lăbărţat bătut de burniţă, crâşmele şi cluburile şi cafenelele, străzile pline de borfaşi, arcadele de lângă promenadă, toate gemeau de prieteni şi de duşmani? Ar fi putut juca napoleon la lumina lumânării într-o baracă din depozitul de cherestea.

În şirurile de case scunde, familiile se aşezau la masă, se dădea drumul la radiouri, cavalerii fiicelor luau loc în camerele din faţă. În casele învecinate se citeau ziarele pe feţe de masă şi se prăjeau cartofi pentru cină. În camerele din faţă ale caselor de pe dealuri se jucau cărţi. În casele din vârfurile dealurilor familiile aveau musafiri, iar storurile de la camerele din faţă nu erau complet trase. Eu ascultam marea într-un colţ înfrigurat al nopţii aceleia însufleţite.

Unul din necunoscuţi a spus din senin, pe un ton ascuţit, limpede:

— Ce facem noi aici?

— Stăm sub un pod nenorocit, a zis celălalt.

— Şi e frig, am zis eu.

— Nu e foarte confortabil, a zis glasul ascuţit al tânărului cu chip plăcut, acum invizibil. Am fost prin hoteluri mai bune decât ăsta.

— Îţi aminteşti noaptea aia de la Majestic? a zis celălalt glas.

A urmat o tăcere prelungă.

— Tu stai des aici? a zis bărbatul cel plăcut. Vocea lui se poate să nu-i fi sunat spart niciodată.

— Nu, e prima dată când vin, am zis eu. Uneori stau sub podul Brynmill.

— Ai încercat vreodată vechiul debarcader?

— Nu prea ai ce face acolo pe ploaie, nu-i aşa?

— Sub debarcader, vreau să zic, printre grinzi.

— Nu, n-am fost acolo.

— Tom îşi petrece fiecare duminică sub debarcader, a zis cu amărăciune tânărul cu faţă de mops. Trebuie să-i duc mâncarea înfăşurată în hârtie.

— Mai vine un tren, am zis eu.

A trecut în viteză pe deasupra noastră, podul a mugit, roţile ne-au scrâşnit prin cap, am fost asurziţi şi orbiţi de scântei şi striviţi sub greutatea incandescentă. Ne-am ridicat din nou ca nişte negri bătuţi în cripta podului. Dinspre oraşul înghiţit nu răzbătea nici un zgomot. Tramvaiele huruiseră până amuţiseră de tot. O apăsare a mării ascunse spăla murdăria docurilor. Numai trei tineri erau vii.

Unul a zis:

— E tristă viaţa când n-ai o casă.

— Înseamnă că tu n-ai o casă a ta? am zis eu.

— Ba da, am o casă, cum să nu.

— Şi eu am.

— Iar eu locuiesc lângă Cwmdonkin Park, am zis eu.

— Ăla e un alt loc unde Tom se duce să stea pe întuneric. Zice că ascultă bufniţele.

— Odată am cunoscut un tip care trăia la ţară, lângă Bridgend, a zis Tom, şi în timpul războiului aveau o fabrică de muniţie şi le-a alungat toate păsările. Tipul pe care îl cunosc zice că poţi recunoaşte oricând un cuc din Bridgend. Face: „Cu-cu-lua-v-ar-dracu! Cu-cu-lua-v-ar-dracu!“

„Cu-cu-lua-v-ar-dracu!“ a răspuns ecoul.

— Şi atunci de ce stai sub pod? a întrebat Tom. Acasă e cald. Poţi să tragi draperiile şi să te-aşezi lângă foc, comod. În seara asta la radio e Gracie. Gata cu lălăitul la lumina lunii.

— Nu vreau să mă duc acasă. Nu vreau să stau lângă foc. N-am nimic de făcut când stau în casă şi nu vreau să merg să mă culc. Îmi place să stau aşa, degeaba, pe întuneric, de unul singur, am zis eu.

Şi chiar îmi plăcea. Eram un plimbăreţ nocturn singuratic şi un adăstător pe la colţuri înveterat. Îmi plăcea să mă plimb prin oraşul umed după miezul nopţii, când străzile erau pustii şi luminile de la ferestre stinse, singur şi viu pe şinele de tramvai care se întindeau pe strada mare scânteind sub lună, enorm de trist pe străzile jilave de pe lângă fantomatica Ebenezer Chapel. Şi niciodată nu mă simţeam mai mult ca atunci una cu lumea îndepărtată şi apăsătoare sau mai plin de iubire şi de aroganţă şi de milă şi de umilinţă, nu doar pentru propria-mi persoană, dar şi pentru pământul însufleţit pe care suferam şi pentru sistemele nesimţitoare din văzduh, Marte şi Venus şi Brazell şi Skully, oamenii din China şi Sfântul Toma, fetele dispreţuitoare şi fetele dornice, soldaţi şi bătăuşi şi poliţişti şi cumpărători escroci, bănuitori, de cărţi la mâna a doua, femei afurisite, zdrenţăroase, care se prefăceau lângă zidul muzeului pentru o ceaşcă de ceai şi femei perfecte, inabordabile, coborâte parcă din reviste, înalte de doi metri, care navigau încet în pantofii lor fără toc, lăcuiţi, prin oţel şi sticlă şi catifea. Mă sprijineam de zidul câte unei case

abandonate din cartierele de vile sau hălăduiam prin încăperile goale, mă opream înspăimântat pe trepte sau mă uitam prin geamurile sparte la mare sau în gol, iar luminile se stingeau una câte una pe bulevarde. Sau mă furişam într-o casă construită pe jumătate, cu cerul înfipt în acoperiş şi cu pisici pe scări şi cu vântul care sufla printre oasele descărnate ale dormitoarelor.

— Tu vorbeşti, am zis eu. Tu de ce nu eşti acasă la tine?

— Nu vreau să fiu acasă la mine, a zis Tom.

— Eu nu sunt pretenţios, a zis prietenul lui.

Când a scăpărat un chibrit, capetele li s-au clătinat şi li s-au prelins pe zid, iar contururi de tauri înaripaţi şi de găleţi s-au alungit şi s-au micşorat. Tom a început să spună o poveste. Mi-am închipuit un alt străin care ar trece pe plajă, pe lângă pod, şi ar auzi brusc glasul acela ascuţit răsunând dintr-o gaură.

Am ratat începutul poveştii, imaginându-mi-l pe bărbatul acela ascultând înspăimântat sau ferindu-se ca un fotbalist care face fente, încoace şi încolo prin întunericul săltăreţ în direcţia felinarelor de după şina de cale ferată, şi mi-am amintit de vocea lui Tom abia când era în mijlocul unei fraze.

— … dus la ele şi le-am zis că era o noapte minunată. Nu era deloc o noapte minunată. Plaja era goală. Le-am întrebat cum le cheamă şi ele ne-au întrebat cum ne zice nouă. În doi timpi şi trei mişcări ne plimbam împreună. Walter aici de faţă le povestea despre petrecerea veselă de la Melba şi despre ce se întâmpla în toaleta femeilor. Trebuia să îi târăşti pe tenori afară ca pe dihori.

— Cum le chema? am întrebat eu.

— Doris şi Norma, a zis Walter.

— Deci ne-am plimbat de-a lungul plajei, înspre dune, a zis Tom, şi Walter era cu Doris, şi eu cu Norma. Norma lucra la spălătoria cu aburi. Nu trecuseră mai mult de zece minute de când ne plimbam şi vorbeam

când, mă jur, am ştiut că m-am îndrăgostit lulea de fată, şi nici măcar nu era aia frumoasă din ele.

Ne-a descris-o. Am văzut-o limpede. Chipul ei rotund, blând, ochii căprui, veseli, gura mare, caldă, părul des tuns bob, trupul bolovănos, picioarele ca două sticle, fundul lătăreţ s-au înfiripat din doar câteva vorbe drept din povestea lui Tom şi am văzut-o înaintând hotărât de-a lungul plajei într-o rochie cu picăţele în seara ploioasă de toamnă, cu mănuşi elegante pe mâinile-i zdravene, cu o brăţară din aur masiv şi o batistă din voal îndesată în ea şi petrecută pe după încheietură şi o poşetă bleumarin cu scrisori şi instantanee din călătorii, o pudrieră, un bilet de autobuz şi o monedă de un şiling.

— Doris era aia frumuşică, a zis Tom, deşteaptă şi îngrijită şi ascuţită la minte ca un brici. Aveam douăzeci şi şase de ani şi nu mai fusesem îndrăgostit în viaţa mea, şi uite-mă acolo, holbându-mă la Norma în mijlocul plajei Tawe, prea înspăimântat să-i ating mănuşile cu degetul. Walter o luase deja pe Doris pe după mijloc.

S-au adăpostit în spatele unei dune. Întunericul s-a lăsat repede peste ei. Walter se distra de minune cu Doris, îmbrăţişând-o şi necăjind-o, iar Tom şedea lângă Norma, îndeajuns de curajos cât să-i ţină mâna vârâtă în mănuşa cea rece şi să-i mărturisească secretele lui. I-a spus câţi ani avea şi unde lucra. Îi plăcea să rămână acasă seara, cu o carte bună. Normei îi plăceau seratele dansante. Şi lui îi plăceau. Norma şi Doris erau surori. „Nu mi-ar fi trecut prin minte“, i-a zis Tom. „Eşti frumoasă. Te iubesc.“

Povestitul de sub pod a lăsat locul nopţii de iubire de după dune. Podul se înălţa până la cer. Zgomotele înăbuşite ale oraşului s-au stins. Stăteam întins ca un codoş într-o tufă, lângă Tom, şi mijeam ochii să-l văd cuprinzându-i sânii Normei cu palmele. „Să nu care cumva să îndrăzneşti!“ Walter şi Doris stăteau în tăcere lângă ei. Ai fi putut auzi un ac căzând.

— Şi chestia curioasă a fost, a zis Tom, că după o vreme ne-am ridicat cu toţi în şezut pe nisip şi ne-am zâmbit unii altora. Şi după aia toţi ne-am mişcat încetişor încoace şi încolo pe nisip pe întuneric, fără să zicem nimic. Iar Doris se culca cu mine, iar Norma era cu Walter.

— Dar de ce v-aţi schimbat între voi, dacă o iubeai? am întrebat eu.

— N-am înţeles niciodată de ce, a zis Tom. Mă gândesc la asta în fiecare noapte.

— Asta s-a întâmplat în octombrie, a zis Walter.

Iar Tom a continuat:

— Nu ne-am prea mai văzut cu fetele până prin iulie. Nu-mi venea să dau ochii cu Norma. Apoi ne-au intentat proces de paternitate la amândoi, iar domnul Lewis, judecătorul, avea optzeci de ani şi era mort de surd. Şi-a dus un corneţel la ureche, iar Norma şi Doris au depus mărturie. Apoi am depus şi noi mărturie, şi el nu se putea hotărî care al cui era. Şi la sfârşit a clătinat din cap şi a arătat înspre noi cu cornetul şi a zis: „Întocmai ca nişte căţelandri!“.

Brusc mi-am amintit cât era de frig. Mi-am frecat mâinile amorţite una de alta. Ce chestie, să stai toată noaptea în frig. Ce chestie, mi-am zis, să asculţi o poveste lungă şi nesatisfăcătoare pe o noapte geroasă, sub un pod polar.

— Şi ce s-a întâmplat dup-aia? am întrebat.

Walter a răspuns.

— Eu m-am însurat cu Norma, a zis el, iar Tom s-a însurat cu Doris. Trebuia să facem ce era corect, nu crezi? De-aia nu vrea Tom să se ducă acasă. Nu se duce niciodată acasă înainte să se crape de ziuă. Eu trebuie să-i ţin de urât. E frate-meu.

Îmi lua zece minute să alerg până acasă. Mi-am ridicat gulerul de la palton şi mi-am îndesat şapca pe urechi.

— Şi chestia curioasă, a zis Tom, e că eu o iubesc pe Norma şi Walter nu le iubeşte nici pe Norma, nici pe Doris. Avem doi băieţei drăguţi. Eu îi

zic lu’ a lu’ meu Norman.

Ne-am strâns mâinile.

— Ne mai vedem, a zis Walter.

— Eu îmi fac veacul pe-aici, a zis Tom.

— Alivoar!

Am ieşit de sub pod, am traversat Trafalgar Terrace şi am rupt-o la fugă pe străzile abrupte.

Unde curge fluviul Tawe

Domnul Humphries, domnul Roberts şi tânărul domn Thomas au bătut la uşa de la intrarea în mica vilă a doamnei Emlyn Evans, „Lavengro“, la ora nouă seara fix. Au aşteptat, ascunşi după o tufă de bobornic, cât timp domnul Evans a traversat târşâindu-şi picioarele, holul de la camera din fund şi s-a chinuit cu ivărele.

Domnul Humphries era profesor de gimnaziu, un bărbat înalt, blond, bâlbâit şi autorul unui roman care nu s-a bucurat de succes.

Domnul Roberts, un bărbat între două vârste, vesel, de proastă reputaţie, era inspector la o companie de asigurări; în domeniul lui i se spunea hoţ de cadavre, iar printre prieteni era cunoscut drept Burke şi Hare[1] sau ca naţionalistul velş. Odată deţinuse o poziţie importantă în administraţia unei berării.

Tânărul domn Thomas era la vremea aceea fără ocupaţie, dar se ştia că în curând avea să plece la Londra să-şi facă o carieră în Chelsea ca jurnalist liber-profesionist; nu avea nici o para chioară şi nutrea speranţa vagă să trăiască întreţinut de femei.

Când domnul Evans a deschis uşa şi şi-a îndreptat lanterna înspre aleea îngustă, luminând garajul şi ţarcul găinilor, dar ratând cu totul tufa şuşotitoare, cei trei bărbaţi au ţâşnit strigând ameninţător:

— Suntem de la OGPU[2], dă-ne drumul înăuntru!

— Căutăm literatură subversivă, a zis domnul Humphries cu greutate, înălţându-şi braţul într-un salut milităresc.

— *Heil*, Saunders Lewis[3]! Şi ştim unde s-o căutăm, a zis domnul Roberts.

Domnul Evans a stins lanterna.

— Intraţi de-afară, din frig, băieţi, şi hai să beţi un strop de ceva. Nu-i decât vin de păstârnac, a adăugat el.

Ei şi-au scos pălăriile şi paltoanele şi le-au aşezat unele peste altele pe stâlpul balustradei. Vorbind în şoaptă de teamă să nu-i trezească pe gemeni, pe George şi Celia, l-au urmat pe domnul Evans în bârlogul lui.

— Unde-i năpasta, domnu’ Evans? a întrebat domnul Roberts cu accent cockney. Şi-a încălzit mâinile în faţa căminului şi s-a uitat cu un zâmbet surprins, cu toate că venea aici în fiecare vineri, la şirul ordonat de cărţi, la somptuosul birou cu rulou care transforma salonul într-o cameră de lucru, la pendula strălucitoare, la fotografiile copiilor care se uitau ţepeni la o păsărică, la vinul de casă delicios ţinut într-o sticlă de bere veche şi care avea aşa un efect, la motanul adormit pe covorul uzat. Acasă *chez la bourgeoisie*!

Era el însuşi un burlac fără casă, cu un trecut tumultuos şi o mulţime de datorii, şi nimic nu-i făcea mai mare plăcere decât să-şi invidieze prietenii pentru nevestele şi bunăstarea lor şi să le vorbească dispreţuitor şi complice.

— În bucătărie, a zis domnul Evans, împărţind fiecăruia câte un pahar.

— Singurul loc pentru o femeie, a zis domnul Roberts însufleţit, cu o singură excepţie.

Domnul Humphries şi domnul Thomas au aranjat scaunele în jurul focului şi toţi patru s-au aşezat, strânşi unul în altul şi secretoşi, cu paharele pline în mâini. O vreme nimeni n-a spus nimic. Îşi aruncau unul altuia priviri şmechereşti, sorbeau şi oftau şi îşi aprindeau ţigări pe care domnul Evans le producea dintr-o cutie de joc de dame şi o dată domnul Humphries s-a uitat către pendulă şi a făcut cu ochiul şi şi-a dus degetul la buze. Apoi, când oaspeţii s-au încălzit şi vinul a început să-şi facă lucrarea, iar ei au uitat de noaptea amarnică de afară, domnul Evans a zis, înfiorându-se uşor la gândul plăcerii interzise:

— Nevasta o să meargă să se culce în jumătate de ceas. Atunci ne putem apuca serios de treabă. Le aveţi cu toţii la voi?

— Şi uneltele, a zis domnul Roberts, plesnindu-se peste buzunarul lateral.

— Şi ce facem până atunci? a întrebat tânărul domn Thomas.

Domnul Humphries a făcut din nou cu ochiul.

— Mergem pe burtă!

— Am aşteptat să vină seara asta cum aşteptam sâmbetele când eram copil, a zis domnul Evans. Atunci primeam un penny. Şi se ducea tot pe bomboane sticloase şi pe ursuleţi gumaţi.

Era comis-voiajor specializat în cauciuc, jucării de cauciuc şi irigatoare şi covoraşe de baie. Uneori domnul Roberts îi zicea „prietenul săracilor“ ca să-l facă să roşească. „Nu! Nu! Nu!“ protesta el atunci. „Poţi să te uiţi la mostrele mele, nu e nimic de genul ăla aici“. Era socialist.

— Eu obişnuiam să-mi cumpăr un pachet de cenuşărese[4] de penny-ul meu, a zis domnul Roberts, şi le fumam în abator. Cel mai dulce fum din lume. Nu se mai găsesc acum.

— Ţi-l mai aminteşti pe bătrânul Jim, îngrijitorul de la abator? a întrebat domnul Evans.

— A venit după ce-am plecat eu; io nu-s pifan ca voi, măi băieţi.

— Dar dumneata nu eşti bătrân, domnu’ Roberts. Gândeşte-te la G.B.S.[5].

— Nu ţin la mine shawvinisme din astea. Eu sunt un consumator de orătănii şi de dobitoace, şi nu mă căiesc.

— Mănânci şi flori?

— Vai! Vai! Voi ăştia, literaţii, vorbiţi pe înţelesul meu! Nu sunt decât un biet profanator de morminte ambulant.

— Îşi vâra mâna în lada şi-ţi scotea de acolo un şobolan cu gâtul rupt, curat ca lacrima pentru bani de-o bere.

— Şi pe vremea aia berea era bere.

— Nu daţi din casă! Domnul Humphries a bătut cu paharul în tăblia mesei. Nu trebuie să irosiţi poveştile, o să avem nevoie de toate, a zis el. Ai notat anecdota cu abatorul în agenda dumitale, domnu’ Thomas?

— O s-o ţin minte.

— Nu uitaţi, acum nu puteţi vorbi decât la nimereală, a zis domnul Humphries.

— În regulă, Roderick! s-a grăbit domnul Thomas să spună.

Domnul Roberts şi-a acoperit urechile cu palmele.

— Conversaţia capătă o tentă ezoterică, a zis el. Vă rog să scuzaţi limbajul! Domnu’ Evans, ai cumva o puşcă de vânătoare de calibru mic? Vreau să-i pun pe intelectuali pe fugă. Ţi-am povestit vreodată cum am ţinut o prelegere la John O’London’s Society[6] cu tema „Utilitatea lipsei de utilitate“? Aia zic eu întrebare încuietoare! Tot timpul am vorbit despre Jack London şi, când la sfârşit mi-au zis că n-a fost o prelegere despre ce spusesem că are să fie, le-am zis: „Păi bine, era inutil să vorbesc despre aia, nu-i aşa?“ şi le-am închis gura. Doamna dr. Davies era în primul rând, v-o mai amintiţi? A ţinut prima prelegere despre W.J. Locke şi pe la jumate a început să încurce literele. Îţi mai aduci aminte cum vorbea despre „Vagul dragabond“[7], domnu’ Humphries?

— Nu mai daţi din casă! a zis domnul Humphries, oftând din rărunchi. Păstreaz-o pentru mai încolo.

— Mai vreţi păstârnac?

— Alunecă pe gâtlej ca untdelemnul, domnu’ Evans.

— Ca laptele pentru bebeluşi.

— Zi când să mă opresc, domnu’ Roberts.

— Un cuvânt din patru silabe care denotă o perioadă de timp. Mulţumesc! Am citit treaba asta pe o cutie de chibrituri.

— De ce nu pun romane-foileton pe cutiile de chibrituri? Ai cumpăra toată prăvălia să vezi ce-a mai făcut Daphne, a zis domnul Humphries.

S-a oprit şi s-a uitat stânjenit în jur la chipurile prietenilor lui. Daphne era numele divorţatei din Manselton de dragul căreia domnul Roberts îşi pierduse şi reputaţia, şi poziţia de la berărie. Avea obiceiul să livreze sticle la ea acasă, gratis, îi cumpărase o comodă pentru băuturi şi îi dăduse o sută de lire şi inelele maică-sii. În schimb, ea dădea petreceri grandioase la care nu-l invita niciodată. Numai domnul Thomas băgase de seamă numele şi spunea:

— Nu, domnu' Humphries, cel mai bine ar fi pe suluri de hârtie igienică.

— Când am fost la Londra, a zis domnul Roberts, am stat la o pereche pe nume Armitage în Palmer's Green. El făcea draperii şi persiene. Obişnuiau să-şi lase zilnic unul altuia mesaje pe hârtia igienică.

— Dacă vrei să-l faci pe-un persian, a zis domnul Evans, trage draperiile. Întotdeauna se simţea un pic lăsat pe dinafară la seratele pe care le organiza la el şi o aştepta pe doamna Evans să intre, cu un aer dezaprobator, din bucătărie.

— De multe ori a trebuit să mă şterg cu „Dragă Tom, nu uita că familia Watkins vine la ceai" sau „Pentru Peggy, de la Tom, spre aducere aminte". Domnul Armitage era adept de-al lui Mosley[8].

— Nişte golani, a zis domnul Humphries.

— Zău aşa, ce ne facem cu uniformicarea asta a individului? a întrebat domnul Evans.

Maud era tot la bucătărie; o auzea izbind farfuriile.

— Ca să-ţi răspund la întrebare cu o altă întrebare, a zis domnul Roberts, punându-i domnului Evans palma pe genunchi, ce individualitate ne-a mai rămas? Epoca producţiei de serie produce omul de serie. Maşina produce robotul.

— Să-i fie sclav, a articulat domnul Humphries limpede, şi nu stăpân, ascultaţi la mine.

— Despre asta-i vorba. Exact. Tirania bujiei, domnu’ Humphries, şi carnea e cea care plăteşte întotdeauna.

— Sunt pahare goale?

Domnul Roberts şi-a întors paharul cu fundul în sus.

— Pe vremuri, în Llanelly, asta însemna „Mă iau la trântă cu cel mai tare om din cameră“. Dar, serios vorbind, cum bine le zice domnu’ Evans, individualistul demodat e acum un cep pătrat într-o gaură rotundă.

— Şi ce mai gaură! a zis domnul Thomas.

— Păi să-i luăm numai pe – cum le zicea Spectator săptămâna trecută? – neconducătorii noştri.

— Ia-i dumneata, domnu’ Roberts, noi avem deja şobolanii noştri, a zis domnul Evans, râzând nervos. Dinspre bucătărie nu se mai auzea nimic. Maud era gata.

— Spectator este pseudonimul literar al lui Basil Gorse Williams, a zis domnul Humphries. Ştiaţi careva treaba asta?

— Porecla de luptător. I-ai văzut articolul despre Ramsay Mac? „O oaie îmbrăcată în blană de lup.“

— Dacă-l ştiu? a zis domnul Roberts dispreţuitor. Am şi vărsat pe el.

Doamna Evans a auzit această din urmă observaţie când intra în încăpere. Era o femeie slabă, cu riduri adânci, mâini obosite, nişte ochi căprui cândva frumoşi şi un nas trufaş. Nu reuşea s-o tulbure nimic, o dată îl ascultase pe domnul Roberts descriindu-şi hemoroizii vreme de mai bine de un ceas într-un ajun de An Nou şi îi îngăduise, fără să protesteze, să le zică fructele mâniei. Când era treaz, domnul Roberts i se adresa cu „doamnă“ şi păstra conversaţia în sfera vremii şi a guturaiurilor. A ţâşnit în picioare şi i-a oferit scaunul lui.

— Nu, mulţumesc, domnule Roberts, a zis ea pe un ton răspicat, aspru. Mă duc imediat la culcare. Nu-mi prieşte frigul.

Du-te să te culci, urâtă Maud, şi-a spus tânărul domn Thomas.

— Nu vreţi ceva cald, doamna Evans, înainte să vă retrageţi? a zis el.

Ea a clătinat din cap, le-a adresat amicilor un zâmbet neconvingător şi i-a zis domnului Evans:

— Pune lumea-n ordine înainte să vii la culcare.

— Noapte bună, doamna Evans.

— De data asta nu stau mai târziu de miezul nopţii, Maud, promit. O să-l duc pe Sambo în spate.

— Noapte bună, doamnă.

Somn uşor, înţepato.

— Eu n-o să vă mai deranjez, domnilor, a zis ea. Ce-a mai rămas din vinul de păstârnac de la Crăciun este în pantofar, Emlyn. E păcat de el să se irosească. Noapte bună.

Domnul Evans a înălţat din sprâncene şi a fluierat.

— Pfiu! Măi, băieţi! S-a prefăcut că-şi face vânt cu cravata. Apoi mâna i-a încremenit în aer. Era obişnuită cu o casă mare, a zis el, cu servitori.

Domnul Roberts a scos creioanele şi stilourile din buzunarul lateral.

— Unde e nepreţuitul MS? Tempus fugitează.

Domnul Humphries şi domnul Thomas şi-au pus carneţelele pe genunchi, au luat fiecare câte un creion şi l-au urmărit pe domnul Evans cum deschide uşa de la pendulă. Sub greutăţi se afla un teanc de hârtii legate cu o fundă albastră pe care domnul Evans l-a luat şi l-a pus pe birou.

— Cer să se facă linişte în vederea începerii şedinţei, a zis domnul Roberts. Să vedem unde rămăseserăm. Ai minuta, domnu’ Thomas?

— „*Unde curge fluviul Tawe*“, a zis domnul Thomas, „un roman despre viaţa de provincie. Capitolul întâi: o descriere transversală a oraşului, Portul, Mahalaua, Suburbiile etc.“. Pe asta am terminat-o. Titlul asupra căruia ne-am oprit a fost: Capitolul întâi – „Oraşul public“. Capitolul al doilea se va intitula „Vieţile personale“, iar domnul Humphries a venit cu următoarea propunere: „Fiecare colaborator să ia

câte un personaj din fiecare categorie socială sau pătură a oraşului şi să-l prezinte cititorilor cu un scurt istoric al vieţii sale până la momentul de unde începe povestea noastră, ca de exemplu, iarna aceasta. Aceste prezentări ale personajelor, ce vor fi considerate de-acum înainte protagoniştii principali, precum şi povestirile lor biografice vor constitui cel de-al doilea capitol“. Întrebări, domnilor?

Domnul Humphries era de acord cu tot ceea ce spusese. Personajul lui era un institutor sensibil cu idei înaintate, neînţeles şi prost tratat.

— Nu avem întrebări, a zis domnul Evans.

El se ocupa de Suburbii. Îşi foşnea notiţele şi aştepta să poată începe.

— Eu n-am scris nimic încă, a zis domnul Roberts. Am totul în cap.

El alesese Mahalaua.

— În ceea ce mă priveşte, a zis domnul Thomas, nu m-am decis încă dacă să merg cu o chelneriţă sau cu o prostituată.

— Ce ziceţi de o chelneriţă care se şi prostituează? a sugerat domnul Roberts. Sau poate am putea lua fiecare câtă două personaje? Mie mi-ar plăcea un membru în consiliul orăşenesc. Şi o vânătoare de avere.

— Cine avea un nume pentru astea, domnule Humphries? a întrebat domnul Thomas.

— Grecii.

Domnul Roberts i-a dat un ghiont domnului Evans şi a spus în şoaptă:

— Tocmai mi-a venit în minte o propoziţie introductivă pentru bucata mea. Ascultă, Emlyn. „Pe masa şubredă din colţul încăperii înghesuite, mizerabile, un străin ar fi putut zări, la lumina pâlpâitoare a lumânării din sticla de gin, o ceaşcă spartă, plină de vomă sau de şarlotă.“

— Fii serios, Ted, a zis domnul Evans râzând. Aveai scrisă propoziţia aia.

— Nu, mă jur, mi-a venit uite-aşa! A pocnit din degete. Ce, mi-aţi citit notiţele?

— Dumneata, domnu’ Thomas, ai apucat să scrii ceva?

— Nu încă, domnu’ Evans.

Săptămâna aceea lucrase la povestirea cu mâţa care sărise peste o femeie în momentul în care îşi dădea sufletul şi o transformase în vampir. Ajunsese la partea în care femeia era o moartă vie şi lucra ca guvernantă, dar nu-i trecea prin minte cum s-o strecoare în roman.

— Nu e nevoie, a întrebat el, să evităm cu totul fantasticul, nu-i aşa?

— Staţi un pic! Staţi un pic! a zis domnul Humphries. Hai să ne ţinem de realismul nostru! Domnu’ Thomas o să transforme toate personajele în Păsări Albastre înainte să apucăm să ne dăm seama. Să le luăm pe fiecare pe rând. A terminat careva istoricul personajului lui? El ţinea în mână biografia lui, scrisă cu cerneală roşie. Scrisul era şcolăresc, îngrijit şi mărunt.

— Cred că personajul meu e gata să iasă la rampă, a zis domnul Evans. Dar n-am scris-o încă. O să trebuiască să mă uit pe notiţe şi să inventez restul. E o poveste foarte prostească.

— Păi, trebuie să începi, desigur, a zis domnul Humphries cu dezamăgire în glas.

— Toate biografiile sunt prosteşti, a zis domnul Roberts. A mea ar face până şi o pisică să râdă.

Domnul Humphries a spus:

— Trebuie să vă contrazic aici. Viaţa acelui numitor comun mitic, omul de pe stradă, este plicticoasă la culme, domnu’ Roberts. Societatea capitalistă a făcut din el un conglomerat de sentimente reprimate şi de obiceiuri inutile sub acel simbol al divinităţii clasei de mijloc, melonul. Şi-a mutat grăbit privirea dinspre notiţele din mână. Truda neîncetată pentru hrana zilnică, căpcăunii şomajului, zeii chiţibuşari ai afectării aristocrate, minciunile găunoase ale patului conjugal. Căsnicia, a zis el, scrumând pe covor, prostituţie legală şi monogamă.

— Prr! Prr! Stai c-a început!

— Domnu’ Humphries a-ncălecat iar pe căluţul lui de lemn.

— Mă tem, a zis domnul Evans, că îmi lipseşte vocabularul bogat al prietenului nostru. Fie-vă milă de un biet amator. Îmi faceţi povestioara de ruşine înainte să fi început măcar.

— Eu tot mai cred că viaţa omului de rând este de-a dreptul extraordinară, a zis domnul Roberts, uitaţi-vă la a mea…

— În calitate de secretar, a zis domnul Thomas, votez să ascultăm povestirea domnului Evans. Trebuie să încercăm să intrăm pe lista de primăvară cu *Tawe* al nostru.

— *Mâine şi mâine* al meu s-a publicat vara, pe caniculă, a zis domnul Humphries.

Domnul Evans a tuşit, s-a uitat în foc şi a început.

— O cheamă Mary, a zis el, dar ăsta nu e numele ei adevărat. Îi zic aşa pentru că e o femeie adevărată şi nu vrem să ne trezim cu vreun proces de calomnie. Locuieşte într-o casă numită „Bellevue“, dar ăsta nu e numele real, evident. O vilă cu orice alt nume, domnu’ Humphries. Am ales-o drept personaj pentru că viaţa ei este o mică tragedie, dar nu una lipsită de note de umor. E aproape rusească. Mary – Mary Morgan acum, dar Mary Phillips înainte să se mărite, şi asta vine mai târziu, ăsta e anticlimaxul – nu s-a născut în suburbie, nu a trăit la umbra melonului, ca mine şi ca domniile voastre. Sau ca mine, în orice caz. Eu m-am născut în „The Poplars“, iar acum stau în „Lavengro“. Din melon în melon, deşi trebuie să mărturisesc, apropo de diatriba domnului Humphries – şi eu sunt întâiul susţinător al punctului lui de vedere – că omul de rând este un personaj la fel de interesant ca şi poeţii nevrotici din grupul Bloomsbury[9].

— Adu-mi aminte să-ţi strâng mâna, a zis domnul Roberts.

— Am impresia că ai citit ziarele de duminică, a zis domnul Humphries acuzator.

— Voi doi puteţi să vă ciondăniţi mai încolo, a zis domnul Thomas.

— „Este omul de rând un şoarece?“ Ei, acum, care-i treaba cu Mary?

— Mary Phillips, a reluat domnul Evans, – şi încă o întrerupere din partea intelectualilor şi o să-l pun pe domnu’ Roberts să vă povestească operaţiile lui, şi n-o să iert pe nimeni – trăia la o fermă mare din Carmarthenshire, n-o să vă spun precis unde, iar taică-su era văduv. Avea tot ce-i trebuia şi bea de stingea, dar se purta mereu frumos. Hai, zău aşa! Uitaţi de războiul de clasă, l-am văzut cum mocneşte. Provenea dintr-o familie foarte bună, trainică, dar le trăgea la măsea, asta-i tot.

Domnul Roberts a zis:

— Vânatul, pescuitul şi troscănitul.

— Nu, nu era chiar un boiernaş, dar nu era nici *nouveau riche*. Nici sânge de Philipstein n-avea în el, nu c-aş fi antisemit. Să ne gândim numai la Einstein şi la Freud. Sunt şi creştini răi. Bătrânul era exact cum vă zic, dacă m-aţi lăsa numai să vorbesc, un tip dintr-o familie de ţărani vrednici care făcuse avere şi acum o cheltuia.

— O lichida.

— Nu avea decât un copil, pe Mary, iar ea era atât de cuviincioasă, că nu suporta să-l vadă băut. De fiecare dată când venea acasă seara, beat turtă, se încuia la ea în cameră şi îl auzea cum se-nvârte prin casă, strigând după ea şi uneori spărgând porţelanurile. Dar asta nu se întâmpla decât uneori şi, chiar şi atunci, nu s-ar fi atins de un păr din capul ei. Avea cam optsprezece ani şi era o fată frumoasă, nu vedetă de cinema, vezi bine, şi nici genul domnului Roberts, şi poate că suferea şi de un complex al lui Oedip, însă îl ura pe taică-su şi îi era ruşine cu el.

— Care este genul meu, domnu’ Evans?

— N-o face pe niznaiul, domnu’ Roberts. Domnu’ Evans se referă la genul de femeie pe care o poţi duce acasă să-i arăţi colecţia dumitale de timbre.

— Eu nu zic nimic! a zis domnul Thomas.

— Expresia corectă este „nu zic nica“, a spus domnul Roberts. Domnu’ Thomas, dumneata te temi că o să credem că tratezi cu

superioritate clasa de jos dacă foloseşti expresii din popor.

— Fără răutăcisme, domnu' Roberts! a zis domnul Humphries.

— Mary Phillips s-a îndrăgostit de un tânăr căruia o să-i zic Marcus David, a reluat domnul Evans, continuând să se uite la foc, evitând privirile amicilor şi adresându-li-se flăcărilor, şi i-a zis lui taică-su: „Tată, Marcus şi cu mine vrem să ne logodim. O să-l invit la cină într-o seară şi trebuie să-mi promiţi că n-o să te îmbeţi". El a zis: „Dar eu nu-s niciodată beat!", însă era beat când a spus-o, şi n-a avut încotro şi a trebuit să-i promită. „Dacă-ţi calci cuvântul, n-o să ţi-o iert niciodată", i-a zis Mary. Marcus era un băiat de fermier bogat dintr-un alt ţinut, un soi de Valentino în variantă rurală, dacă vă puteţi închipui aşa ceva. L-a invitat la cină, iar el a venit, foarte chipeş, cu părul uns. Slugile erau ieşite. Domnul Phillips plecase la iarmaroc în dimineaţa aia şi nu se întorsese încă. A răspuns chiar ea la uşă. Era o seară de iarnă.

— Imaginaţi-vă scena. O fată sclivisită, binecrescută, de la ţară, plină de complexe şi de fobii, trufaşă ca o ducesă şi îmbujorată ca o lăptăreasă deschizându-i uşa iubitului ei şi văzându-l acolo, proiectat pe fundalul întunecat, sfios şi chipeş. Pe asta o aveam scrisă. Viitorul ei atârna de seara aceea ca de o aţă. „Intră", l-a poftit ea. Nu s-au sărutat, dar ea a vrut ca el să se încline şi să-şi lipească buzele de mâna ei. I-a arătat casa, care fusese înadins curăţată şi lustruită, şi vitrina cu vasele din porţelan de Swansea. Nu aveau o galerie de portrete, aşa că s-a mulţumit să-i arate instantaneele maică-sii de pe hol şi fotografia cu taică-su, înalt şi tânăr şi treaz, în costumul în care vâna vidre. Şi în tot acest timp în care îi etala mândră avutul lor, străduindu-se să-i demonstreze lui Marcus, al cărui tată era judecător de pace, că provenea dintr-o familie suficient de prosperă încât să merite s-o ia de nevastă, aştepta cu înfrigurare întoarcerea lui taică-su. „O, Doamne", se ruga ea, când s-au aşezat să ia o cină rece, „Te rog, fă ca tata să se întoarcă prezentabil". Puteţi să-i ziceţi snoabă, dacă vreţi, dar nu uitaţi că viaţa boiernaşilor de ţară sau pe-acolo era strâns

legată de totemurile şi fetişurile străvechi ale posesiunii. La cină i-a descris arborele ei genealogic şi şi-a exprimat speranţa că mâncarea a fost pe gustul lui. Ar fi trebuit să fie o cină caldă, dar nu voise ca el să dea ochii cu servitorii, care erau bătrâni şi răpciugoşi. Taică-su refuza să renunţe la ei pentru că îi avusese dintotdeauna, şi aici vedeţi conservatorismul acestui tip de societate anume în toată splendoarea lui. Ca să n-o mai lungesc (asta este numai esenţa poveştii, domnu' Thomas), ajunseseră pe la jumătatea cinei, iar conversaţia devenea mai intimă şi ea aproape că uitase cu totul de taică-su, când uşa de la intrare s-a dat de perete şi domnul Phillips a intrat bălăbănindu-se în hol, beat cui. Uşa de la sufragerie era întredeschisă şi îl puteau vedea bine. N-o să încerc să descriu sentimentele caleidoscopice care au încercat-o pe Mary zărindu-l pe taică-su clătinându-se şi auzindu-l bombănind gros pe hol. Era un tip masiv – am uitat să vă zic –, peste un metru optzeci şi mai bine de o sută de kile. „Repede! Repede! Sub masă!" a şoptit ea alarmată, apucându-l pe Marcus de mână şi trăgându-l după ea sub masă. Cât de uimit trebuie să fi fost Marcus, n-avem de unde să ştim. Domnul Phillips a intrat şi n-a văzut pe nimeni, aşa că s-a aşezat la masă şi a terminat de mâncat. A lins ambele farfurii lună şi, de sub masă, îl auzeau înjurând şi înfulecând. De fiecare dată când Marcus începea să se foiască, Mary îi spunea: „Şşt!". Când n-a mai rămas nimic de mâncat, domnul Phillips a ieşit din cameră. Îi vedeau picioarele. Apoi, cum-necum, a reuşit să urce la etaj, spunând vorbe care o făceau pe Mary să se cutremure pe sub masă, vorbe din câte două silabe.

— Lasă-ne să ghicim din trei încercări, a zis domnul Roberts.

— Şi l-a auzit intrând la el în cameră. Ea şi Marcus au ieşit din ascunzătoare şi s-au aşezat dinaintea farfuriilor goale. „Nu ştiu cum să mă scuz, domnu' David", a zis ea şi aproape că o bufnea plânsul. „Nu face nimica", a zis el, căci era un tânăr de înţeles în toate privinţele, „a fost şi omul la iarmaroc în Carmarthen. Eu unul nu mă dau în vânt după abstinenţi". „Băutura îl îndobitoceşte pe om", a zis ea. El i-a spus să nu-şi

facă griji şi că nu se supărase, iar ea i-a oferit fructe. „Ce-ai să crezi despre noi acum, domnu’ David? Nu l-am văzut niciodată în halul ăsta.“ Mica lor aventură i-a apropiat şi peste puţin timp îşi zâmbeau şi orgoliul ei rănit aproape că se vindecase când, dintr-odată, domnul Phillips a deschis uşa de la camera lui şi s-a năpustit la parter, cu suta lui de kile, zguduind casa din temelii. „Pleacă!“ i-a strigat ea încetişor lui Marcus, „te rog, pleacă până nu intră în cameră!“ N-a mai avut timp. Domnul Phillips stătea în hol, gol-puşcă. Ea l-a târât din nou pe Marcus sub masă şi şi-a acoperit ochii cu mâna să nu-l vadă pe taică-su. Îl auzea scotocind prin cuierul de pe hol după o umbrelă şi ştia ce avea de gând să facă. Ieşea să urmeze chemarea naturii. „O, Doamne“, se ruga ea, „fă-l să găsească umbrela şi să apuce să iasă. Numai nu pe hol! Nu pe hol!“. L-au auzit ţipând să i se aducă umbrela. Ea şi-a luat mâna de la ochi şi l-a văzut cum dărâmă uşa de la intrare. A smuls-o din ţâţâni, a ridicat-o deasupra capului şi a ieşit împleticindu-se în noapte. „Grăbeşte-te! Te rog, grăbeşte-te!“ a zis ea. „Acum trebuie să pleci, domnu’ David“. L-a scos de sub masă. „Te rog din suflet, pleacă“, a zis ea. „Lasă-mă cu ruşinea mea.“ A izbucnit în plâns, iar el a zbughit-o afară din casă. Şi ea a rămas sub masă toată noaptea.

— Asta-i tot? a întrebat domnul Roberts. Un incident foarte emoţionant, Emlyn. Cine ţi l-a povestit?

— Cum să fie asta tot? a făcut domnul Humphries. Nu ni se zice cum a ajuns Mary Phillips la „Bellevue“. Am lăsat-o sub o masă în Carmarthenshire.

— Eu cred că Marcus ăsta e un tip demn de dispreţ, a zis domnul Thomas. Eu n-aş părăsi niciodată o fată în halul ăla. Dar dumneata, domnu’ Humphries?

— Şi încă sub o masă. Aia-i partea care mi-a plăcut. Aia da poziţie. Perspectivele erau cu totul altele, a zis domnul Roberts, pe vremea aia.

Puritanismul obtuz este o glorie apusă. Închipuiţi-vi-o pe doamna Evans sub masă. Şi ce s-a mai întâmplat după aia? Fata a murit de torticolis?

Domnul Evans s-a întors dinspre foc ca să-i arunce o privire plină de reproş.

— N-ai decât să faci mişto cât vrei, dar adevărul este că un astfel de incident are un efect de durată asupra unei fete orgolioase, sensibile, ca Mary. Nu-i apăr susceptibilităţile. Însuşi temeiul orgoliului ei este depăşit. Sistemul social, domnu' Roberts, nu e-n chestiune. Vă povestesc pur şi simplu un incident care s-a petrecut. Implicaţiile lui sociale nu ne interesează.

— M-ai pus la punct, domnu' Evans.

— Şi ce s-a întâmplat cu Mary?

— Nu-l enerva, domnu' Thomas. O să-ţi rupă capul.

Domnul Evans a ieşit să mai aducă nişte vin de păstârnac şi, când s-a întors, a zis:

— Ce s-a întâmplat după aceea? O! Mary l-a părăsit pe taică-su, bineînţeles. A zis că n-are să-l ierte niciodată, şi nu l-a iertat, aşa că s-a dus să locuiască la un unchi de-al ei din Cardiganshire, un anume dr. Emyr Lloyd. Şi el era judecător de pace, se scălda în bani, avea vreo şaptezeci şi cinci de ani – ţineţi minte vârsta – cu o clientelă numeroasă şi prieteni influenţi. Unul dintre cei mai vechi prieteni ai lui era John William Hughes – nu e numele lui real –, postăvarul londonez, care avea casa de la ţară lângă a lui. Vă amintiţi vorbele marelui Caradoc Evans? Cei din Cardiganshire se întorc întotdeauna în Ţara Galilor să moară după ce i-au jumulit pe londonezi şi-au făcut avere. Şi unicul lui fiu, Henry William Hughes, care era un tânăr educat, s-a îndrăgostit de Mary în clipa în care a zărit-o, iar ea l-a uitat pe Marcus şi ruşinea de sub masă şi s-a îndrăgostit de el. Ei, acum, nu vă arătaţi dezamăgiţi înainte să încep. Nu e o poveste de dragoste. Însă s-au hotărât să se căsătorească, iar John William Hughes şi-a dat consimţământul, pentru că unchiul lui Mary era

unul dintre oamenii cei mai respectaţi din ţară, iar taică-su avea bani care aveau să-i revină ei după ce murea, iar el se străduia din răsputeri în acest sens. Urmau să facă o nuntă discretă la Londra. Totul era aranjat. Domnul Phillips nu fusese invitat. Mary avea trusoul pregătit. Dr. Lloyd urma s-o conducă la altar. Beatrice şi Betti William Hughes erau domnişoarele de onoare. Mary a plecat la Londra cu Beatrice şi cu Betti şi s-a cazat la o verişoară, iar Henry William Hughes a stat în apartamentul de deasupra prăvăliei lui taică-su şi, în preziua nunţii, dr. Lloyd a sosit de la ţară şi a luat ceaiul cu Mary şi cina cu John William Hughes. Mă întreb cine a plătit pentru toate astea. Apoi Dr. Lloyd s-a retras la el la hotel. Vă ofer aceste detalii banale ca să vă daţi seama cât de rânduit şi de normal era totul. Protagoniştii erau acolo la loc sigur. A doua zi, cu puţin înainte să înceapă ceremonia, Mary şi verişoara ei, al cărei nume este irelevant şi la fel şi personalitatea, împreună cu cele două surori, amândouă erau urâte şi aveau treizeci de ani, aşteptau nerăbdătoare să le ia doctorul. Minutele treceau, Mary plângea, surorile se bosumflaseră, verişoara încurca pe toată lumea, însă doctorul tot nu venea. Verişoara a sunat la hotelul unde era cazat, dar i s-a zis că nu dormise acolo în noaptea aceea. Da, a zis recepţionerul, ştia că doctorul era aşteptat la o nuntă. Recepţionerul le-a sugerat că poate le aştepta la biserică. Aparatul de taxat mergea în continuare şi asta le îngrijora pe Beatrice şi pe Betti aşa că, într-un târziu, surorile, verişoara şi cu Mary au pornit spre biserică. Afară se strânsese o mulţime de oameni. Verişoara a scos capul pe geamul taxiului şi a rugat un poliţist să cheme un îngrijitor de la biserică. Îngrijitorul le-a spus că doctorul Lloyd nu era acolo şi că mirele şi cavalerul de onoare aşteptau. Vă puteţi închipui ce-a fost în inima lui Mary Phillips când a văzut îmbulzeală la uşa bisericii şi un poliţist escortându-l pe taică-su afară. Domnul Phillips avea buzunarele pline de sticle şi cum reuşise să intre în biserică, nimeni nu ştia.

— Asta e ultima picătură, a zis domnul Roberts.

— Beatrice şi Betti i-au zis: „Nu plânge, Mary, poliţistul îl duce de aici. Uite! A căzut în rigolă! Ce-a mai stropit! Nu pune la inimă, o să se termine totul curând. O să fii doamna Henry Williams Hughes.“ Făceau şi ele tot ce puteau. „Poţi să te măriţi şi fără dr. Lloyd“, i-a zis verişoara ei, iar ea s-a luminat printre lacrimi – oricine ar fi plâns în locul ei – şi în clipa aceea un alt poliţist…

— Încă unul! a exclamat domnul Roberts.

— … şi-a croit drum prin mulţime până la intrarea în biserică şi le-a transmis un mesaj celor dinăuntru. John William Hughes şi Henry William Hughes şi cavalerul de onoare au ieşit şi au început să discute toţi cu poliţistul, dând din mâini şi arătând către taxiul în care se aflau Mary şi domnişoarele de onoare şi verişoara. John William Hughes a alergat pe alee până la taxi şi le-a strigat prin geam: „Dr. Lloyd e mort! O să trebuiască să anulăm nunta“. Henry William Hughes l-a urmat, a deschis portiera taxiului şi a zis: „Du-te acasă, Mary. Noi trebuie să mergem la secţia de poliţie“. „Şi la morgă“, a zis tatăl lui. Şi aşa taxiul a dus-o pe viitoarea mireasă acasă, iar surorile au plâns mai abitir decât ea tot drumul.

— Ce sfârşit trist, a zis domnul Roberts, plin de recunoştinţă, şi şi-a mai turnat un pahar.

— Nu e chiar sfârşitul, a zis domnul Evans, pentru că nunta n-a fost doar anulată. N-a mai avut loc niciodată.

— Dar de ce? a întrebat domnul Humphries, care urmărise povestea cu o expresie gravă, chiar şi atunci când domnul Phillips se prăvălise în şanţ. De ce să oprească moartea unui doctor totul? Putea să găsească pe altcineva s-o conducă la altar. Eu aş fi condus-o.

— Problema n-a fost moartea doctorului, ci locul şi modul în care murise, a zis domnul Evans. A murit într-o cameră dintr-un bloc de nefamilişti, în braţele unei anumite doamne. O femeie de stradă.

— Măi, să fiu al naibii! a exclamat domnul Roberts. Şaptezeci şi cinci de ani. Mă bucur că ne-ai pus să reţinem vârsta, domnu’ Evans.

— Dar cum a ajuns Mary Phillips să locuiască la „Bellevue“? N-ai apucat să ne spui, a zis domnul Thomas.

— Cei doi William Hughes nu puteau accepta ca nepoata unui bărbat care murise în împrejurările alea…

— Oricât de flatante ar fi fost pentru bărbăţia lui, a zis domnul Humphries, bâlbâindu-se.

— … să intre în familia lor, aşa că Mary s-a întors la taică-su, iar el s-a îndreptat pe dată – o! ce ţâfnoasă era pe vremea aia – şi într-o zi a cunoscut un vânzător ambulant de furaje şi nutreţ şi s-a măritat cu el numai ca să-i facă în ciudă. S-au mutat la „Bellevue“ şi când a murit, domnul Phillips şi-a lăsat averea bisericii, aşa că Mary nu s-a ales până la urmă cu nimic.

— Şi nici bărba-su. Ce ziceai că vindea? a întrebat domnul Roberts.

— Furaje şi nutreţ.

După aia domnul Humphries şi-a citit biografia, care era lungă şi tristă şi bine scrisă; iar domnul Roberts a spus o poveste despre mahalale, care nu putea fi inclusă în carte.

Apoi domnul Evans s-a uitat la ceas.

— E miezul nopţii. I-am promis lui Maud că nu mai stăm până după miezul nopţii. Unde-i motanul? Trebuie să-l dau afară; sfâşie pernele. Nu că m-ar deranja. Sambo! Sambo!

— Uite-l, domnu’ Evans, sub masă.

— Ca biata Mary, a zis domnul Roberts.

Domnul Humphries, domnul Roberts şi tânărul domn Thomas şi-au luat pălăriile şi paltoanele de pe balustradă.

— Ştii cât e ceasul, Emlyn? a strigat doamna Evans de la etaj.

Domnul Roberts a deschis uşa şi s-a grăbit să iasă.

— Acum vin, Maud. Tocmai le spuneam noapte bună. Noapte bună! a zis domnul Evans cu glas tare. Vinerea viitoare, la nouă fix, a spus el în şoaptă. Eu o să-mi cizelez povestirea. O să terminăm capitolul al doilea şi ne apucăm de al treilea. Noapte bună, tovarăşi.

— Emlyn! Emlyn! a strigat doamna Evans.

— Noapte bună, Mary, a zis domnul Roberts către uşa închisă.

Cei trei prieteni au apucat-o pe alee.

1. William Burke şi William Hare, imigranţi de origine irlandeză cărora li se atribuie o serie de crime comise în Edinburgh în 1828. Cei doi au vândut cadavrele victimelor ca material pentru disecţii.
2. Poliţia secretă a Uniunii Sovietice în perioada 1923-1934.
3. Saunders Lewis (1893-1985), poet, dramaturg şi militant politic galez, fondatorul Partidului Naţional Galez şi una dintre cele mai marcante personalităţi ale literaturii de limbă velşă.
4. Cinderella, marcă populară de ţigări lansată în 1888. Preţul scăzut (cinci ţigări la preţul de un penny) era rezultatul direct al automatizării industriei tutunului.
5. Referire la George Bernard Shaw, vegetarian convins.
6. Societate literară constituită în jurul săptămânalului *John O'London's Weekly*, considerat cea mai importantă publicaţie literară din Imperiul Britanic în perioada apariţiei sale (1919-1954).
7. *Beloved Vagabond*, celebru roman al lui W.J. Locke.
8. Oswald Mosley (1896-1980), politician englez cunoscut pentru simpatiile sale naziste, fondator al Uniunii Fasciste Britanice.
9. Grupare influentă de intelectuali englezi din prima jumătate a secolului XX, printre cei mai cunoscuţi membri numărându-se scriitorii Virginia Woolf şi E.M. Forster.

Cine ţi-ai mai dori să fie cu noi?

În copacii de pe Crescent cântau păsările; băieţii călare pe biciclete sunau din clopoţel şi pedalau pe panta lină aşa încât zornăitoarele de la roţi să le sperie pe femeile care flecăreau pe treptele însorite; pe trotuar fetiţele îşi împingeau frăţiorii şi surioarele în landouri, îmbrăcate în cele mai frumoase haine de vară şi cu panglici colorate; în leagănul de pe terenul public de joacă, şcolarii mucoşi se învârteau fericiţi până le venea rău, ţipând: „Împinge-ne!“, „Mai tare!“ şi „Vai, cad!“; dimineaţa era incitantă şi strălucitoare ca o zi de meci al naţionalei sau ca de ziua regelui când Raymond Price şi cu mine, în flanele şi fără şepci, cu beţe şi raniţe, am pornit împreună să urcăm până pe Worm’s Head[1]. Înaintând cu pas hotărât prin piaţa cartierului Uplands, am trecut pe lângă tineri în pantaloni albi călcaţi la dungă de te tăiai în ea şi sacouri ţipătoare şi pe lângă fete cu picioare de jucători de hochei, cu prosoapele după gât şi ochelari de soare din celuloid, am izbit cu beţele într-o cutie de scrisori şi am zburătăcit o mulţime de excursionişti care aşteptau în staţia de autobuze pentru direcţia Gower, păşind printre coşurile de picnic, fără să ne pese dacă dădeam peste ele.

— De ce nu merg pe jos şopârlele alea care stau la autobuz? a întrebat Ray.

— Pentru că s-au născut prea obosiţi, i-am răspuns.

Am urcat Sketty Road în mare viteză. Raniţele ne săltau în spate. Ciocăneam cu beţele în fiecare poartă dându-le ocupanţilor caselor îngrămădite binecuvântarea noastră de alpinişti. Ca o gură de aer proaspăt, am trecut pe lângă un tip în dungi care stătea, fluierând, la un colţ, cu o lesă în mână. Alungând zgomotele şi mirosurile oraşului cu un legănat din

umeri şi paşi relaxaţi, pe la jumătatea drumului am auzit nişte excursioniste strigând de pe platformă „Pat şi Patachon!“ după noi, căci Ray era înalt şi slab, iar eu eram scund. Din autocarul deschis fluturau fanioane. Ray, sugând muştiucul pipei pântecoase, mergea prea repede ca să le facă din mână şi nici n-a zâmbit măcar. Eu mă întrebam pe care dintre tinerele ce goneau peste povârniş le ratasem. Viitoarea mea iubire, cu un coif de hârtie pe cap, ar fi putut sta în spatele platformei, lângă toba de eşapament; dar, când am lăsat în urmă drumurile cunoscute şi am luat-o către coastă, i-am uitat chipul şi vocea, plăsmuirile nopţii, şi am tras în piept aerul de ţară.

— Aerul e altfel aici. Simţi că respiri, a zis Ray. E şi ţară, şi ceva de mare la un loc. Trage adânc; o să mai cureţe nicotina.

Şi-a scuipat în palmă.

— Tot cenuşie de oraş, a zis el.

Şi-a băgat saliva la loc în gură şi am pornit mai departe, semeţi. Ajunseserăm deja la vreo cinci kilometri de oraş. Casele lipite una de alta, fiecare cu garajul ei cu acoperiş de tablă şi câte un coteţ de câine în grădina din spate, cu peluza tunsă, uneori cu o nucă de cocos atârnată de o prăjină sau o adăpătoare pentru păsărele ori un tufiş în formă de păun, au început să se împuţineze când am ajuns la marginea izlazului.

Ray s-a oprit, a oftat şi a zis:

— Aşteaptă o secundă. Vreau să-mi umplu pipa.

Ţinea băţul de chibrit de parcă ar fi vrut să-l ferească de furtună.

Cu obrajii aprinşi şi frunţile asudate, ne zâmbeam unul altuia mânzeşte. Deja ne simţeam complici ca nişte chiulangii; fugeam în lume, sau mai bine zis mergeam, mândri şi nebuni, înfumuraţi, departe de străzile care ne ştiau ca pe nişte cai breji înspre peisajul campestru imprevizibil. Eu simţeam că destinul nostru nu era să mergem prin soare fără vitrinele magazinelor care să sclipească sau muzica maşinilor de tuns iarba care să se înalţe peste ciripitul păsărelelor. Un găinaţ de pasăre a

căzut pe un gard. Era ca şi cum cineva ar fi scuipat oraşul drept în faţă. O oaie care nu se zărea a ţipat „bee!“. Au să vadă ei, ăia din Uplands. Nu ştiam ce aveau să vadă.

— Doi hoinari prin sălbăticia Ţării Galilor, a zis Ray, făcând cu ochiul, şi un camion care transporta ciment a trecut pe lângă noi către lunca golfului. M-a bătut peste raniţă şi şi-a îndreptat umerii. Hai! S-o luăm din loc.

Urcam dealul şi mai repede decât înainte. Un grup de biciclişti se opriseră pe marginea şoselei şi beau suc cu aromă de păpădie şi brusture din pahare de carton. Am văzut sticlele goale într-un tufiş. Băieţii purtau maiouri şi pantaloni scurţi, iar fetele tricouri de crichet descheiate şi pantaloni bărbăteşti lungi, gri, cu manşetele prinse cu ace de siguranţă în loc de cleme.

— Mai am loc pentru unul în spate, băieţică, mi-a zis o fată de pe un tandem.

— N-o să fie o nuntă prea şic[2], a zis Ray.

— Ce repede ţi-a venit! i-am zis lui Ray în timp ce ne îndepărtam de ei, iar băieţii au început să cânte.

— Doamne, ce-mi place! a zis Ray. Când drumul prăfuit s-a înălţat prima oară prin mijlocul izlazului năpădit de buruieni, şi-a umbrit ochii cu mâna şi s-a uitat de jur împrejur, scoţând fum ca un horn şi arătând cu băţul lui noduros către pâlcurile de copaci din depărtare printre care se zărea marea. Acolo, jos, e Oxwich, dar nu se vede. Aia-i o fermă. Îi vezi acoperişul? Nu, acolo, uite unde arăt eu cu degetul. Asta da viaţă! a zis el.

Înaintam chiar pe mijlocul drumului, umăr la umăr, lovind cu beţele digurile joase, iar Ray a văzut un iepure fugind.

— N-ai zice că suntem atât de aproape de oraş. E sălbatic.

Arătam către păsările ale căror nume le ştiam iar pe celelalte le botezam cum ne venea în minte. Am văzut pescăruşi şi ciori de câmp, deşi ciorile s-ar fi putut să fie corbi, iar Ray a zis că pe deasupra noastră

zburau sturzi şi rândunele şi ciocârlii, iar noi înaintam cu pas grăbit, fredonând.

S-a oprit să smulgă câteva fire de iarbă.

— Mai bine erau paie, a zis el, şi le-a băgat în gură, lângă pipă. Doamne, ce albastru e cerul! Să mă vezi pe mine în GWR[3], cu toate astea în jur. Iepuri şi câmpuri şi ferme. Nici nu m-aş mai fi uitat la mine. Aş putea să fac de toate, să mân vitele, să ar ogorul.

Taică-su, soră-sa şi frate-su muriseră, iar maică-sa zăcea toată ziua într-un scaun cu rotile, ologită de artrită. Era cu zece ani mai mare ca mine. Avea o faţă ridată, osoasă şi gura strâmbă, încordată. Buza de sus îi dispăruse.

Înaintam pe drumul lung pe sub soarele amiezii, cu izlazul care se pierdea într-o negură fierbinte pe kilometri întregi de-o parte şi de alta, tot mai însetaţi şi mai vlăguiţi, dar fără să încetinim nici o clipă pasul. Grupul de biciclişti ne-a depăşit curând, trei băieţi, trei fete şi una pe tandem, toţi râzând şi claxonând.

— Ce mai fac apostolii?

— Ne vedem la întoarcere.

— Tot aici o să fiţi.

— Vreţi o cârjă? ne-au strigat ei.

Apoi s-au făcut nevăzuţi. Pe drum s-a aşternut din nou pulberea. Înaintea noastră, clopoţeii de la biciclete răsunau slab prin pădure, pe drum în sus. Nu se vedea picior de om pe izlazul sălbăticit, aflat la mai bine de zece kilometri de oraş. La umbra copacilor, fumând ca turcii ca să ţinem ţânţarii la distanţă, stăteam sprijiniţi de un trunchi şi vorbeam ca nişte bărbaţi aflaţi la o margine de lume care n-au mai văzut chip de om de ani de zile.

— Ţi-l mai aminteşti pe Parry Creţu’?

Tocmai ce-l văzusem cu două zile în urmă în salonul de biliard, însă faţa lui cu gropiţe se topea printre culorile plimbării noastre chiar în timp

ce mă gândeam la el, albul cenuşiu al drumului, buruienile izlazului, verdele şi albastrul câmpurilor şi al mării care se zărea când şi când, iar amintirea glasului lui ridicol se pierdea printre sunetele păsărilor şi al frunzelor care se mişcau neverosimil în văzduhul încremenit.

— Mă întreb ce-o fi făcând acum. Ar trebui să iasă mai mult la aer. El chiar că e băiat de oraş. Uită-te la noi. Ray şi-a fluturat pipa înspre copaci şi cerul înfrunzit. N-aş da aşa ceva pe High Street.

M-am uitat la noi, cum stăteam acolo; un băiat şi un tânăr a căror paloare urbană era ascunsă de bronzul straniu, cu răsuflarea întretăiată şi picioarele încinse în încălţări, opriţi după-amiază devreme pe marginea unui drum care traversa o pădure frecventată şi am văzut fericirea neobişnuită din ochii lui Ray şi prietenia imposibilă din ai mei, iar Ray îşi nega propriul trecut de fiecare dată când se entuziasma sau arăta către peisajul campestru, iar eu mă simţeam mai plin de iubire decât mi-aş fi putut dori sau aş fi avut vreodată trebuinţă.

— Da, uită-te la noi, am zis eu, cum tăiem frunză la câini. Mai sunt douăzeci de kilometri până la Worm’s Head. Nu-ţi doreşti s-auzi un tramvai, Ray? Ăla e un porumbel sălbatic. Îl vezi? La ora asta băieţii cu suplimentul de sport sunt deja pe stradă. Ziare! Ziare! Fac prinsoare că Creţu’ tocmai bagă bila roşie în gaură. Hai! Să mergem!

— Ochii drept în faţă! a zis Ray. E futută! Ţi-aduci aminte povestea aia?

Am continuat să urcăm şi am ieşit din pădure. În urma noastră venea vâjâind un autobuz cu etaj.

— Vine autobuzul de Rhossilli, am zis eu.

Am ridicat amândoi beţele să-i facem semn să oprească.

— De ce ai oprit autobuzul? a întrebat Ray după ce ne aşezaserăm la etaj. Era vorba să fie o excursie pe jos.

— Şi tu i-ai făcut semn să oprească.

Stăteam pe locurile din faţă, ca doi şoferi suplimentari.

— Nu poţi să ai grijă la şanţuri? am întrebat eu.

— Tu te clatini, a zis Ray.

Am deschis raniţele şi am făcut pe din două sendvişurile şi ouăle fierte tari şi pateul şi am băut pe rând din termos.

— Când ajungem acasă, să nu le zici că am luat autobuzul, am spus. Zicem că am mers toată ziua pe jos. Uite, ăla e Oxwich! Nu pare departe, nu-i aşa? Ne-ar fi crescut bărbi până ajungeam aici.

Autobuzul i-a depăşit pe bicicliştii care se târau la deal.

— Vreţi să vă remorcăm? le-am strigat, dar ei nu m-au auzit. Fata de pe tandem rămăsese mult în urma celorlalţi.

Şedeam cu mâncarea în poală, uitând să învârtim de volan şi lăsându-l pe şoferul din cabina lui de dedesubt să conducă unde şi cum voia pe drumul sinuos, şi am văzut capele cenuşii şi îngeri bătuţi de vreme; la poalele dealurilor aflate cel mai departe de mare, viluţe drăgălaşe, rozalii – ar fi groaznic, mi-am zis, să locuiesc într-una, căci iarba şi copacii ar fi o temniţă mai apăsătoare decât orice junglă de străzi strâmte şi aglomerate şi de acoperişuri cu hornuri încuibate – şi pompe de benzină şi nişte căpiţe de fân şi un bărbat călare pe un cal de povară care stătea nemişcat într-un şanţ, înconjurat de muşte.

— Aşa se admiră peisajul!

Urcând un deal îngust, autobuzul i-a făcut pe doi excursionişti cu raniţe în spinare să caute adăpost lângă gardul viu, unde şi-au dezmorţit braţele şi şi-au îndreptat spatele.

— Ăia am fi putut fi noi.

Ne-am întors fericiţi să ne uităm după bărbaţii sprijiniţi de gard. Au urcat la loc pe drum, şi-au reluat mersul de melc şi s-au făcut tot mai mici.

La intrarea în Rhossilli, am apăsat soneria, am oprit autobuzul şi am parcurs în pas vioi suta de metri rămasă până în sat.

— Am scos un timp destul de bun, a zis Ray.

— Cred că e un record, am zis eu.

Râzând pe faleza care se înălţa deasupra plajei aurii foarte întinse, ne-am arătat unul altuia, de parcă celălalt ar fi fost orb, stânca cea mare de pe Worm’s Head. Marea se retrăsese. Am păşit pe bolovani alunecoşi şi în sfârşit stăteam, victorioşi, pe piscul măturat de vânt. Era o iarbă monstruoasă, deasă şi elastică, şi noi râdeam şi săream pe ea, băgând spaima în oi care alergau în sus şi în jos pe povârniş ca nişte capre. Chiar şi în ziua asta atât de liniştită peste Worm bătea vântul. La capătul trupului cocoşat şi şerpuitor, mai mulţi pescăruşi decât văzusem vreodată ţipau pe deasupra morţilor lor recenţi şi a găinaţului strâns de secole întregi. Pe pisc, şoapta mea era scobită şi amplificată într-un strigăt dogit, ca şi cum vântul din jurul meu ar fi plăsmuit o cochilie sau o peşteră, cu acoperiş şi pereţi albaştri, intangibili, înaltă şi vastă cât toată bolta cerească, iar fâlfâitul aripilor pescăruşilor devenise asurzitor. Cum stăteam acolo, cu picioarele depărtate, cu o mână în şold, umbrindu-mi ochii asemenea lui Raleigh într-un tablou, m-am închipuit singur în momentul epileptic de dinaintea unui somn greu, când picioarele se alungesc şi dau lăstari în întunericul nopţii şi inima bubuie mai-mai să trezească vecinii, iar respiraţia şuieră ca un uragan în camera elastică. În loc să mă simt mărunt pe stânca aceea fantastică ce se înălţa între cer şi mare, mi se părea că sunt de dimensiunea unui bloc care respiră, şi numai Ray singur putea să răspundă pe măsură la răgetul meu sublim când am zis:

— De ce nu rămânem aici pentru totdeauna? De-a pururi, pe veci! Să ne construim o afurisită de casă şi să trăim ca nişte afurisiţi de regi!

Lumea a tunat drept răspuns pe sub păsările cârâitoare care purtau sunetul către promontoriu în tobele aripilor; ca un turn, Ray ţopăia pe marginea nesigură a altei stânci şi lovea în stânga şi în dreapta cu băţul, stârnind fie şerpi, fie flăcări; şi ne-am lăsat la pământ, înconjuraţi de iarba cauciucată, albită de pescăruşi, de stâncile presărate cu oi, de oase şi pene, şi ne-am ghemuit în capătul cel mai depărtat al peninsulei. Am stat

nemişcaţi atât de mult timp, încât pescăruşii gri-murdar s-au liniştit şi câţiva s-au aşezat lângă noi.

Apoi am terminat de mâncat.

— Nu seamănă cu nici un alt loc din lume, am zis. Aproape revenisem la dimensiunea normală, un metru şaizeci şi cinci şi şaizeci de kile, iar glasul meu nu se mai înălţa în văzduhul răsunător. Parc-am fi în mijlocul mării. Te-ai gândi că Viermele[4] se mişcă, nu-i aşa? Mână-l către Irlanda, Ray! O să-l vedem pe W.B. Yeats şi tu o să poţi săruta piatra de la Blarney[5]. Şi o să ne luăm la trântă în Belfast.

Ray nu părea în largul lui pe buza stâncii. Nu voia să se facă comod, să se tolănească la soare sau să se lungească pe o parte ca să se uite în hău, la mare. În schimb încerca să stea cu spatele drept ca într-un scaun tare şi nu ştia ce să facă cu mâinile. Îşi învârtea băţul lui lustruit şi aştepta ca ziua să se rânduiască, iar pe Head să crească poteci şi din muchiile zimţate ale stâncilor să ţâşnească balustrade.

— E prea sălbatic pentru un orăşean, am zis eu.

— Cine zice, ăla e! Cine a oprit autobuzul?

— Şi nu te bucuri că l-am oprit? Am mai fi mers şi acum, ca proştii. Doar te prefaci că nu-ţi place aici. Mai devreme dansai pe margine.

— Am ţopăit doar de vreo două ori.

— Ştiu eu care-i baiul: nu-ţi place mobila. Nu-s suficiente canapele şi scaune, am zis eu.

— Te dai băiat de ţară; nu eşti în stare să deosebeşti o vacă de un cal.

Ne-am luat la ceartă şi, curând, Ray a început să se simtă din nou în largul lui şi a uitat de peisajul monoton. Dacă ar fi început să ningă din senin, n-ar fi băgat de seamă. S-a retras în sine şi pentru el stânca s-a întunecat ca o casă cu storurile trase. Formele înalte până la cer care dansaseră şi strigaseră la păsări s-au făcut mici şi s-au pitit – doi orăşeni care vorbeau în şoaptă într-o groapă.

Ştiam ce are să se întâmple după felul în care Ray şi-a plecat capul şi şi-a înălţat umerii, aşa încât acum arăta ca un om fără gât, şi după felul în care trăgea aer în piept printre dinţi. Se uita fix la pantofii lui albi, prăfuiţi şi ştiam ce forme desluşea imaginaţia lui în ei; erau picioarele unui bărbat mort în pat, şi avea să înceapă să vorbească despre fratele lui. Câteodată, când stăteam sprijiniţi de câte un gard şi ne uitam la fotbal, îl surprindeam holbându-se la propria lui mână descărnată; o subţia şi mai tare în minte, dând la o parte carnea de pe ea, vedea mâna lui Harry dinaintea ochilor, cu oasele care se iţeau prin pielea delicată. Dacă preţ de o clipă s-ar fi desprins de lumea din jurul lui, dacă l-aş fi lăsat în pace, dacă şi-ar fi plecat privirea, dacă şi-ar fi luat mâna de pe gardul dur, concret sau de pe bolul fierbinte al pipei, s-ar fi întors iarăşi în dormitoare înfiorătoare, cărând pânzeturi şi ligheane şi aşteptând să audă clopoţelul.

— N-am văzut de când sunt atâţia pescăruşi, am zis eu. Tu ai mai văzut? O mulţime de pescăruşi. Încearcă să-i numeri. Doi se bat acolo, sus; uite, se lovesc cu ciocurile ca găinile în aer. Pe ce punem pariu că ăla mare câştigă? Cioc împuţit! Nu mi-ar plăcea să mănânc ce-a avut el la cină, nişte carne de oaie şi pescăruş mort. M-am ocărât în gând pentru că rostisem cuvântul „mort“. Nu-i aşa că era vesel oraşul azi-dimineaţă?

Ray se holba la propria mână. Nimic nu-l mai putea opri acum.

— Nu-i aşa că era vesel oraşul azi-dimineaţă? Toţi râdeau şi zâmbeau, în hainele lor de vară. Copiii se jucau şi toată lumea era fericită; aproape că scoseseră şi fanfara. Îl imobilizam pe taică-meu în pat când îl apucau crizele. Trebuia să schimb aşternuturile de două ori pe zi pentru frate-meu. Era sânge peste tot. L-am văzut împuţinându-se pe zi ce trecea; la sfârşit puteai să-l ridici cu o mână. Iar nevastă-sa refuza să meargă să-l vadă pentru că îi tuşea în nas. Mama nu se putea mişca, iar eu mai trebuia să şi gătesc, să gătesc şi să am grijă de ei şi să schimb aşternuturile şi să-l imobilizez pe taică-meu când îşi ieşea din minţi. Asta mi-a întunecat perspectiva asupra vieţii, a zis el.

— Dar ţi-a priit plimbarea, te-ai distrat pe izlaz. E o zi minunată, Ray. Îmi pare rău pentru fratele tău. Hai să cercetăm împrejurimile. Să coborâm până la mare. Poate dăm peste o peşteră cu desene preistorice şi o să scriem un articol şi o să dăm lovitura. Hai să coborâm!

— Frate-meu mă chema sunând dintr-un clopoţel; nu putea vorbi decât în şoaptă. Îmi zicea: Ray, uită-te la picioarele mele. Sunt mai subţiri azi?

— Apune soarele. Hai să coborâm.

— Tata credea că vreau să-l omor când îl ţintuiam pe pat. Aşa îl ţineam când a murit, şi a horcăit. Maică-mea era în bucătărie în căruciorul ei, dar a simţit că murise şi a început să ţipe după soră-mea să strige. Brenda era într-un sanatoriu în Craigynos. Harry a sunat din clopoţel la el în cameră când a început maică-mea să strige, dar nu mă puteam duce la el, iar taică-meu era mort pe pat.

— Eu o să cobor până la mare, am zis eu. Vii şi tu?

A ieşit din hău la lumină şi m-a urmat încetişor peste creastă şi apoi în jos pe versantul abrupt; pescăruşii s-au ridicat ca o furtună. M-am agăţat de nişe tufe de mărăcini uscate, însă rădăcinile au cedat; bolovanul pe care îmi sprijineam piciorul s-a prăvălit, în dreptul degetelor s-a căscat o gaură în care dibuiam cu mâinile; m-am căţărat pe o stâncă neagră, netedă, al cărei vârf, asemenea unui Worm’s Head mai mic, se ivea din mare la câţiva paşi de mine şi, leoarcă de la apa azvârlită de valuri, mi-am ridicat privirea şi l-am văzut pe Ray şi o ploaie de bolovani. A aterizat lângă mine.

— Am crezut că s-a zis cu mine, a spus când s-a oprit din tremurat. Mi-a trecut toată viaţa prin faţa ochilor.

— Toată?

— Mă rog, aproape. I-am văzut faţa lui frate-meu cum mă vezi şi cum te văd.

Am admirat apusul.

— Ca o portocală.

— Ca o roşie.

— Ca un acvariu.

Găseam o comparaţie mai bună ca alta. Soarele scălda stânca pe care stăteam, ne încingea pantalonii şi ne înţepa obrajii. Mi-am scos pantofii, l-am apucat pe Ray de mână şi m-am lăsat în jos pe burtă până am atins apa cu picioarele. Apoi a coborât şi Ray, şi eu îl ţineam bine în timp ce el lovea apa cu piciorul.

— Hai înapoi sus, am zis eu, trăgându-l de mână.

— Nu, nu, a zis el. E minunat. Lasă-mă să mai stau un pic cu picioarele în apă. E caldă ca la băile termale. Dădea cu piciorul, gemea de plăcere şi plesnea nebuneşte stânca cu mâna rămasă liberă, prefăcându-se că se îneacă. Nu mă salva! striga el. Mă înec! Mă înec!

L-am tras sus şi, în zbaterea lui, un pantof i s-a agăţat de stâncă. L-am pescuit. Era plin de apă.

— Nu contează. A meritat. Nu m-am mai bălăcit de la şase ani. Nu pot să-ţi spun cât de mult mi-a plăcut.

Uitase de taică-su şi de frate-su, dar ştiam că odată risipită bucuria bălăcitului în apa sălbatică şi călduţă, avea să se întoarcă în casa durerii şi să-l vadă pe frate-su împuţinându-se. Îl auzisem pe Harry murind de atâtea ori, iar tatăl lor cel nebun îmi era la fel de familiar ca Ray însuşi. Le ştiam fiecare acces de tuse şi fiecare strigăt, fiecare încleştare spasmodică a mâinii în gol.

— De acum încolo am să mă bălăcesc o dată pe zi, a zis Ray. O să mă duc până pe plajă în fiecare seară şi o să mă bălăcesc până n-o să mai pot. O să împroşc cu apă şi o să mă ud până la genunchi. Nu-mi pasă dacă râde lumea de mine.

A rămas nemişcat un minut, preocupat de idee.

— Când mă trezesc dimineaţa, nu m-aşteaptă nimic, cu excepţia sâmbetelor, a zis el apoi, sau când vin la tine să jucăm Lexicon. La fel de

bine aş putea fi şi mort. Dar acum o să mă pot trezi şi să-mi spun: „Diseară o să mă bălăcesc în mare“. Acum mă mai duc o dată. Şi-a suflecat pantalonii uzi şi a alunecat în josul stâncii. Să nu-mi dai drumul la mână.

În timp ce izbea apa cu picioarele, am zis:

— Asta e o stâncă la capătul lumii. Nu suntem decât noi singuri. Cât vedem cu ochii totul e al nostru, Ray. Putem să chemăm pe cine vrem aici şi să-i alungăm pe toţi ceilalţi. Cine ţi-ai mai dori să fie cu noi?

Era prea ocupat să-mi răspundă, împroşcând cu apă şi fornăind ca şi cum ar fi ţinut capul sub apă, făcând valuri concentrice sau atingând alene suprafaţa apei cu degetele de la picioare.

— Cine ţi-ar mai plăcea să fie pe stâncă aici, cu noi?

Zăcea cu membrele răsfirate ca un mort, cu picioarele nemişcate în mare, cu gura pe marginea unei băltoace din care marea acum se retrăsese şi mâna încleştată pe după glezna mea.

— Eu mi-aş dori să fie George Gray cu noi, am zis eu. E tipul de la Londra care a venit să locuiască în Norfolk Street. Nu-l ştii tu. E cel mai straniu tip pe care l-am cunoscut vreodată, e mai ciudat decât Oscar Thomas, şi nu credeam că se poate mai rău de atât. George Gray poartă ochelari, dar fără lentile, numai ramele. Nu-ţi dai seama până când nu-l vezi de aproape. Face tot soiul de lucruri. E doctor de pisici şi în fiecare dimineaţă se duce undeva în Sketty s-o ajute pe o femeie să se îmbrace. E o văduvă în vârstă, zice el, şi nu se poate îmbrăca singură. Nu ştiu cum a cunoscut-o. A venit în oraş de-abia de o lună. Are şi facultate. Să vezi ce chestii are prin buzunare! Pensete şi foarfeci pentru pisici, şi o mulţime de jurnale. Mi-a citit şi mie câteva din jurnalele lui, despre slujbele pe care le-a avut la Londra. Obişnuia să se culce cu o poliţistă care îl plătea. Îi plăcea să facă dragoste îmbrăcată în uniformă. N-am mai întâlnit un tip aşa ciudat. Mi-ar plăcea să fie aici acum. Ţie cine ţi-ar plăcea să fie cu noi, Ray?

Ray a început să dea iar din picioare, întinzându-şi-le şi plesnind cu putere apa şi apoi făcând valuri.

— Mi-ar plăcea să fie şi Gwilym aici, am zis. Ţi-am povestit despre el. Ar fi putut ţine o predică dinaintea mării. Ăsta-i cel mai adevărat loc, nu mai e nici unul atât de izolat ca ăsta.

O, apus iubit! O, mare înspăimântătoare! Cruţă-i pe marinari, pe păcătoşi, pe Raymond Price şi pe mine! O, seara ne învăluie precum un nor! Amin. Amin.

— Cine-ai vrea să mai fie, Ray?

— Mi-aş dori să fie şi frate-meu cu noi, a zis Ray. S-a cocoţat pe stânca netedă şi şi-a zvântat picioarele. Mi-aş dori să fie şi Harry cu noi. Mi-aş dori să fie cu noi aici, în clipa asta, aici, pe stâncă.

Soarele coborâse aproape de tot, tăiat în două de marea umbrită. Un val de frig s-a înălţat din apă, iar eu aproape că îi distingeam conturul: coarnele de gheaţă, coada picurândă, o faţă vălurită traversată de peşti. Un vânt s-a stârnit pe după Head şi ne-a înfiorat trupurile pe sub cămăşile de vară. Marea a prins a acoperi cu iuţeală stânca pe care stăteam, stânca noastră plină deja de prieteni, cu morţi şi cu vii, care fugeau din calea întunericului. Nu am vorbit deloc cât am urcat. Eu îmi ziceam: „Dacă deschidem gura, amândoi o să zicem: Prea târziu, e prea târziu“. Am alergat peste iarba ca o trambulină şi pe lângă stâncile ascuţite ca nişte ace, în josul hăului unde Ray vorbise despre sânge, peste movilele foşnitoare şi de-a lungul platoului franjurat. Ne-am oprit la piciorul promontoriului şi ne-am uitat în jos, deşi amândoi am fi putut spune, fără să trebuiască să ne uităm: „vine fluxul“.

Venea fluxul. Pietrele alunecoase pe care păşiserăm fuseseră înghiţite de apă. Când am ajuns pe uscat, în penumbra înserării, nişte siluete mărunte ne-au făcut cu mâna. Şapte siluete distincte care săreau şi strigau. Mi s-a părut că erau bicicliştii.

1. Promontoriu aflat în golful Rhossilli din Ţara Galilor, accesibil numai în timpul refluxului.
2. „It won’t be a stylish wedding“, vers din popularul cântec „Daisy Bell (Bicycle Built for Two)“, compus în 1892, care are ca leitmotiv o bicicletă-tandem.
3. The Great Western Railway, companie de cale ferată britanică care lega Londra de sud-vestul şi vestul Angliei şi de Ţara Galilor. Cel mai adesea trenurile efectuau „călătorii de plăcere“.
4. Worm’s Head = Capul Viermelui.
5. Blarney Stone, bloc de stâncă albastră încastrat în fortificaţiile Castelului Blarney din Irlanda. Potrivit legendei, cel care sărută piatra va căpăta darul elocinţei şi al linguşirii.

Bătrâna Garbo

Domnul Farr păşea atent şi îngreţoşat pe treptele întunecate, înguste ca pe gheaţă. Ştia, fără să se uite sau să alunece, că nişte băieţi afurisiţi aruncaseră coji de banană prin colţurile cele mai întunecate; şi când avea să ajungă la toaletă, o să găsească lavoarele înfundate şi lanţurile de la veceuri rupte înadins. Şi-a amintit de acel „Domnul Farr n-are-un far“, mâzgălit cu maro, şi de ziua când chiuveta era plină cu sânge pe care nimeni nu recunoştea să-l fi pierdut. O fată a trecut în grabă pe lângă el spre etaj, i-a dat peste mâna în care ţinea hârtiile şi i le-a împrăştiat, fără să-şi ceară scuze, iar chiştocul ţigării i-a ars buza de jos în timp ce se chinuia să deschidă uşa de la toaletă. I-am auzit dinăuntru protestele şi tărăboiul, scheunatul monoton al vocii, tropăitul pantofilor lui micuţi din piele lăcuită, înjurăturile lui preferate – înjura, cu obidă, în barbă, ca un miner învăţat să gândească pe întuneric – şi i-am deschis.

— Întotdeauna încui uşa? a întrebat el, alergând către peretele îmbrăcat în faianţă.

— S-a blocat, am zis eu.

Trupul i s-a scuturat şi s-a încheiat la nasturi.

Era reporterul principal, foarte bun stenograf, fumător înrăit, băutor de bere amară, foarte amuzant, cu faţa rotundă şi burta la fel, cu găuri de la săgeţile de la jocul de darts în nas. Cândva, mi-am zis cum mă holbam la el în toaleta redacţiei ziarului *Tawe News*, ar fi putut fi un tip de modă veche, cu mers ţanţoş şi baston, cu un ceas cu lanţ peste vestă, cu un dinte de aur chiar, poate şi cu o floare de la el din grădină la butonieră. Însă acum orice gest care necesita precizie se împotmolea înainte să fi început măcar; când îşi apropia vârful degetului mare de arătător, nu-i vedeai

decât unghiile crăpate cu dunga de murdărie sub ele şi petele de tutun de la ţigările Woodbine. Mi-a oferit o ţigară şi şi-a scuturat sacoul să audă unde sunt chibriturile.

— Uitaţi-aici un foc, domnu' Farr, i-am zis.

Îmi plăcea să mă ţin pe lângă el; la el ajungeau toate subiectele mari, crimele ocazionale, ca atunci când Thomas O'Connor i-a dat nevesti-sii în cap c-o sticlă – dar asta s-a întâmplat înainte să vin eu –, grevele, cele mai bune incendii. Îmi purtam ţigara la fel ca el, o emblemă atârnândă a viciilor.

— Uită-te la cuvântul ăla de pe perete, a zis el. Asta-i chiar o porcărie. Uneori nu-i nici momentul, nici locul.

Făcându-mi cu ochiul, şi-a scărpinat începutul de chelie de parcă de acolo i-ar fi venit ideea şi a zis:

— Domnul Solomon a scris chestia aia.

Domnul Solomon era redactorul de ştiri şi adept al lui Wesley[1].

— Bătrânul Solomon, a zis domnul Farr, ar tăia toţi copiii în două doar aşa, de plăcere.

Eu am zâmbit şi am zis:

— Zău de nu!

Dar mi-am dorit să-i fi răspuns de o manieră care să arate limpede dispreţul pe care nu i-l purtam cu adevărat domnului Solomon. Acesta era unul dintre marile momente ale camaraderiei masculine şi cel mai plăcut de când mă angajasem cu trei săptămâni înainte: să stau sprijinit de peretele cu faianţa crăpată, fumând şi zâmbind, uitându-mă la pantoful care trasa cercuri pe podeaua umedă, schimbând o mică răutate cu un bărbat în vârstă, important. Ar fi trebuit să scriu despre reprezentaţia *Răstignirii* din seara precedentă sau să hoinăresc, cu şapca pe-o parte, prin oraşul aglomerat ca într-o sâmbătă de dinainte de Crăciun în speranţa că am să dau peste un accident.

— Trebuie să vii cu mine într-o seară, a zis domnul Farr încet. O să mergem la „Fishguard“, în port; poţi să vezi marinarii tricotând în crâşmă. De ce nu chiar astă seară? Şi la „Lord Jersey“ sunt femei cu un şiling. Rămâi la Woodbine, ca mine.

S-a spălat pe mâini ca un băieţel, ştergându-se de jeg pe ruloul prosop, s-a uitat în oglindă pe deasupra lavoarului, şi-a răsucit vârfurile mustăţii, care imediat i-au căzut la loc.

— Treci la treabă, a zis.

Am ieşit în hol, lăsându-l cu faţa lipită de geam şi explorându-şi cu un deget cavităţile nărilor stufoase.

Era aproape şapte, vremea pentru o ceaşcă cu cacao sau un ceai rusesc la Café Royal, deasupra tutungeriei de pe High Street, unde funcţionari debutanţi şi vânzători şi tineri care lucrau în firmele taţilor lor sau scriau pentru ziare şi agenţi de bursă şi avocaţi se întâlneau în fiecare dimineaţă să bârfească şi să stea la poveşti. Mi-am croit drum prin mulţime; bărbaţii din Valley, veniţi pentru fotbal; gură-cască veniţi de la ţară după cumpărături; bărbaţii tăcuţi, ponosiţi, pe la colţurile străzilor aglomerate, care stăteau singuri în ploaie; tăvălugul mamelor cu landouri; bătrâne în rochii cernite împodobite cu broşe, care duceau de mână fetiţe delicate, elegante, cu pelerine de ploaie sclipitoare şi ciorapi stropiţi de noroi; marinari indieni mici de statură şi spilcuiţi, năuciţi de vremea de afară; oameni de afaceri cu ghetre ude; printr-o pădure de umbrele ca nişte ciuperci; şi în tot timpul ăsta mă gândeam la paragrafele pe care nu aveam să le scriu niciodată. O să vă pun pe toate într-o poveste cât de curând.

Doamna Constable, încărcată de cumpărături şi încinsă la faţă, m-a recunoscut pe când ieşea ca un taur înfuriat din magazinul Woolworth.

— N-am mai văzut-o pe maică-ta de secole! Vai! Goana asta de Crăciun! Să-i transmiţi salutările mele lui Florrie. Mă duc să beau un ceai la Modern. Ia uite, a zis ea, am pierdut o tigaie!

L-am văzut pe Percy Lewis, care îmi punea gumă în păr în şcoală.

Un bărbat înalt se holba la intrarea într-un magazin de pălării, rezistând asaltului mulţimilor, rămânând pe loc dârz şi neclintit. Toate detaliile aparent nesemnificative ale unei ştiri de presă ca lumea creşteau şi se puneau în scenă în jurul meu când am ajuns în dreptul intrării în cafenea şi am urcat scările.

— Ce să fie, domnu' Swaffer?

— Ca de obicei, te rog.

Cacao şi un biscuite din partea casei.

Majoritatea băieţilor sosiseră deja. Unora de-abia le mijiseră tuleiele, alţii aveau favoriţi şi păr încreţit, unii fumau pipe curbate şi vorbeau ţinându-le strâns între dinţi. Vedeai acolo pantaloni cu dunguliţe şi gulere scrobite şi chiar şi un melon îndrăzneţ.

— Ia loc aici, a zis Leslie Bird. Era băiat de serviciu la Dan Lewis.

— Ai fost la cinema săptămâna asta, Thomas?

— Da. La Regal. *White Lies*. Un film al naibii de bun, zău! Connie Bennet a fost minunată! Ţi-o mai aminteşti în cada cu spumă, Leslie?

— Prea multă spumă pentru gustul meu, bătrâne.

Vocalele alungite ale oraşului se îngustau. Intonaţia oscilantă a accentului de provincie era nivelată.

La fereastra de sus a Magazinului Internaţional de vizavi un grup de fete în uniformă stăteau cu ceşti de ceai în mână. Una a fluturat o batistă. M-am întrebat dacă o fluturase în direcţia mea.

— Uite-o iar pe bruneta aia, am zis eu. A pus ochii pe tine.

— În hainele de lucru n-arată rău, a zis el. Dacă le prinzi când se pun la patru ace, sunt groaznice. Odată am cunoscut o asistentă medicală, arăta de mai mare dragul în uniformă, foarte sofisticată. Vorbesc serios. Am scos-o la plimbare într-o seară. Se înţolise la marele fix. Era cu totul altceva; arăta un pic ca vânzătoarele de la Marks and Spencer's. În timp ce vorbea, se uita pe fereastră cu coada ochiului.

Fata şi-a fluturat din nou batista şi s-a întors cu spatele să chicotească.

— Cam de doi bani, dacă mă întrebi pe mine! a zis el.

Eu am zis:

— Şi micuţa Audrey a murit de râs…[2]

A scos o tabacheră aurită.

— Cadou, a zis el. Pun pariu că unchiu-meu coiosu’ pune mâna pe ea într-o săptămână. Ia de-aici o Turcească de lux.

Chibriturile purtau emblema Allsopps.

— Le am de la „Carlton“, a zis el. La bar serveşte o frumuşică: ştie meserie. N-ai fost niciodată acolo, nu-i aşa? De ce nu vii la un păhărel în seara asta? O să fie şi Gil Morris. Noi de obicei ne dăm la fund vreo două sâmbete. E un dănsuleţ la Melba.

— Îmi pare rău, am zis. Ies în oraş cu reporterul nostru principal. Rămâne pe altă dată, Leslie. Pe curând!

Am plătit partea mea cu o monedă de trei penny.

— Bună dimineaţa, Cassie.

— Bună dimineaţa, Hannen.

Ploaia stătuse, iar High Street sclipea. Un tip îngrijit mergea neabătut pe şinele de tramvai şi se temea zgomotos de venirea Domnului. Îl ştiam drept domnul Matthews, care fusese mântuit cu câţiva ani în urmă de vinul de Porto şi care acum se plimba în fiecare noapte printre şine, în gumari, cu o carte de rugăciuni şi o lanternă. Uite-l pe domnul Evans Legume-Fructe intrând prin uşa laterală de la „Bugle“. Trei dactilografe au trecut pe lângă mine zorite să-şi ia masa de prânz – ouă-ochi şi milk-shake –, lăsând în urma lor un parfum de lavandă. Trebuia oare să o iau pe drumul lung prin galeria comercială şi să mă opresc să mă uit la bătrânul cu landoul stricat, gol, care stătea mereu acolo, lângă magazinul de muzică, şi care îşi scotea şapca şi îşi dădea foc la păr pentru un penny? Era doar un truc pentru distrat puştii, aşa că am luat-o pe scurtătură pe Chapel Street, pe la marginea mahalalei numite Strand, prin faţa ispititorului bufet italienesc unde noaptea târziu veneau tineri care aveau

părinţi cu simţ de observaţie şi cumpărau de doi penny ca să-şi mascheze respiraţia înainte să ia ultimul tramvai către casă. Şi apoi în sus pe scara îngustă din redacţie, până în biroul reporterilor.

Domnul Solomon ţipa în telefon. Am prins ultimele cuvinte:

— Eşti un visător, Williams. Apoi a pus receptorul în furcă. Băiatul ăla e un norocit de visător, a zis el într-o doară.

Nu înjura niciodată.

Mi-am terminat cronica la *Răstignirea* şi i-am înmânat-o domnului Farr.

— Prea multă vorbărie şi prea multe banalităţi.

Jumătate de ceas mai târziu, Ted Williams, îmbrăcat ca pentru golf, a intrat ruşinat, zâmbind, i-a dat cu tifla pe la spate domnului Solomon şi s-a aşezat tăcut într-un colţ, cu o pilă de unghii în mână.

Eu am zis în şoaptă:

— De ce se luase de tine?

— M-am dus să văd ce-i cu o sinucidere, un vatman pe nume Hopkins, şi văduva m-a convins să rămân la un ceai. Asta-i tot.

Se purta de o manieră foarte cuceritoare, ca o fată mai degrabă decât ca un bărbat care visa la Fleet Street[3], şi îşi petrecea concediul de vară plimbându-se prin faţă pe la *Daily Express* şi căutând vedete prin cârciumi.

Sâmbăta era după-amiaza mea liberă. Se făcuse ora unu şi venise vremea să plec, dar am rămas; domnul Farr n-a zis nimic. M-am făcut că muncesc, mâzgălind cuvinte şi schiţând caricaturi care nu semănau deloc cu profilul de tucan al domnului Solomon şi cu băiatul cârn bun la toate care fluiera fals de după geamul cabinei telefonice. Am scris numele meu, apoi „Biroul reporterilor, *Tawe News*, Tawe, Ţara Galilor, Anglia, Europa, Terra“. Şi o listă de cărţi pe care nu le scrisesem: „*Pământul strămoşilor mei*, un studiu asupra caracterului galez în toate aspectele sale“; „*Optsprezece*, o autobiografie provincială“; „*Doamnele nemiloase*,

roman“. Domnul Farr tot n-a ridicat privirea. Am scris „*Hamlet*“. Nu se putea ca domnul Farr, care îşi transcria cu încăpăţânare notiţele de la şedinţa de consiliu, să fi uitat. L-am auzit pe domnul Solomon şoptindu-i peste umăr: „Lua-l-ar nenumitul pe consilierul Daniels“. Unu şi jumătate. Ted visa cu ochii deschişi. Mi-am petrecut mult timp punându-mi paltonul, apoi mi-am legat fularul cu însemnele clubului Old Grammarian întâi într-un fel, apoi în altul.

— Unii oameni sunt prea puturoşi să profite de după-amiezile libere, a zis domnul Farr brusc. Ora şase în barul din spate de la „Lamps“. Nu s-a întors cu faţa la mine şi nici nu s-a oprit din scris.

— Ieşi la o plimbărică? m-a întrebat maică-mea.

— Da. În grădina publică. Nu mă aştepta cu ceaiul.

M-am dus la Plaza.

— De la presă, i-am zis fetei cu pălărie şi fustă de tiroleză.

— Au mai fost doi reporteri săptămâna asta.

— Recenzie specială.

M-a condus la locul meu. În timpul filmului educativ, cu toate seminţele obraznice care se îmbrăţişau şi înmugureau dinaintea ochilor mei şi cu plantele alea ca nişte braţe şi picioare, mi-au venit în minte femeile tunse bob şi marinarii fătălăi de prin spelunci. Poate dădeam peste o bătaie cu brice. O dată Ted Williams a găsit o buză în faţă la Azilul Marinarilor. Avea şi o mustăcioară. Plantele încâlcite continuau să danseze pe ecran. Ce bine dacă Tawe era un oraş-port mai mare, ar fi existat camere la subsol cu perdelele trase unde ar fi rulat filme pentru adulţi. Viaţa cartofului s-a sfârşit. Apoi am intrat într-un colegiu american şi am dansat cu fiica preşedintelui. I-am luat iute locul protagonistului pe nume Lincoln, un brunet înalt cu dinţi sănătoşi, iar fata a rostit numele meu în timp ce-i strângea în braţe umbra lui, fetele din corul colegiului, în costume de baie cu fustă şi cu şepci de marinar, mi-au zis uriaşule şi maiestate, am alergat împreună cu Jack Oakie pe un câmp, iar fiica

preşedintelui şi cu mine, purtaţi pe umerii mulţimii, am tras cortina multicoloră cu un sărut care m-a lăsat beat de fericire când am ieşit din sala de cinema în strada puternic luminată, unde reîncepuse să plouă.

O oră întreagă şi umedă de pierdut prin mulţime. M-am uitat la coada din faţă de la Empire, am studiat afişele de la *Nuit de Paris* şi m-am gândit la picioarele lungi şi la chipurile uimitoare ale fetelor din corpul de balet pe care le văzusem trecând braţ la braţ, la începutul săptămânii, încoace şi încolo pe străzi în lumina hibernală, la gurile lor ca nişte cicatrice stacojii, îmi amintesc că le-am remarcat şi mi-am zis să le reţin pentru prima pagină a *Doamnelor nemiloase*, pe care nu aveam să-l încep niciodată, la părul lor negru ca pana corbului sau argintiu; parfumul şi machiajul lor îmi aminteau de Orientul fierbinte şi ciocolatiu, ochii lor erau ca nişte lacuri. Lola de Kenway, Babs Courcey, Ramona Day aveau să-mi rămână în minte toată viaţa. Aveau să mă însoţească întotdeauna până când aveam să mor, de o boală istovitoare, nedureroasă, şi aveam să-mi rostesc ultimele vorbe, atent ticluite, amintindu-mi de tinereţea mea defunctă din nopţile de demult petrecute bătând High Street, când vitrinele luminate îţi luau ochii şi din crâşme răsuna muzica şi sirene de la Hafod şedeau în localuri ieftine, cu poşetele pe genunchi, zornăindu-şi cerceii. M-am oprit să mă uit în vitrina prăvăliei lui Dirty Black Peştele, dar era inocentă; nu erau expuse decât nişte prafuri de strănutat, bombe puturoase, stilouri din cauciuc şi măşti; toate noutăţile erau înăuntru, dar nu îndrăzneam să intru de teamă să nu mă servească o femeie, doamna Dirty Black, cu mustaţă şi ochi sfredelitori, sau fata slabă, urâtă, pe care am văzut-o acolo o dată, care îmi făcea cu ochiul şi mirosea a alge. De la piaţă mi-am cumpărat drajeuri pentru împrospătarea respiraţiei. Nu se ştia niciodată.

Camera din spate de la „The Three Lamps“ era plină de bărbaţi în vârstă. Domnul Farr nu ajunsese încă. M-am sprijinit de bar, între un consilier local şi un avocat, bând bere amară, dorindu-mi ca taică-meu să

mă fi putut vedea şi bucurându-mă, în acelaşi timp, că era plecat să-l viziteze pe unchiul A. în Aberavon. N-ar fi avut cum să nu-şi dea seama că nu mai eram un băieţel, dar şi-ar fi ieşit din minţi să vadă cum îmi ţineam ţigara şi pălăria şi cum strângeam halba. Îmi plăcea gustul de bere, spuma ei însufleţită, albă, străfundurile ei arămii, lumea impetuoasă văzută prin pereţii cafenii şi umezi ai paharului, iureşul înclinat către buze, gustul sărat pe limbă, spuma de la colţurile gurii.

— Încă una, domnişoară. Avea în jur de patruzeci de ani. Îţi ofer şi ţie una, domnişoară?

— Nu în timpul serviciului, mersi oricum.

— Cu plăcere.

Să fi fost o invitaţie să bem ceva împreună mai târziu, să aştept la uşa din spate până când avea să iasă cu paşi uşori şi pe urmă să mergem împreună prin noapte, de-a lungul promenadei şi apoi pe plajă până la duna domoală unde perechile de amorezi şedeau înveliţi în paltoane şi admirau farul din Mumbles? Era plinuţă şi urâtă. Părul prins în plasă era castaniu cu şuviţe cărunte. Mi-a dat restul ca o mamă care îi dă băiatului bani de film şi n-aş fi ieşit cu ea nici dacă mă plătea.

Domnul Farr cobora grăbit pe High Street, refuzând cu sălbăticie ofertele de şireturi şi de chibrituri, ferindu-şi privirea de la mulţimea ponosită. Ştia că oamenii săraci, bolnavi, nedoriţi şi urâţi îl împresurau atât de tare, încât, să le fi aruncat o singură privire, să fi schiţat un singur gest de milă, s-ar fi pierdut cu totul printre ei şi seara ar fi fost iremediabil ratată.

— Eşti băutor de bere, carevasăzică, mi-a zis din dreptul cotului.

— Bună seara, domnu’ Farr. Doar ocazional, pentru variaţie. Dumneata ce preferi? Ce vreme împuţită, am zis eu.

Simţindu-se în siguranţă în barul plin, la adăpost de ploaie şi departe de străzile neliniştitoare, unde sărmanii şi trecutul nu-l puteau atinge, şi-a

înălţat alene paharul alături de afacerişti şi liber-profesionişti şi s-a uitat la el în lumină.

— O să devină şi mai împuţită, a zis el. Stai să vezi când om ajunge la „Fishguard“. Hai, sănătate! Acolo poţi să-i vezi pe marinari tricotând. Şi pe bătrânele pescăriţe de la „Jersey“. Tre’ să merg la clo’ să iau o gură de aer proaspăt.

Domnul Evans Legume-Fructe a intrat grăbit pe o uşă laterală mascată de draperii, a comandat de băut în şoaptă, şi-a ascuns paharul cu paltonul şi l-a dat pe gât pe şestache.

— La fel, a zis domnul Farr, şi încă o jumate pentru luminăţia sa.

Barul era prea elegant ca să îţi dea senzaţia de Crăciun. Pe un panou era scris „Accesul interzis doamnelor“.

L-am lăsat pe domnul Evans sorbind cu sete la adăpostul cortului lui improvizat.

Pe Goat Street ţipau nişte copii şi un puşti întârziat m-a tras de mânecă, smiorcăindu-se:

— Un bănuţ la băiatu’!

Femei mătăhăloase cu şepci bărbăteşti stăteau de pază în prag şi o fată de lux ne-a făcut cu ochiul la colţul toaletei publice aflate peste drum de hotelul Carlton. Când am intrat, barul, decorat cu panglici şi baloane, răsuna de muzică. Un tenor tuberculos se sprijinea de pian. De după tejghea, barmaniţa drăguţă a lui Leslie Bird sporovăia cu un grup de tineri care se aplecaseră cu totul peste bar şi îi cereau să le arate jartierele şi o invitau la ginuri cu lămâie şi la plimbări nocturne în doi şi la aventuri umede în sala de cinema. Domnul Farr a dat rânjind paharul peste cap în vreme ce eu îi urmăream plin de invidie pe tinerii aceia şi remarcam cât de mult îi plăcea fetei cum se purtau, cum le dădea încetişor peste mână şi se trăgea un pas în spate, mândră de frumuseţea şi de veselia ei, să tragă de canea.

— Tloi amici mici din Valley. O să se cam dea la raţe în seara asta, a zis el încântat.

Alţi tineri, cu părul lins, palizi şi îndesaţi, cu pomeţi înalţi şi ochii afundaţi în orbite, purtând cravate ţipătoare, veste la două rânduri şi pantaloni largi, unii cu feţele ciupite de vărsat, cu mâini mari pline de cicatrice şi noduri, toţi pe jumătate beţi, cântau în jurul pianului, iar tenorul cel ofticos dădea tonul cu un glas răsunător. O! Să mă fi putut alătura jocului aceluia lasciv sau corului unduitor, să cânt cât mă ţineau puterile *Bread of Heaven*[4] cu pieptul scos în afară, braţ la braţ cu Mica Moscovă[5], sau să mi se zică „impertinentule“ sau „un oarecare“ când glumeam sau mă holbam la tejghea, făcând avansuri inocente, porcoase, care s-ar fi putut la fel de bine să nu ducă nicăieri, printre berea vărsată şi stiva de pahare.

— Hai să scăpăm de nenorocitele astea de privighetori, a zis domnul Farr.

— Prea multă gălăgie, am zis eu.

— Acum ajungem undeva tare.

Am înaintat încet pe străduţele din Strand, pe lângă morgă, printr-un pasaj luminat cu felinare cu gaz unde bebeluşi invizibili plângeau în cor şi am ajuns în dreptul uşii de la „Fishguard“ tocmai când un tip, înfofolit ca domnul Evans, a ieşit, tăindu-ne calea, cu o sticlă sau o cană de bere în mâna înmănuşată. Barul era gol. Un bătrân cu mâini tremurânde şedea în spatele tejghelei, holbându-se la ceasul lui mare de buzunar.

— Crăciun fericit, tătăiţă.

— Bună seara, domnu’ F.

— Un strop de rom, tătăiţă.

O sticlă roşie şi-a scuturat conţinutul în două pahare.

— Asta-i o otravă foarte specială, fiule.

— O să ţi se bulbuce ochii ca la melc, a zis domnul Farr.

Capul meu de fier îmi stătea falnic şi mândru pe umeri, nici un rom marinăresc nu avea să-mi ardă stomacul de piatră. Bietul Leslie Bird, degustătorul de porto, şi micuţul Gil Morris, care îşi marca desfrâul cu un creion negru pe sub ochi în fiecare sâmbătă seara… Îmi doream să mă fi văzut şi ei acum, în încăperea întunecată, pipernicită, cu fotografii de boxeri jupuite pe pereţi.

— Mai toarnă-ne nişte otravă, tătăiţă, am zis eu.

— Unde-s restul în seara asta? Se plimbă pe Riviera?

— La separeu, domnu' F., e o petrecere în cinstea fiicei doamnei Prothero.

În camera din spate, sub un portret jilav al familiei regale, un şir de femei îmbrăcate în negru şedeau pe o băncuţă, râzând şi plângând. Lângă halbele lor de Guinness erau aliniate nişte păhărele. Vizavi, pe o altă băncuţă, doi bărbaţi în jerseuri beau mulţumiţi, dând aprobator din cap înspre revărsarea de emoţie a femeilor. Iar pe un scaun, în mijlocul încăperii, o bătrână cu o bonetă înnodată sub bărbie, cu un boa din pene la gât şi tenişi albi, chicotea şi suspina mai abitir decât celelalte. Ne-am aşezat pe băncuţa bărbaţilor. Unul dintre ei şi-a dus mâna umflată la şapcă.

— Ce serbăm, Jack? a întrebat domnul Farr. Fă cunoştinţă cu colegul meu, domnul Thomas; dânsul e Jack Stiff, proprietarul firmei de pompe funebre.

Jack Stiff vorbea prin colţul gurii.

— E doamna Prothero, uite-o acolo. Noi îi zicem Bătrâna Garbo pentru că nu seamănă cu ea, mă-nţelegi? Acu' vreun ceas a primit un mesaj de la spital, Winnifred a lu' doamna Harris a venit cu el, că fiică-sa a doua a murit în chinurile facerii.

— A murit şi fetiţa, a zis bărbatul de lângă el.

— Aşa că fetele au venit s-o consoleze şi-au strâns şi ditamai colecta pentru ea, iar acum ea a început să se îndemne la băutură şi să facă cinste

la toată lumea. Deja ne-a luat vreo două halbe.

— Ce ruşine!

Romul ardea şi zvâcnea în camera încinsă, însă eu îmi simţeam capul tare ca un munte şi aş fi putut scrie douăsprezece cărţi înainte să se crape de ziuă şi s-o rostogolesc pe barmaniţa de la Carlton ca pe un butoi de la un cap la altul al plajei fluviului Tawe.

— De băut pentru toată trupa!

Dinaintea unei asistenţe noi, femeile ţipau şi mai tare, mângâind-o pe doamna Prothero pe genunchi şi pe mâini, îndreptându-i boneta, lăudând-o pe răposată.

— Ce să-ţi aduc de băut, doamna Prothero?

— Nu, bea şi tu cu mine, drăguţă, ce-au mai bun.

— Păi, mie-mi surâde un Guinness.

— Şi un strop de ceva în ea, drăguţă.

— Doar de dragul lui Margie, să ştii.

— De-ar fi fost şi ea acum cu noi, drăguţă, să cânte *One of the Ruins*[6] sau *Cockles and Mussels*[7]; avea o voce de matroană.

— Vai, nu zi asta, doamna Harris!

— Ei, încercăm şi noi să te înveselim. Tristeţea a omorât pisica, doamna Prothero. Hai să cântăm un cântecel împreună, drăguţă.

Peste muntele sur se-nălţa palidă luna
Soarele-apunea în marea albastră
Când spre fântâna de cleştar mă plimbam
    cu iubitul de mână

Doamna Prothero cânta.

— Era cântecul preferat al fiică-sii, a zis prietenul lui Jack Stiff.

Domnul Farr m-a bătut pe umăr; mâna lui a căzut încet de foarte de sus, iar glasul lui subţire, de păsărică, părea că mi se adresează dintr-un

cerc zumzăitor de pe tavan.

— Noi doi o să ieşim să luăm o gură de aer proaspăt.

Umbrelele şi bonetele, tenişii albi, sticlele şi regele mucegăit, antreprenorul de pompe funebre care cânta, versurile de la *Rose of Tralee* înotau laolaltă în separeu; doi bărbaţi mici de statură, domnul Farr şi fratele lui geamăn, m-au condus pe un patinoar până la uşă, iar aerul nopţii m-a trântit la pământ. Seara s-a derulat cu repeziciune. Un zid s-a prăvălit şi mi-a zburat pălăria din cap; fratele domnului Farr a dispărut sub bolovanii din pavaj. Deodată un zid s-a năpustit asupra mea ca un bizon; fereşte-te din calea lui, fiule. Ia un strop de angostura[8], o picătură de coniac, Fernet Branca, Polly, hopa! Dragul maichii! Ia de-aici ca să te dregi!

— Ţi-e mai bine?

Şedeam într-un fotoliu de pluş pe care nu-l mai văzusem până atunci, sorbind dintr-o băutură cu gust de naftalină şi ascultând atent o dispută între Ted Williams şi domnul Farr. Domnul Farr spunea pe un ton aspru:

— Ai venit aici după marinari.

— Ba nu-i adevărat, a zis Ted. Am venit pentru atmosferă.

Pe pereţi erau următoarele anunţuri: „La Lordul Jersey.“ Prop.: Titch Thomas. „Pariurile interzise.“ „Fără înjurături, altfel vă f…“ „Lordul se serveşte singur, dar voi n-aveţi voie.“ „Accesul interzis doamnelor, cu excepţia doamnelor.“

— Ce crâşmă simpatică! am zis eu. Ai văzut anunţurile?

— Eşti OK acum?

— Ca o floricică.

— Uite-o fată drăguţă pentru tine. Îţi face ochi dulci.

— Dar n-are nas!

Într-o clipită, băutura mea se transformase în bere. S-a auzit o bufnitură de ciocan.

— Linişte! Linişte!

La un sunet, într-un alt salon un maestru de ceremonii descheiat la guler, cu un trabuc în gură, i-a strigat domnului Jenkins să-i cânte piesa *The Lily of Laguna*.

— Dedicaţie specială, a zis domnul Jenkins.

— Linişte, vă rog, pentru Katie din strada Sebastopol. Care-i baiul, Katie?

Katie a cântat imnul naţional.

— Domnu’ Fred Jones va interpreta ca de obicei cântecul lui cu porcării.

Un glas spart de bariton a stricat armonia corului: l-am recunoscut ca aparţinându-mi şi l-am înecat în bere.

O fată de la Armata Salvării a reuşit să evite braţele a doi pompieri şi să le vândă un număr din *War Cry*[9].

Un tânăr cu o batistă care-ţi lua ochii legată în jurul capului, încălţat cu sandale alb cu negru şi fără şosete, a dansat până când tot barul a strigat: „Mabel!“.

Ted bătea din palme lângă mine.

— Ce stil! „Un Nijinski al vieţii de noapte“, ce zici de titlul ăsta! Oare îmi acordă un interviu?

— Nu dau doi bani pe el, a zis domnul Farr.

— Nu mă enerva.

Un vânt dinspre docuri a măturat strada. Am auzit draga zgomotoasă în golf şi un vas care dădea semnalul de intrare în port, felinarele cu gaz făceau plecăciuni, apoi norul de fum a învăluit iarăşi pereţii pătaţi în vreme ce George şi Mary picurau deasupra băncuţei femeilor, iar Jack Stiff şoptea, ţinându-şi mâna întinsă dinaintea ochilor aşa cum îşi ţine laba un animal:

— Bătrâna Garbo a tăiat-o.

Femeile triste şi vesele se strânseseră ciotcă.

— Fetiţa doamnei Harris a înţeles greşit mesajul. Fata bătrânei Garbo e bine mersi, copilul s-a născut mort. Acum fetele îşi vor banii înapoi, dar ia-o pe Garbo de unde nu-i. Şi-a lins mâna. Eu ştiu unde s-a dus.

Prietenul lui a zis:

— La o cârciumă peste pod.

Femeile o făceau cu ou şi cu oţet pe doamna Prothero în şoaptă: mincinoasă, adulteră, mamă de copii din flori, hoţomancă.

— Are ştiţi voi ce.

— Nu s-a vindecat niciodată.

— Are tatuat undeva „Charlie“.

— Îmi datorează trei şilingi şi opt penny.

— Doi şi zece.

— Erau banii mei de dinţi.

— O liră şi şase penny din fondul meu de bătrâneţe.

Cine îmi tot umplea paharul? Berea mi se prelingea pe obraz şi pe guler. Aveam gura plină de salivă. Băncuţa se învârtea. Cabina de la „Fishguard“ se înclinase. Domnul Farr se trăgea încet în spate; telescopul s-a răsucit brusc şi faţa lui, cu nări imense şi păroase, îmi respira în nas.

— Domnu’ Thomas stă să verse.

— Vezi de umbrela aia, doamna Arthur.

— Ţine-i capul.

Ultimul tramvai huruia către casă. Nu aveam un penny, cât costa biletul.

— Tu cobori aici. Ai grijă!

Dealul rotitor pe care îl aveam de urcat până la casa lui taică-miu se înălţa până la cer. Nu era nimeni treaz. M-am târât până în patul care se zgâlţâia nebuneşte, iar tapetul s-a întins spre mine şi m-a înghiţit.

Duminică a fost o zi liniştită, cu toate că, în cavităţile craniului meu, clopotele de la St. Mary, aflată la un kilometru şi jumătate depărtare, au răsunat mult după slujbă. Convins că nu aveam să mai beau niciodată în

viaţă, am zăcut în pat până la prânz, amintindu-mi siluetele şovăielnice şi glasurile îndepărtate ale oraşului de la ora zece. Am citit ziarele. Toate ştirile erau proaste în dimineaţa aia, însă un articol intitulat „Mântuitorul nostru a iubit florile“ m-a făcut să plâng de tulburare şi de căinţă. Am refuzat friptura şi trei legume.

După-amiaza, în parc, m-am aşezat pe jos lângă estrada pustie. Am prins un ghemotoc de hârtie pe care vântul îl purtase de-a lungul cărării de prundiş până la grădina de pietre şi, netezindu-l pe genunchi, am scris primele trei versuri dintr-un poem deznădăjduit. Un câine m-a dibuit aşa cum stăteam pe vine, după un copac desfrunzit, în frig, şi şi-a frecat nasul de mâinile mele.

— Singurul meu prieten, am zis.

A rămas cu mine până când a început să se însereze, amuşinând şi scurmând.

Luni dimineaţă, plin de ruşine şi de ură, temându-mă să nu-mi mai cadă vreodată sub ochi, am distrus şi articolul, şi poemul, am azvârlit bucăţile de hârtie pe dulap şi i-am spus lui Leslie Bird în tramvai, în drum spre birou:

— Ar fi trebuit să vii şi tu cu noi sâmbătă. Doamne, ce-a fost acolo!

Marţi seara devreme, în ajun de Crăciun, intram cu o jumătate de coroană împrumutată în buzunar în camera din spate de la „Fishguard“. Jack Stiff era singur. Băncuţa femeilor era acoperită cu ziare. De lustră atârna un mănunchi de baloane.

— Hai, sănătate!

— Crăciun fericit!

— Unde-i doamna Prothero?

Acum avea mâna bandajată.

— Cum? N-ai auzit? A cheltuit toţi banii din colectă. S-a dus cu ei peste pod, la „Heart’s Delight“. A avut grijă să n-o vadă alea bătrâne. Se strânseseră mai mult de-o liră. Cheltuise o bună parte din ei înainte ca ele

să afle că fie-sa nu e moartă. N-avea curaj să dea ochii cu ele. Dau eu rândul ăsta. Aşa că i-a băut pe toţi până luni la ora închiderii. Apoi vreo doi tipi de pe vasele cu banane au văzut-o luând-o pe pod şi oprindu-se la jumate. Dar au ajuns prea târziu.

— Crăciun fericit!

— Avem o pereche de tenişi pe raft.

Nici una dintre prietenele bătrânei Garbo n-a venit în seara aia.

Mult după aceea, când i-am arătat povestea asta domnului Farr, a zis:

— Ai zăpăcit totul. Ai încurcat persoanele. Băiatul cu batista dansa la „Jersey“. Fred Jones cânta la „Fishguard“. Nu contează. Hai să bei ceva la „Nelson“ diseară. E acolo o fată care o să-ţi arate de unde a muşcat-o marinarul. Şi e şi un poliţist care l-a cunoscut pe Jack Johnson.

— O să le adun pe toate într-o povestire cât de curând, am zis eu.

1. John Wesley (1703-1791), preot şi teolog anglican, considerat fondatorul Bisericii Metodiste.
2. Little Audrey, personaj celebru în cultura populară britanică a anilor 1930, protagonista a numeroase glume, dar şi a unei serii de benzi desenate. Replica venea întotdeauna după un incident catastrofal.
3. Stradă londoneză pe care erau amplasate redacţiile principalelor cotidiene britanice; metonim pentru presa naţională britanică.
4. Imn religios galez compus de John Hughes.
5. Little Moscow, termen peiorativ folosit în special de presă în perioada dintre cele două războaie mondiale pentru a desemna comunităţile din zonele puternic industrializate în care populaţia nutrea puternice simpatii de stânga.
6. *One of the Ruins that Cromwell Knocked about a Bit*, cuplet foarte popular lansat de actriţa Marie Loyd.
7. *Molly Malone* (sau *Cockles and Mussels*), celebru cântec popular irlandez.

8. Marcă de bitter produs în Trinidad-Tobago, considerat a avea proprietăţi tonice şi curative.
9. Publicaţia oficială de informare a Armatei Salvării.

O sâmbătă călduroasă

Tânărul în tricou de marinar care şedea lângă colibele de stuf să vadă ieşind femeile bronzate şi albe şi pâlcurile de fete drăguţe cu anchioruri palide şi spatele pârlit de soare care îşi croiau drum până la mare păşind delicat peste bolovanii ascuţiţi pe picioarele lor urâte, cu unghiile date cu roşu, a desenat pe nisip o siluetă mare de femeie; şi o copilă în pielea goală, care tocmai ieşise din mare, a călcat din fugă peste ea şi s-a scuturat de apă, făcându-i doi ochi larg deschişi, umezi şi o gaură drept în mijloc, unde se vedea urma de picior. Tânărul a şters femeia şi a desenat un bărbat burtos: copila a alergat peste el, scuturându-şi părul şi schiţându-i de-a lungul pântecelui un rând de nasturi şi un şir de picuri, ca pipiul într-un desen de copil, între picioarele lungi, pline de scoici.

Într-o învălmăşeală de femei ieşite la picnic cu odraslele lor care zăceau moleşite şi ude în soarele arzător sau se ciondăneau pe avioane de hârtie, ori făceau castele care erau distruse în clipa următoare de zigzagul paşilor altor amatori de picnic în drum spre diverse colţuri ale plajei, printre chemările vânzătorilor de îngheţată şi strigătele de furie şi de fericire ale băieţilor care jucau crichet şi ţipetele fetelor care constatau că marea le-a ajuns până la buric, tânărul şedea singur, cu umbrele propriei ratări de-a dreapta. Nişte soţi tăcuţi, cu pantalonii suflecaţi şi bretelele atârnându-le, se bălăceau alene la mal, femei în rochii groase, negre, de picnic se bălăceau şi râdeau de propriile lor picioare, nişte câini alergau după pietre şi un băieţel mândru călărea valurile pe o focă de cauciuc. Izolat în pustiul lui, tânărul urmărea spectacolul sâmbetei de sărbătoare, cu aerul lui fals şi drăgălaş, ca o vedere sub soarele ordinar; familiile care se zbenguiau, cu pungi din hârtie, găletuşe şi lopăţele, umbrele şi sticle,

fetele fericite, încinse şi chinuite, cu alifii împotriva arsurilor de soare în genţi, tinerii bronzaţi cu piepturile dezvelite şi cei brânzoşi, îmbrăcaţi cu veste şi roşi de invidie, picioarele subţiri, albe, păroase şi jalnice ale soţilor care se plimbau în tăcere prin apă, copilaşii grăsuţi şi creţi sau tunşi chilug, cu spatele arcuit peste nisipul murdar, încântaţi până la delir, trezeau în el un vechi sentiment de ruşine şi de milă; izolat de tot ce însemna ziua aceea liberă, asemenea unui tânăr osândit să îndure de-a pururi tovărăşia viermilor lui, mai presus de puterea şi prostia banală, asudată, exacerbată de soare a cărnii văratice într-o zi liberă, într-o lume aflată la mii de ani distanţă, a prins mingea pe care un puşti a proiectat-o în aer cu o tavă de tablă şi s-a ridicat să i-o arunce înapoi.

Băiatul l-a invitat să se joace cu el. O familie prietenoasă aştepta în picioare un pic mai departe, femeile ciufulite cu rochiile îndesate pe sub marginea chiloţilor, bărbaţii desculţi, numai în cămaşă, mai mulţi copii în combinezoane şi izmene tăiate. A aruncat cu furie mingea către un părinte care stătea cu o tavă dinaintea unei porţi din pălării. „Lupul singuratic jucând crichet“, şi-a zis el când tava s-a învârtit. Luându-se după minge către mare, trecând pe lângă femei care se dezbrăcau, iuţind pasul şi făcându-le cu ochiul, împiedicându-se de un castel şi dând peste un şir întortocheat de fete ude care zăceau întinse la soare ca şerpii, udându-şi pantofii când a cules mingea de pe un val, a simţit cum fericirea îl invadează din nou într-o destindere a trupului şi „Atenţie, Duckworth, acum dau una tare“, i-a strigat el mamei din spatele pălăriilor. Mingea a ricoşat din capul unui băiat. Mingea săltăreaţă îşi croia drum de la unul la altul printre familiile răzleţe, printre sendvişuri şi feţe de masă, printre unchi şi mame. Un chelios cu cămaşa ieşită din pantaloni a trimis-o în direcţia greşită şi un collie a luat-o cu el în apă. Acum era rândul mamei să servească cu tava. Tava şi mingea i-au zburat în acelaşi timp pe deasupra capului. Un unchi cu o pălărie de panama a trimis cu putere mingea înspre câinele familiei, care a înotat cu ea până hăt, departe. I-au

oferit tânărului sendvişuri cu ou şi creson şi bere neagră încălzită şi, împreună cu un unchi şi un tată, au stat aşezaţi pe *Evening Post* până când marea le-a atins picioarele.

Rămas iarăşi singur, încins şi nefericit, căci clipa de triumf când fugea printre necunoscuţi care stăteau întinşi la soare sau alergau încoace şi încolo, împăcaţi zgomotos cu ei înşişi, fusese deviată, ca o minge, zicea el, în mare, s-a îndreptat către un loc de pe plajă unde un profet al apocalipsei cocoţat pe o cutie pe care era scris „Domnul Matthews“ se adresa unei enorii de femei cu chipuri lipsite de expresie. Nişte băieţi înarmaţi cu ţevuşti cu proiectile din boabe de mazăre şedeau tăcuţi lângă el. Un bărbat zdrenţăros nu strângea nimic în şapcă. Domnul Matthews îşi agita mâinile reci, făcând spume la gură pe tema zilei libere şi blestema vara de pe cutia care se cutremura sub el. Striga invocând o altfel de căldură. Soarele puternic îi înmuia oasele şi s-a descheiat la guler. Copiii din Valley, cu ochi neruşinaţi, afundaţi în orbite, limbi ascuţite şi glasuri şuierătoare şi piepturile scobite ca nişte cochilii stăteau ciotcă în jurul chioşcului cu Punch şi Judy[1] şi al triciclurilor cu îngheţată, iar el se lepăda de ei toţi. Nega existenţa fetelor în lenjerie de corp care se pieptănau şi se pudrau şi pe a celor ruşinoase care se schimbau cu îndemânare la adăpostul corturilor din prosoape de plajă.

În timp ce domnul Matthews ocăra oraşul stacojiu, alunga puştii cu burţile goale care ţopăiau în jurul vânzătorului de îngheţată şi înfăşura coapsele arse de soare ale fetelor cu paltonul lui negru – „În genunchi! în genunchi! striga el. Se lasă întunericul asupra noastră!“ – tânărul deprimat stătea în picioare, cu o umbră lângă umăr, şi se gândea la Coney Beach din Porthcawl, unde prietenii lui se dădeau împreună cu iubitele în montagne-rousse-ul imens sau se plimbau cu trenuleţul groazei prin tunelul cu schelete. Leslie Bird trebuie să fi avut braţele pline de nuci de cocos. Brenda era cu Herbert la poligonul de tir. Gil Morris îi cumpăra lui Molly un cocteil cu o cireaşă în vârf la „Esplanade“. Iar el stătea acolo,

ascultându-l pe domnul Matthews, beţivul pocăit, invocând întunericul pe plaja învăluită în lumina înserării, cu bani care-i ardeau buzunarul în vreme ce sâmbăta se topea.

În singurătatea lui refuzase trei invitaţii. Herbert, cu maşina lui sport roşie, joasă, cu GB pe spate şi o nimfă adusă de mare pe capotă, i-a strigat din faţa casei, dar el i-a spus: „N-am chef, bătrâne. O să-mi petrec ziua singur, în linişte. Distraţi-vă. Să nu beţi prea mult suc“. Aşteptând cu nerăbdare să apună soarele, stătea în cercul jalnic alături de femeile impasibile care fixau un punct pe cer, dincolo de profetul lor, şi îşi dorea să mai fie o dată dimineaţă. Frate! Ce n-ar fi dat să-şi cheltuie banii în momentul acela prin poligoanele de la bâlci, să stea în salonul cromat cu o halbă de un şiling şi şase penny şi o ţigară Turkish, spunându-le fetelor ultima glumă auzită, uitându-se pe fereastra salonului, printre palmieri, la soarele care apune peste promenadă, pe deasupra şezlongurilor, la ologi şi la văduve, la soţiile de weekend în pantaloni de plajă, cu capetele acoperite cu batice, la fetele elegante, cu bucle lipite de frunte, însoţite de prietene ochelariste, urâte, la băieţii răi inocenţi şi fanfaroni şi la câinii care mergeau la picior şi la vânzătorii de dulciuri pe biciclete. Ronald plecase spre Ilfracombe la bordul lui *Lady Moira* şi, în cârciuma înţesată, cu un grup din Brynhyfryd, trebuie că dădea pe gât pahar după pahar fără să-i pese câtuşi de puţin că acasă, pe plajă, prietenul lui era singur şi abstinent la ora şase şi că se plictisea de moarte. Toţi prietenii lui dispăruseră în căutarea plăcerii.

Poeţii trăiesc şi se-nsoţesc la drum cu poezia lor, gândea el. Un om cu viziune nu are nevoie de altă tovărăşie. Sâmbăta este o zi crudă; trebuie să mă duc acasă şi să stau în camera mea de lângă boiler. Însă el nu era un poet care trăia şi mergea pe drum, era un tânăr într-un oraş de la mare, într-o zi de sărbătoare călduroasă, cu două lire de cheltuială; nu avea viziuni; avea două lire şi un trup mărunţel ale cărui picioare se afundau în

nisipul murdar; seninătatea era pentru bătrâni; şi a luat-o peste macaz până a ieşit în strada cu linii de tramvai.

A mârâit nemulţumit uitându-se la ceasul cu flori din Parcul Victoria.

— Şi acum ce-i rămâne unui fudul de făcut? a zis el cu glas tare, ceea ce a făcut-o pe o tânără de pe o bancă de vizavi de pisoarul cu faianţă albă să zâmbească şi să pună deoparte cartea din care citea.

Îşi purta părul castaniu strâns în vârful capului, cu bucle desfăcute şi un coc, iar din el i se iţea un trandafir alb de la Woolworth care îi atingea urechea. Era îmbrăcată într-o rochie albă cu o floare roşie din hârtie prinsă în piept şi mâinile îi erau pline de inele şi brăţări luate de la o tarabă de la bâlci. Avea ochi mici şi foarte verzi.

Dintr-o privire atentă şi rece, a notat toate detaliile neobişnuite ale înfăţişării ei; siguranţa calmă, netemătoare din purtarea ei în timp ce o cerceta din cap până-n picioare, conştiinţa inocentă – care se desprindea din zâmbetul ei şi din felul în care îşi ţinea capul – că blândeţea şi stranietatea accesibilă o apărau de orice abordare grosolană şi de privirile iscoditoare erau cele care îl făceau să-i tremure degetele. Deşi rochia era lungă şi gulerul înalt, la fel de bine ar fi putut să fie goală, aşa cum stătea acolo, pe banca jupuită. Zâmbetul îi expunea trupul gol şi neprihănit şi dornic şi fierbinte pe sub pânza din bumbac, iar ea aştepta fără să se simtă vinovată.

Cât de frumoasă e, şi-a zis el, cu gândul la cuvinte şi cu ochii la părul ei şi la pielea roşie şi albă, cât de frumos mă aşteaptă, deşi nu ştie că aşteaptă, iar eu n-am să-i pot spune niciodată.

Se oprise şi acum se holba la ea. Asemenea unei fete stăpâne pe sine în faţa aparatului de fotografiat, ea şedea zâmbind, cu mâinile împreunate, cu capul uşor înclinat într-o parte aşa încât trandafirul îi mângâia obrazul. Îi accepta prinosul de admiraţie. Fata fără seamăn pe lume şi-a însuşit privirea lui, preţuindu-i iubirea prostească.

I-au intrat nişte musculiţe în gura uitată deschisă. A iuţit pasul, ruşinat. Ajuns la poarta parcului, s-a întors s-o vadă pentru ultima oară pe acest pământ. Plecarea lui intempestivă şi stânjenită o enervase şi acum se uita nedumerită după el. Ridicase o mână ca pentru a-i face semn să se întoarcă. Dacă ar fi aşteptat, l-ar fi strigat. A dat colţul şi i-a auzit glasul, o sută de glasuri şi toate ale ei, strigându-l pe nume, şi o sută de nume care erau toate ale lui, pe deasupra zidurilor îmbrăcate în iederă.

Şi ce-i rămânea acum de făcut unui tânăr fudul şi înspăimântat, nebun din amor? şi-a întrebat el în gând reflexia deformată în oglinda din cârciuma „Victoria“. Faţa alungită, ca de maimuţă, cu „biban“ scris mare pe frunte i-a rânjit strâmb.

Dacă mi-ar aduce-o pe Venus pe o tipsie, au zis cele două buze roşii, ca nişte felii de pepene, le-aş cere să toarne nişte oţet peste ea.

Ar fi putut să-mi ostoiască vinovăţia; ar fi putut să-mi alunge ruşinea; de ce nu m-am oprit să-i vorbesc? a întrebat el.

Ai văzut o târfă ciudată într-un parc, i-a replicat reflexia, era o fiică a naturii, ce să spun! Ai observat că-n păr avea picături de rouă? Încetează să vorbeşti singur în oglindă ca un tip dintr-o revistă, te cunosc prea bine.

Un alt cap, umflat şi cu fălcile căzute, s-a iţit bălăbănindu-se de după umărul lui. S-a răsucit şi l-a auzit pe barman spunând:

— Te-a părăsit fata visurilor? Arăţi ca un mort ambulant. Ăsta e din partea casei. Berea-i gratis azi. Bere la discreţie. A tras de canea. Aici servim numai din cea mai bună. Direct de la sursă. Zău că arăţi ciudat, a zis el, singurul salvat dintre ruine şi singura ruină salvată. În sănătatea ta! A dat pe gât berea pe care o trăsese din butoi.

— Îmi dai un pahar de bere, te rog?

— Da’ unde te crezi, într-o crâşmă?

Pe masa lustruită din mijlocul cârciumii tânărul a desenat cu degetul înmuiat în bere capul rotund al unei fete şi i-a adăugat o claie de păr din spumă aurie.

— Hei! Faci murdar! a zis barmanul, ieşind în fugă din spatele tejghelei şi ştergând capul cu o cârpă uscată.

Ascunzând murdăria cu pălăria, tânărul şi-a scris numele pe marginea mesei şi a aşteptat până când literele s-au uscat şi s-au estompat.

Prin bovindou, pe deasupra şinelor de cale ferată abandonate acoperite cu nisip, vedea înotătorii ca pe nişte puncte negre, colibele din stuf pipernicite, piticii care ţopăiau în jurul chioşcului cu Punch şi Judy şi micul cerc de evlavioşi. De când se plimbase şi se jucase acolo jos, în pustiul înţesat de lume, justificându-şi deznădejdea, căutând companie cu toate că o refuza, îşi găsise adevărata fericire şi o şi pierduse într-o jumătate de minut tulburător şi stângaci, undeva între „Domni“ şi orologiul cu flori. Mai bătrân şi mai înţelept, dar fără ca asta să-i folosească la ceva, ar fi vrut să se uite în oglindă să vadă dacă descoperirea şi pierderea suferită i se întipăriseră cumva pe chip sub formă de umbre pe sub ochi sau riduri la colţurile gurii, dacă n-ar fi ştiut ce răspuns i-ar fi dat reflexia lui deformată.

Barmanul s-a aşezat lângă el şi i-a spus pe un ton prefăcut:

— Acum povesteşte-mi toată păţania. Sunt o tainiţă, să ştii.

— Nu-i nimic de povestit. Am văzut o fată în Parcul Victoria şi mi-a fost prea ruşine să-i vorbesc. Era o bucăţică.

Ruşinat de dorinţa de a se arăta prietenos chiar şi aşa, muncit de iubire şi de tristeţe cum era, cu chipul ei calm dinaintea ochilor şi zâmbetul care îl mustra şi îl ierta în timp ce vorbea, tânărul şi-a pângărit fata visurilor pe bancă, a târât-o până în spelunca ordinară şi a împopoţonat-o cât să-l facă pe barman să spună:

— Mie, unuia, îmi plac grasele. Ştii genul, mai degrabă o sari decât s-o ocoleşti. Şi am ratat şi ocazia vieţii mele. Cincizeci de frumoase goale puşcă şi eu îmi uitasem becul Bunsen acasă.

— Dă-mi acelaşi lucru.

— Vrei să spui la fel.

Barmanul a tras bere într-un pahar, l-a băut şi a mai umplut unul.

— Întotdeauna beau un rând cu clienţii, a zis el, ne pune pe picior de egalitate. Acum suntem doar doi burlaci dezamăgiţi în dragoste care stau de vorbă.

S-a aşezat la loc.

— N-ai ce să-mi spui din ce nu ştiu deja, a zis el. Am văzut peste douăzeci de coriste de la Empire în barul ăsta, bete mangă. O, *quelles* fete! *Quelles* picioare!

— O să vină în seara asta?

— Săptămâna asta nu e decât un tip care taie o femeie în două.

— Păstrează-mi şi mie o jumătate.

Un tip beat a intrat ca ţinând o dungă invizibilă trasă pe podea, iar barmanul, plin de comizeraţie din colţul celălalt al încăperii, l-a servit cu o halbă.

— Azi berea-i gratis, a zis el. Bere la discreţie. Ai umblat prin soare.

— Am umblat prin soare toată ziua, a zis bărbatul.

— Mi s-a părut mie că pari ars de soare.

— Aia-i de la băutură, a zis bărbatul. Vin de la băut.

— Ziua liberă e pe sfârşite, a şoptit tânărul în pahar. La revedere, mierlă, momentul s-a dus, şi-a spus el examinând, cu un interes pe care nu şi-l putea ierta, vederile cu caricaturi colorate reprezentând femei cu fese ca nişte munţi la plajă şi bărbaţi cicăliţi de neveste, cu picioarele ca nişte beţe şi cu telescoape, lipite pe perete sub poza unui terrier care bea o bere neagră; iar acum, alături de un barman jovial şi un beţivan cu şapca turtită, ştergea ultimele rămăşiţe ale zilei care se împuţina. Şi-a împins pălăria pe funte şi o şuviţă de păr i-a ieşit de sub bor, gâdilându-i pleoapa. A observat, cu ochiul ager al unui străin căruia nu-i scăpa nici un subînţeles al rânjetului ironic sau cel mai mic gest care i-ar fi schiţat moartea în aer, un tânăr cu părul răvăşit care tuşea în palmă în colţul unei

încăperi împuţite şi pufăia din ţigara lui Player’s Weight amestecate cu iarbă.

Însă în timp ce beţivanul se împleticea către el cu paşi hotărâţi, purtându-şi demnitatea aşa cum ai duce un pahar plin pe puntea unui vapor legănat de valuri, iar după tejghea barmanul zăngănea, fluiera şi se pitea să mai tragă câte un gât, tânărul s-a scuturat şi şi-a alungat din minte drama mincinoasă, secretă, rânjind şi înroşindu-se la faţă, şi-a îndreptat pălăria melancolică redându-i eleganţa şi s-a descotorosit de străinul cel afectat. În miezul protejat al propriei lui identităţi şi simţind lumea din jur ca pe un al doilea strat de carne, şedea trist şi mulţumit în camera urâtă a hotelului de mâna a doua situat în portul oraşului sărăcăcios şi întins unde se întâmpla totul. Nu avea nevoie de întunecata lumea interioară cât timp fluviul Tawe îl învăluia, iar oamenii excentric de obişnuiţi se năpusteau şi se târau într-o avalanşă de culori şi de zgomote afară din casele lor, de prin blocurile urâte, din fabrici şi de pe bulevarde, din magazinele sclipitoare şi din capelele hulitoare, din staţii de autobuz şi săli de şedinţă, de pe străduţe în pantă şi alei mărginite de ziduri din cărămidă, de pe sub arcade şi din adăposturi şi din găuri, dincolo de inteligenţa extraordinară, sălbatică şi plină de panouri publicitare a oraşului.

Beţivul ajunsese la el într-un târziu.

— Pune mâna aici, a zis el, răsucindu-se şi plesnindu-se peste fund.

Barmanul a fluierat şi s-a ridicat de unde bea să-l vadă pe tânăr cum îi atingea turul beţivului.

— Ce simţi acolo?

— Nimic.

— Exact. Nimic. Nimic. N-ai ce să simţi.

— Şi atunci cum stai jos? a întrebat barmanul.

— Stau pe ce a mai lăsat doctorul, a zis furios bărbatul. Odată am avut şi eu un fund întreg ca tot omul. Lucram în subteran la Dowlais când s-a abătut sfârşitul lumii asupra mea. Ştiţi cu ce m-am ales pentru c-am rămas

fără fund? Patru şilingi şi trei penny. Doi şilingi şi un penny jumătate de bucă. E mai ieftin decât un porc.

Fata din Parcul Victoria a intrat în bar însoţită de două prietene: o fată blondă aproape la fel de frumoasă ca ea şi o femeie între două vârste, îmbrăcată şi machiată să pară tânără. S-au aşezat împreună la o masă. Fata pe care o iubea a comandat trei portouri şi gin.

— Nu-i aşa că vremea-i minunată? a întrebat femeia între două vârste.

Barmanul a zis:

— Nu-i un nor cât vezi cu ochii. Cu multe plecăciuni şi zâmbete a aşezat băuturile dinaintea lor. Credeam că prinţesele s-au dus la o cârciumă mai bună, a zis el.

— Cum poate fi o cârciumă mai bună fără tine, frumosule? a zis fata blondă.

— Ăsta-i Ritz şi Savoy la un loc, nu-i aşa, *garçon* dragă? a zis fata din parc şi i-a trimis o bezea.

Tânărul de pe scaunul de lângă fereastră, încă buimac după ce o văzuse intrând pe neaşteptate în încăperea care se întuneca, a prins sărutul şi s-a înroşit. I-a trecut prin minte să iasă în goană din bar şi s-o taie prin parcul miraculos până acasă la el şi să-şi ascundă capul sub aşternuturi şi să zacă aşa toată noaptea, îmbrăcat şi tremurând, cu glasul ei răsunându-i în urechi în vreme ce ochii ei verzi larg deschişi l-ar fi fixat de pe sub pleoapele lui închise. Dar numai un băieţel bolnav la minte, cu sângele înfierbântat s-ar fi ascuns de iubirea vieţii lui în visare şi ar fi zăcut culcat într-o cameră plină de amintirea ruşinilor lui, plângând în timp ce strângea la piept perna umedă. Şi-a amintit câţi ani avea şi poeziile scrise şi nu s-a clintit din loc.

— Îţi foarte mulţumesc, Lou, a zis barmanul.

O chema Lou, Louise, Louisa. Trebuie să fie spanioloaică sau franţuzoaică ori ţigancă, însă ştia cu precizie de pe ce stradă venea glasul ei; ştia unde locuiau prietenele ei după intonaţia vocilor lor ascuţite, iar

femeia între două vârste era doamna Emerald Franklin. O puteai vedea în fiecare seară la „Jew’s Harp“, sorbind din băutură, trăgând cu ochiul în stânga şi în dreapta şi uitându-se la ceas.

— Am fost să-l ascultăm pe Matthews Foculiadului pe plajă. Jos cu asta, joc cu cealaltă, şi când te gândeşti că pe vremuri dădea pe gât jumătate de litru de trăscău înainte de micul dejun, a zis doamna Franklin. Cât tupeu are!

— Şi-i tot timpul cu ochii după muieri, a zis blonda. Mai degrabă m-aş încrede în domnu’ Ramón Navarro[2] de colo, de după tejghea, decât în el.

— Măi să fie! Am evoluat. Săptămâna trecută eram Charley Chase[3], a zis barmanul.

Doamna Franklin a ridicat paharul gol cu mâna înmănuşată şi l-a scuturat ca pe un clopoţel.

— Toţi bărbaţii sunt nişte escroci, a zis ea. Şi un strop de gin pentru toată lumea.

— Şi în mod special domnul Franklin, a zis barmanul.

— Dar predicatorul ăla are multă dreptate, ascultaţi la mine, a zis doamna Franklin, despre dezmăţ, vreau să zic. Dacă ieşi la o plimbare după ora închiderii pe plajă, parcă eşti în Sodoma şi Gomora.

Fata blondă a râs.

— Ia uite unde era sfânta! Miercurea trecută ce-am văzut-o cu un negru, pe lângă muzeu.

— Era indian, a zis doamna Franklin, de la universitate, şi te-aş ruga să nu uiţi. Toţi suntem fraţi dincolo de culoarea pielii, dar la mine în familie nu sunt corcituri.

— Măi, măi! a zis Lou. Încetaţi, fetelor. E ziua mea azi. E şi zi de sărbătoare. Hai să ne distrăm un pic. Miau! Miau! Marjorie, pup-o pe Emerald şi împăcaţi-vă. Le zâmbea şi râdea de ele în acelaşi timp. I-a făcut cu ochiul barmanului care le umplea paharele cu vârf. Beau pentru

ochii tăi albaştri, *garçon*! Nu-l observase pe tânărul din colţ. Şi un rând pentru tătăiţul de colo, a zis ea, zâmbind în direcţia beţivului care se bălăbănea. Azi împlineşte douăzeci şi unu de ani. Uite! I-am smuls un zâmbet.

Beţivul a executat o reverenţă până în pământ, clătinându-se periculos, şi-a ridicat pălăria, s-a lovit de poliţa de deasupra şemineului, însă paharul pe care îl ţinea în mâna liberă nu s-a clintit.

— Cea mai drăguţă fată din Carmarthenshire, a zis el.

— Suntem în Glamorganshire, tati! a zis ea. Ai uitat geografie? Uite-l cum valsează! Aveţi grijă la pahare! Îl încearcă senzaţia Kruschen[4]. Hai, mai repede! Dansează-ne un Charleston.

Beţivul, ţinându-şi paharul deasupra capului, a dansat până a căzut lat şi asta fără să verse nici măcar un strop. Zăcea întins la picioarele lui Lou pe podeaua prăfuită şi îi zâmbea cu toată gura, plin de încredere şi afecţiune.

— Am căzut, a zis el. Dansam ca o zvârlugă când aveam şi eu popou.

— A rămas fără fund la cea din urmă trâmbiţă, a explicat barmanul.

— Când a rămas fără fund? a întrebat doamna Franklin.

— Când Gavriil a sunat din goarna lui la Dowlais.

— Tu mă iei peste picior.

— Plăcerea e de partea mea, doamna Em. Hei, tu de acolo! Ridică-te de pe vomitoriu.

Bărbatul a legănat din posterior ca şi cum ar fi dat din coadă şi a mârâit la picioarele lui Lou.

— Pune-ţi capul pe piciorul meu. Fă-te comod. Lasă-l să stea acolo liniştit, a zis ea.

Omul a adormit imediat.

— Nu pot să las beţivi în incintă.

— Atunci ştii unde să te duci.

— Ce rea e doamna Franklin!

— Hai, vezi-ţi de ale tale. Serveşte-l pe tânărul din colţ, îi atârnă limba de-un cot.

— Reao!

După ce doamna Franklin le-a atras atenţia asupra tânărului, Lou a mijit ochii încercând să bată până în celălalt capăt al cârciumii şi l-a văzut stând cu spatele întors către fereastră.

— Trebuie să-mi pun sticle, a zis ea.

— O să dăm pe gât multe sticle până la sfârşitul serii.

— Vorbesc serios, Marjorie. Nici măcar nu ştiam că e cineva acolo. Te rog din suflet să mă ierţi, dumneata de colo, din colţ, a zis ea.

Barmanul a aprins lumina.

— Nişte *lux in tenebris*.

— O! a zis Lou.

Tânărul nu îndrăznea să se mişte de teamă să nu întrerupă lumina privirii ei cercetătoare, încântarea care strălucea precum un fascicul de lumină între ei doi sau s-o sperie şi s-o facă să vorbească; şi nu îşi ascundea iubirea din ochi, căci i-o putea străpunge cu aceeaşi uşurinţă cu care îi putea răsuci inima în piept făcând-o să bată atât de tare, încât să acopere zgomotul conversaţiei grăbite a prietenelor ei, zăngănitul paharelor dincolo de tejghea, unde barmanul scuipa în ele şi le lustruia, având grijă să nu-i scape un milimetru, şi sforăiturile beţivului care dormea confortabil. Nimic nu mă poate atinge. Barmanul n-are decât să-şi bată joc. N-ai decât să chicoteşti cât vrei în pahar, dragă Em. Strig să ştie lumea toată, plutesc, mă holbez la Lou ca prostit, ea e fata visurilor mele, e crinul meu. O, tu, iubire! Nu c-ar fi vreo doamnă, cu intonaţia ei săltăreaţă de Tontine; plus că bea ca o sugativă; dar Lou, sunt al tău şi tu, Lou, eşti a mea. Acum refuza să mediteze la seninătatea ei şi să-i împletească frumuseţea în cuvinte. Era numai a lui; şi, deşi era pregătit pentru orice, zâmbetul pe care i l-a adresat la rândul ei l-a făcut iar să-i

tremure degetele la fel cum îi tremuraseră în parc şi să se înroşească la faţă şi să-i bubuie inima în piept.

— Harold, umple-i paharul tânărului, a zis doamna Franklin.

Barmanul a încremenit, cu o cârpă de praf într-o mână şi un pahar care picura în cealaltă.

— Ai apă-n urechi? Umple-i tânărului paharul!

Barmanul a dus cârpa la ochi. S-a făcut că plânge şi că-şi şterge lacrimile.

— Eu credeam că sunt la o *première* şi că asta-i loja regală, a zis el.

— Are apă-n cap, nu în urechi, a zis Marjorie.

— Am visat că se joacă o frumoasă tragicomedie intitulată *Dragoste la prima vedere* sau *Încă un bărbat care a apucat-o pe căi greşite*. Actul I se petrece într-o crâşmă pe malul mării.

Cele două femei s-au lovit peste frunte.

Lou a zis, zâmbind în continuare:

— Unde se petrece actul al doilea?

Glasul ei era la fel de delicat cum şi-l închipuise înainte de joaca ei veselă şi agitată cu barmanul excesiv de familiar şi cu femeile alea inferioare. Vedea în ea o fată înţeleaptă, diafană, pe care n-o putea strica nici o tovărăşie, căci fiinţa ei diafană, expusă în toată goliciunea ei, răzbătea de dincolo de orice pavăză de prefăcătorie lascivă. În timp ce se gândea la asta, căutând moduri de a-i exprima delicateţea, mişeleşte fugind către cuvinte cât mai departe de încăperea reală şi de iubirea lui care stătea în mijlocul ei, s-a trezit tresărind şi a văzut-o întrupată şase paşi mai încolo. Nu era o inimă liniştită îmbrăcată într-o frază, ci o fată drăguţă, de cucerit şi de păstrat. Trebuia să pună mâna pe ea repede. S-a ridicat în picioare să traverseze până la ea.

— M-am trezit înainte să înceapă actul al doilea, a zis barmanul. Aş vinde-o şi pe maică-mea să văd aşa ceva. Lumini difuze. Canapele de catifea stacojie. Fericire extatică. *Là, là, chèrie!*

Tânărul s-a aşezat lângă ea la masă.

Harold, barmanul, s-a aplecat peste tejghea şi şi-a făcut mâna pâlnie.

Bărbatul de pe podea s-a întors în somn şi acum capul îi zăcea în scuipătoare.

— Ar fi trebuit să vii să stai aici de mult, a şoptit Lou. Ar fi trebuit să te opreşti să stai de vorbă cu mine în parc. Te-ai ruşinat?

— Da, foarte tare, a şoptit tânărul.

— Nu-i politicos să vorbiţi în şoaptă. N-aud o vorbă din ce spuneţi, a zis barmanul.

Tânărul a făcut un semn, un pocnet din degete care îi făcea pe chelnerii în livrea să dea năvală cu tăvi încărcate de stridii de-a lungul salonului imens, iar barmanul a umplut paharele cu porto, gin şi bere brună.

— Noi nu bem niciodată cu necunoscuţi, a zis doamna Franklin, râzând.

— El nu e necunoscut, a zis Lou, nu-i aşa, Jack?

Tânărul a aruncat o bancnotă de o liră pe masă:

— Ia de-aici să acopere daunele.

Seara care se sfârşise înainte să înceapă gonea nebuneşte printre râsetele ascuţite ale femeilor acelora fermecătoare şi poveştile barmanului care ar fi trebuit să se facă actor şi zâmbetele încântate ale lui Lou şi tăcerile ei încurcate acolo, lângă el. Acum se simte în siguranţă şi stăpână pe ea, şi-a spus el, după ce a rătăcit la fel ca mine, muncită de gânduri, prin depărtările pustii ale zilei de sărbătoare. În miezul ei fierbinte şi ameţitor, se simţeau asemănători şi apropiaţi. Oraşul şi marea şi ultimii căutători de plăceri se pierdeau în întunericul care nu avea nimic de-a face cu ei şi care lăsa această unică încăpere arzând.

Unul câte unul, nişte bărbaţi rătăciţi prin întuneric au intrat în bar târşâindu-şi picioarele, au băut melancolici şi au ieşit. Doamna Franklin, roşie la faţă ca un rac şi cu bere prelingându-i-se pe la colţurile gurii, îşi

flutura paharul la plecare. Harold le făcea cu ochiul pe la spate. Marjorie le arăta picioarele ei lungi şi albe.

— Nimeni nu ne iubeşte în afară de noi, a zis Harold. Să închid barul să nu mai intre pleava?

— Lou îl aşteaptă pe domnu' O'Brien, dar nu lăsa asta să te împiedice, a zis Marjorie. E protectorul ei de pe vremuri din Irlanda.

— Îl iubeşti pe domnul O'Brien? a şoptit tânărul.

— Cum aş putea, Jack?

Şi-l închipuia pe domnul O'Brien ca pe un tip între două vârste, spiritual şi înalt, cu părul ondulat, uşor încărunţit, şi o mustăcioară îngrijită, cu un inel care-ţi lua ochii pe deget, cu pungi sub ochii vicleni, îmbrăcat ca un manechin cu talia strânsă în corset, un tip important din Cardiff, amantul oribil al lui Lou care gonea acum către ea pe străzile sufocante în maşina companiei. Tânărul şi-a încleştat mâna pe marginea mesei pline de cadavre şi a pus-o la adăpost în strânsoarea caldă a pumnului lui.

— Rândul ăsta-l dau eu, a zis el. Să curgă băutura! Doamna Franklin dă bir cu fugiţii!

— Vezi de nu!

— O, Lou! a zis el. Sunt nespus de fericit cu tine.

— I-auzi cum gânguresc porumbeii!

— Lasă-i să gângurească, a zis Marjorie. Şi eu aş gânguri.

Barmanul s-a uitat în jur surprins. Şi-a înălţat mâinile cu palmele în sus şi a plecat capul într-o parte.

— S-a umplut barul de păsări, a zis el.

— Emerald face un ou, a zis el, în timp ce doamna Franklin se legăna în scaun.

Curând, barul s-a umplut de clienţi. Beţivul s-a trezit şi a ieşit în fugă, lăsându-şi şapca într-o baltă cafenie. Din păr îi zbura rumeguş. Un tip mărunţel, rotofei, roşu la faţă şi vesel s-a aşezat cu faţa la tânăr şi la Lou,

care se ţineau de mână pe sub masă şi îşi frecau picioarele unul de celălalt.

— Ce noapte numai bună pentru iubire! a zis bătrânul. „Pe o noapte ca asta Jessica a furat de la jidovul bogat.“ Ştiţi de unde-i asta?

— *Neguţătorul din Veneţia,* a zis Lou. Dar dumneata eşti irlandez, domnule O’Brien.

— Aş fi putut să jur că eşti un tip înalt cu mustăcioară, a zis tânărul pe un ton grav.

— Cu ce combatem, domnu’ O’Brien?

— Eu zic să ne duelăm în coniace, doamna Franklin.

— Nu ţi l-am descris deloc pe domnul O’Brien. Visezi! a şoptit Lou. Mi-aş dori ca noaptea asta să nu se mai sfârşească niciodată.

— Dar nu aici. Nu într-un bar. Într-o cameră cu un pat mare.

— Un pat într-un bar, a zis bătrânul, să mă iertaţi că am auzit fără să vreau, asta mi-am dorit de când mă ştiu. Gândeşte-te numai, doamna Franklin.

Barmanul şi-a iţit capul de după tejghea.

— E timpul, domnilor şi ceilalţi!

Străinii treji au plecat însoţiţi de râsetele doamnei Franklin.

Luminile s-au stins.

— Lou, să nu mă pierzi!

— Te ţin de mână.

— Strânge-mă tare, să mă doară.

— Rupe-i gâtul afurisit, a zis doamna Franklin prin întuneric. N-am vrut să vă jignesc.

— De-a leapşa, a zis Marjorie. Hai să ieşim din întuneric. Harold e căpetenia cercetaşilor.

— Iar fata deschide drumul.

— Hai să luăm fiecare câte o sticlă şi să mergem acasă la Lou, a zis ea.

— Cumpăr eu sticlele, a zis domnul O’Brien.

— Pe tine te vreau, să nu te pierzi de mine, a şoptit Lou. Ţine-mă strâns, Jack. Ceilalţi n-or să stea mult. O, Doamne, mi-aş dori să rămânem doar noi doi!

— Oare o să rămânem şi singuri?

— Doar tu şi cu mine şi cu doamna Lună.

Domnul O’Brien a deschis uşa de la bar.

— Voi, doamnelor, îngrămădiţi-vă în Rolls. Domnii merg să vadă de doctorie.

Tânărul i-a simţit sărutarea grăbită pe gură înainte ca Lou să le urmeze pe Marjorie şi pe doamna Franklin afară.

— Ce ziceţi să împărţim frăţeşte banii de băutură? a întrebat domnul O’Brien.

— Uite ce-am găsit în toaletă! a zis barmanul. Cânta pe tron.

A ieşit de după tejghea cu beţivul sprijinindu-i-se de braţ.

S-au urcat cu toţi în maşină.

— Prima oprire, acasă la Lou.

Tânărul, cu capul pe genunchiul lui Lou, vedea oraşul învârtejindu-se pe lângă ei, linia albăstrie a orizontului întreruptă de coşurile de fum şi de stâlpii de electricitate, docurile zumzăitoare, umbrele alungite ale paratrăsnetelor de pe străzile sărăcăcioase şi prăvăliile cu ferestrele luminate care parcă făceau cu ochiul şi se stingeau una câte una. Maşina mirosea a parfum, a pudră şi a carne. Din greşeală a lovit-o cu cotul pe doamna Franklin peste sânul capitonat. Coapsele ei, ca nişte perne, susţineau greutatea beţivului care se rostogolea dintr-o parte în alta. Drumul îl scutura şi îl izbea întruna de un munte de femeie. Sânii, picioarele, burţile, mâinile îl atingeau, încălzindu-l şi sufocându-l. Înaintând prin noapte, spre patul lui Lou, înspre incredibilul deznodământ al sărbătorii care se sfârşea, au trecut în viteză pe lângă case şi poduri întunecate şi pe lângă o gară învăluită într-un nor de fum şi au urcat o

străduţă abruptă, luminată de un singur felinar anemic cu un inel de zăbrele în vârf. Au întors într-un spaţiu unde un bloc înalt de locuinţe ieftine se înălţa înconjurat de macarale, scări, drugi şi grinzi, roabe şi grămezi de cărămizi.

Până la garsoniera lui Lou au urcat multe şiruri de trepte întunecate, periculoase. Pe sârmele întinse în faţa uşilor închise erau atârnate rufe la uscat. Doamna Franklin, orbecăind singură cu beţivul în urma celorlalţi, a călcat într-o găleată şi o pisică neagră aducătoare de noroc i-a trecut peste picior. Lou l-a condus pe tânăr de mână de-a lungul unui coridor mărginit de uşi şi plăcuţe cu nume, a aprins un chibrit şi a şoptit:

— Nu durează mult. Fii amabil şi răbdător cu domnul O’Brien. Gata, am ajuns! Intră tu primul. Bine ai venit, Jack!

L-a mai sărutat o dată în dreptul uşii care dădea spre camera ei.

Lou a aprins luminile, iar el a păşit mândru în camera ei, în camera pe care avea să ajungă s-o cunoască, şi a văzut un pat mare, un patefon pe un scaun, un lavoar pe jumătate ascuns într-un colţ, un arzător şi o maşină de gătit, un dulap închis şi fotografia ei într-o ramă de carton pe comoda cu sertare fără mânere. Aici dormea şi mânca ea. În patul dublu stătea toată noaptea, palidă şi ghemuită, dormind pe partea stângă. Atunci când avea să trăiască cu ea de-a pururi, avea să-i interzică să viseze. Nici un alt bărbat nu va putea să sălăşluiască şi să iubească la ea în cap. Şi-a răsfirat degetele pe pernă.

— De ce locuieşti în vârful Turnului Eiffel? a zis barmanul, intrând.

— Ce urcuş! a zis domnul O’Brien. Dar e foarte drăguţ şi intim când ajungi aici.

— Dacă mai apuci să ajungi aici! a exclamat doamna Franklin. Sunt frântă. Nesuferitul ăsta bătrân cântăreşte o tonă. Întinde-te acolo pe podea şi culcă-te. Pacoste bătrână! a zis ea afectuos. Cum te cheamă?

— Ernie, a zis beţivul, ridicând braţul să-şi ferească faţa.

— Nu te muşcă nimeni, Ernie, stai liniştit. Daţi-i un strop de whisky. Ai grijă! Nu ţi-l turna pe vestă; mâine dimineaţă o s-o storci. Trage draperiile, Lou. Văd afurisita aia de lună, a zis ea.

— Şi îţi dă idei?

— Eu ador luna.

— Nu-i îndrăgostit pe lume care să nu iubească luna.

Domnul O’Brien i-a adresat tânărului un zâmbet vesel şi l-a mângâiat pe mână.

— Mi-am dat seama dintr-o privire că Lou şi tânărul acesta drăguţ sunt făcuţi unul pentru celălalt. Am văzut-o în ochii lor. Vai de mine, nu! Nu sunt atât de bătrân şi de orb să nu recunosc dragostea când e chiar sub nasul meu. Dumneata n-ai remarcat-o, doamna Franklin? Nici tu, Marjorie?

În lunga tăcere care s-a aşternut, Lou aduna pahare din dulap ca şi cum nu l-ar fi auzit pe domnul O’Brien. A tras draperiile ascunzând luna, s-a aşezat pe marginea patului cu picioarele sub ea, s-a uitat la fotografia ei de parcă nu se recunoştea, şi-a împreunat mâinile la fel cum făcuse atunci, în parc, la prima lor întâlnire, dinaintea adoraţiei tânărului.

— Trebuie că a trecut o ceată întreagă de îngeri, a zis domnul O’Brien. Ce tăcere s-a aşternut! Am zis ceva nepotrivit? Beţi şi vă veseliţi, ca mâine crăpăm. De ce credeţi că am cumpărat sticlele astea minunate?

Sticlele fură deschise. Cadavrele se aliniau pe policioara de deasupra căminului. Whisky-ul curgea. Harold barmanul stătea într-un fotoliu cu un singur braţ împreună cu Marjorie, căreia i se ridicase rochia. Doamna Franklin, cu capul lui Ernie la ea în poală, cânta dulce, cu o voce lucrată de contralto, *The Shepherd’s Lass*[5]. Domnul O’Brien ţinea ritmul cu piciorul.

Vreau s-o ţin pe Lou în braţe, şi-a spus tânărul, uitându-se la domnul O’Brien care bătea din palme şi zâmbea şi la barmanul care o trăgea pe Marjorie în jos. Glasul doamnei Franklin răsuna dulce în dormitorul mic

unde el şi Lou ar fi trebuit să stea întinşi în patul alb fără martori zâmbitori care să se uite la ei în timp ce se înecau. El şi cu Lou ar fi putut să se scufunde împreună, un trup răcoros agăţat de un bolovan clocotitor, în marea aceea înclinată, albă ca neaua, nescrisă, şi să nu mai iasă niciodată la suprafaţă. Cum şedea pe patul lor matrimonial, suficient de aproape cât să-i audă respiraţia, o simţea mai departe de el decât atunci când se cunoscuseră. Atunci avea totul, mai puţin trupul ei; acum îi dăruise două sărutări şi totul dispăruse, mai puţin acel început. Trebuie să fie amabil şi răbdător cu domnul O’Brien. Ar fi putut să şteargă zâmbetul acela învăluitor, bătrânicios, cu dosul de fier al palmei lui. Lăsaţi-vă tot mai jos, şi mai jos, Harold şi Marjorie, rostogoliţi-vă ca nişte balene la picioarele domnului O’Brien.

Îşi dorea să se stingă lumina. Pe întuneric, el şi Lou s-ar fi putut ascunde sub aşternuturi şi s-o facă pe morţii. Cine s-ar fi gândit să-i caute acolo, dacă ar fi stat complet nemişcaţi şi n-ar fi scos un sunet? Ceilalţi ar fi strigat după ei de pe treptele ameţitoare sau ar fi orbecăit în tăcere pe coridoarele înguste şi pline de obstacole sau ar fi ieşit împleticindu-se afară în noapte să-i caute printre macarale şi scări în singurătatea caselor distruse. În întunericul imaginar, îl auzea pe domnul O’Brien strigând: „Lou, unde eşti? Răspunde! Răspunde!“, şi ecoul care îi răspundea: „Răspunde!“, şi auzea buzele în abisul răcoros al patului rostind tainic un alt nume şi i le simţea mişcându-se.

— Foarte frumoasă interpretarea, Emerald, şi nişte versuri foarte necuviincioase. Ăla da păstor, a zis domnul O’Brien.

De pe podea, Ernie a început să cânte cu un glas gros, îmbufnat, dar doamna Franklin i-a acoperit gura cu mâna, iar el i-a supt degetele şi şi-a frecat nasul de palma ei.

— Cum rămâne cu acest tânăr păstor? a zis domnul O’Brien, făcând semn cu paharul către tânăr. Poate să cânte la fel de bine cum iubeşte?

Roagă-l frumos, fetiţă, i s-a adresat el lui Lou, şi o să ne cânte ca o privighetoare.

— Ştii să cânţi, Jack?

— Croncăn ca o cioară, Lou.

— Nici măcar să spună poezii nu poate? Ce mai tânăr ţi-ai găsit, nu e-n stare să-i recite iubitei! a zis domnul O’Brien.

Din dulap Lou a adus o carte legată în piele roşie şi i-a întins-o tânărului, zicând:

— Ne citeşti ceva de aici? Volumul doi e în cutia de pălării. Citeşte-ne ceva feeric. E aproape miezul nopţii.

— Numai o poezie de dragoste, nu se acceptă altceva, a zis domnul O’Brien. Refuz să ascult altceva în afară de o poezie de dragoste.

— Încetişor şi delicat, a zis doamna Franklin. Şi-a luat mâna de la gura lui Ernie şi s-a uitat la tavan.

Tânărul a citit, ca pentru sine, adăstând asupra numelui, textul de pe forzaţul primului volum al antologiei de poeme de Tennyson: „Pentru Louisa, din partea profesoarei ei de la şcoala de duminică, domnişoara Gwyneth Forbes. Domnul ne veghează din ceruri, toate-s bune în lume“.

— Să alegi o poezie de dragoste, nu uita.

Tânărul a citit cu glas tare, închizând un ochi ca să domolească literele care îi dansau dinainte, *Vino în grădină, Maud*[6]. Şi când a ajuns la începutul celui de-al patrulea vers, şi-a înălţat glasul:

I-am zis crinului: numai unu-i pe lume
Ce veselie-i aduce în gând.
Când or să-i dea pace dansatorii?
E obosită de joc şi de cânt.

Jumătate-au plecat când luna s-a dus la culcare
Restul când de zi s-a crăpat.

Jos de pe ţărm şi sus de pe stânci
În zare ultima roată-a răsunat.

I-am zis rozei: în flecăreală, chefuri şi vin
Noaptea scurtă se scurge
O, tinere domn, să suspini
Nu se cade pentru fata ce nu-ţi este ţie sortită,
Ci mie, aşa i-am zis rozei.
Pe veci şi de-a pururi fi-va a mea.

La sfârşitul poemului, Harold a zis deodată, în timp ce capul îi atârna peste braţul fotoliului, cu părul răvăşit în toate direcţiile şi gura murdară de ruj:

— Bunicul meu îşi aminteşte că l-a văzut pe Lordul Tennyson. Era mic de statură şi cocoşat.

— Nu, a zis tânărul, era înalt şi avea părul lung şi barbă.

— L-ai văzut tu?

— Nici măcar nu mă născusem pe vremea aia.

— Bunicul meu l-a văzut. Avea cocoaşă.

— Nu se poate să fi fost acelaşi Tennyson.

— Tu îi încurci, ăsta despre care vorbesc era celebrul poet şi avea cocoaşă.

Lou, pe patul cel minunat, aşteptându-l numai pe el dintre toţi bărbaţii din lume, urâţi sau frumoşi, bătrâni sau tineri, în oraşul întins din lumea mică ce era sortită pieirii, şi-a plecat capul şi i-a făcut o bezea, scufundându-şi mâna în râul de lumină al cuverturii. Lui mâna aceea îi părea translucidă, iar lumina proiectată de cuvertură se înălţa lent, umplându-i conturul delicat al palmei şi al degetelor.

— Întrebaţi-l pe domnul O’Brien cum arăta Lordul Tennyson, a zis doamna Franklin. Luminează-ne, te rugăm, domnu’ O’Brien, avea sau nu

cocoaşă?

Nimeni în afară de tânăr, pentru care trăia şi pe care îl aştepta acum, nu băga de seamă micile gesturi ale lui Lou. Şi-a dus palma incandescentă peste sânul stâng. Şi-a lipit degetul de buze şi i-a făcut semn să păstreze secretul.

— Depinde, a zis domnul O’Brien.

Tânărul a închis iar un ochi, căci patul se legăna ca o corabie; o furtună fierbinte, greţoasă, stârnită din norul de fum de ţigară zgâlţâia dulapul de vase şi comoda. Mişcările dormitorului clătinat de valuri s-au domolit când a închis ochiul, însă tânjea după o gură de aer proaspăt. A pornit cu mers de matroz spre uşă.

— Camera Comunelor e la etajul doi, la capătul coridorului, a zis domnul O’Brien.

Când a ajuns în dreptul uşii, s-a întors către Lou şi i-a zâmbit cu toată dragostea lui, declarându-şi-o dinaintea tuturor şi făcând-o să îi întoarcă zâmbetul, sub privirea plină de invidie a domnului O’Brien, şi să zică:

— Să nu întârzii, Jack! Te rog! N-ai voie să întârzii.

Acum ştia toată lumea. Iubirea crescuse într-o singură seară.

— Într-un minut sunt înapoi, draga mea.

Uşa s-a închis în urma lui.

S-a izbit de peretele coridorului. A aprins un chibrit. Îi mai rămâneau trei. A luat-o în jos pe trepte, ţinându-se de balustrada lipicioasă, şubredă, clătinându-se pe podelele vălurite, lovindu-se la fluierul piciorului de o găleată, pe lângă zgomotele vieţilor tainice care se derulau în spatele uşilor, alunecând, împiedicându-se şi înjurând şi auzindu-i, în delirul lui, glasul lui Lou care îl ghida, strigându-i să se întoarcă, vorbindu-i cu atâta patimă şi abandon, încât chiar şi pe întuneric şi în graba lui dureroasă a încremenit de uluire. Acolo, pe treptele roase din inima blocului mizerabil, îi adresa un potop înspăimântător de vorbe de dragoste; din gura ei lipită de urechea lui picurau dezmierdări. Grăbeşte-te! Grăbeşte-te!

Pierdem clipe preţioase. Dragostea mea, iubitul meu, odorul meu, aleargă înapoi şi şopteşte-mi, deschide uşa, strigă-mă pe nume, aşază-mă pe pat. Domnul O’Brien mi-a pus mâna pe coapsă.

A ajuns într-o peşteră. Curentul i-a stins chibriturile. A intrat împleticindu-se într-o încăpere unde două siluete şedeau pe o movilă întunecată de pe podea, şuşotind, şi a rupt-o la fugă înspăimântat. S-a uşurat la capătul coridorului şi a pornit zorit înapoi către camerele lui Lou, ajungând în cele din urmă pe un palier cufundat în tăcere, aflat la ultimul etaj al blocului; a întins mâna, dar balustrada era ruptă şi nimic nu i-a fi împiedicat lunga cădere până jos prin casa scărilor care i-ar fi propagat strigătul, amplificându-l, făcând ca din găurile din pereţi să iasă familiile adormite sau agitate, siluetele şuşotitoare, insomniacii orbi. Pierdut într-un tunel aflat aproape de acoperiş, a pipăit pereţii jilavi căutând o uşă; a dibuit o clanţă şi a apucat-o cu putere, dar a rămas cu ea în mână. Lou îl condusese de-a lungul unui coridor mai lung. A luat-o la fugă pe treptele cu balustrada ruptă până când a dat de un alt coridor şi şi-a trecut mâna de-a lungul peretelui. A numărat trei uşi. A deschis-o pe a treia, a pătruns în bezna dinăuntru şi a bâjbâit după întrerupătorul din stânga. În lumina bruscă, a observat un pat şi un dulap şi o servantă fără mânere, un arzător, un lavoar într-un colţ. Cuvertura roşie de pe pat era netedă. Nu-şi amintea ce culoare avea cuvertura lui Lou.

A lăsat lumina aprinsă şi a deschis a doua uşă, dar o voce necunoscută de femeie a strigat, pe jumătate adormită:

— Cine-i acolo? Tu eşti, Tom? Tom, stinge lumina.

S-a oprit să se uite după un fascicul de lumină care se iţea pe sub uşa următoare şi a tras cu urechea. Din cealaltă cameră încă mai auzea o femeie strigând.

— Lou, unde eşti? a strigat el. Răspunde! Răspunde!

— Lou? Care Lou? Nu e nici o Lou aici, s-a auzit o voce de bărbat prin uşa deschisă de la prima cameră scufundată în întuneric, aflată la

capătul coridorului.

A coborât în fugă încă un şir de trepte şi a numărat patru uşi cu mâna lui zgâriată. O uşă s-a deschis şi o femeie în cămaşă de noapte a scos capul. Un cap de copilă s-a iţit mai jos de al ei.

— Unde locuieşte Lou? Ştiţi unde locuieşte Lou?

Femeia şi copilul se holbau la el fără să zică nimic.

— Lou! Lou! O cheamă Lou! s-a auzit singur strigând. Locuieşte aici, în bloc! Ştiţi unde locuieşte?

Femeia a apucat-o pe fată de păr şi a tras-o înăuntru în cameră. El s-a prins cu mâna de cantul uşii. Femeia a scos mâna pe după cant şi l-a împuns tare în ea cu un mănunchi de chei. Uşa s-a trântit.

O femeie tânără cu un bebeluş înfăşurat într-un şal stătea în pragul unei uşi de vizavi şi l-a apucat de mânecă atunci când a trecut în fugă pe lângă ea.

— Care Lou? Mi-ai trezit copilul.

— Nu-i ştiu numele de familie. E cu doamna Franklin şi cu domnul O’Brien.

— Mi-ai trezit copilul.

— Intră şi caut-o în pat, a zis o voce din întunericul din spatele tinerei.

— Mi-a sculat copilul.

A luat-o la fugă pe coridor, ţinându-şi mâna udă la gură. A căzut peste balustrada de la ultimul şir de trepte. I-a mai auzit o dată glasul lui Lou în gând şoptindu-i să se întoarcă în timp ce parterul se înălţa, asemenea unui lift plin de morţi, înspre balustradă. Grăbeşte-te! Grăbeşte-te! Nu mai pot să te aştept, nu mai vreau, noaptea nunţii se iroseşte.

Lovindu-se de treptele roase ca de nişte munţi, a urcat, bolnav, până la coridorul unde lăsase o lumină aprinsă într-o cameră de la capăt. Lumina se stinsese. A ciocănit la toate uşile şi i-a şoptit numele. A bătut cu pumnii în uşi şi a strigat, iar o femeie îmbrăcată într-o vestă şi cu pălărie l-a alungat de pe coridor cu un baston.

Vreme îndelungată a aşteptat pe trepte, deşi nu mai avea o iubire pe care să o aştepte acum şi nici un alt pat în care să se întindă în afară de al lui, aflat la mult prea mulţi kilometri depărtare, ci doar ziua care se apropia ca să-şi amintească descoperirea lui. Peste tot în jurul lui locatarii deranjaţi ai blocului adormeau la loc. Atunci a ieşit din bloc în spaţiul pustiu, pe sub macaralele şi scările înclinate. Lumina de la singurul felinar anemic în inelul lui ruginit de zăbrele cădea peste stivele de cărămizi şi peste lemnele rupte şi peste praful care fuseseră cândva nişte case unde locuitorii neînsemnaţi ai oraşului, pe care nu-i cunoscuse mai nimeni şi pe care nimeni n-avea să-i uite vreodată, trăiseră şi iubiseră şi pierduseră, întotdeauna.

1. *Punch and Judy*, spectacol popular de marionete alcătuit din mici scenete domestice, avându-i ca protagonişti pe violentul domn Punch şi pe soţia sa, Judy.
2. Ramón Navarro (1899-1968), actor mexican celebru pentru rolurile hollywoodiene de „latin lover“.
3. Charley Chase (1893-1940), comic şi scenarist american.
4. Referire la versurile unui cântec publicitar celebru în anii 1920-1930 în care se făcea reclamă la sărurile de baie Kruschen, intitulat „That Kruschen Feeling“: *„I’ve got that Kruschen feeling over me, / I feel like Tarzan, / I could climb a tree“* („Mă încearcă senzaţia Kruschen / Mă simt ca Tarzan / M-aş putea sui într-un copac“).
5. Mândruţa păstorului.
6. „Come into the Garden, Maud“, cântec cu care se încheie prima parte a poemului „Maud. A Monodrama“, de Alfred, Lord Tennyson, publicat în 1855.